
BAHÇEVAN VE ÇİÇEKLERİ
EDİTÖR:
ÜMİT ERGÜL
KALENDER YILDIZ

Bahçevan ve
Çiçekleri

BAHÇEVAN VE ÇİÇEKLERİ

EDİTÖR
KALENDER YILDIZ
ÜMİT ERGÜL

Bahçevan
ve Çiçekleri

Editör:
Kalender YILDIZ
kyildiz@isikyayinlari.com

Görsel Yönetmen:
Engin ÇİFTÇİ

Kapak:
İhsan DEMİRHAN

Mizanpaj:
İbrahim AKDAĞ

ISBN: 975-278-143-8
Yayın Numarası: 397

Emniyet Mahallesi Huzur Sok:
No: 5 34676
Kısıklı-Üsküdar/İstanbul
Tel : (0216) 318 42 88
Faks : (0216) 318 42 02
http://www.isikyayinlari.com

BASKI : ÇAĞLAYAN A.Ş.
Sarnıç Yolu No: 7 35410
Gaziemir/İzmir
Tel: (0232) 252 20 97/98

Baskı Tarihi
Mart / 2005

İÇİNDEKİLER

Takdim Yerine

Her Dönem Bir Garip

Denilebilir ki bütün büyük davalar, bir kişiyle başlamıştır. Nasıl ki bir ağacın hayatı bir çekirdekle başlar, nasıl ki insan tek bir hücreyle hayata adım atar, hatta nasıl ki kâinat bir 'ilk atom'la yokluk karanlığından çıkıp, varlığın nurunu giymiştir, işte bunlar gibi her davanın ve hareketin kaynağında da bir ilk çekirdek, bir hücre gibi o dava ve hareketin bütün hususiyetlerini şahsında toplayan bir büyük insan yatmaktadır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de de bu manada: "İkişer ikişer veya birer birer kıyam edin." buyrulur. Burada 'ikinin ikincisi', ya bir Hz. Havva veya Hz. Hatice'dir ya da Hz. Harun'dur veyahut Hz. Ebu Bekir'dir. Dolayısıyla Hz. Âdem (a.s.) gibi, Hz. Musa (a.s.) gibi veya Hz. Muhammed (s.a.s.) gibi, ilk yine ilktir ve bir tanedir.

Efendiler Efendisi (s.a.s.), bir hadis-i şeriflerinde: "Zenginken fakir olana, azizken zelil olana ve cehalet vaktinde kıymeti bilinmeyerek, kaybolup giden âlime merhamet edin." buyurmuşlardır. Gerçekten de kapkara kömürler arasında kalmış bir elmas ne kadar gariptir; taşlar, içlerinde gizlenmekte olan yakutun değerini ne bilir? İşte çok defa büyük davaların kahramanları da taşlar arasındaki bir elmas veya

bir yakut gibi garip kalmışlar ve dolayısıyla kadir ve kıymetleri takdir olunamamıştır. Bilhassa, davaların en büyüğü olan Allah davasının mümtaz kahramanları, hep böyle bir tanınmazlığın, kadir kıymet bilinmezliğin ve çokluk içinde yalnızlığın, saç ağartan çilesini çekmek mecburiyetinde kalmışlardır. Bu sebeple, Allah davası, her dönemde garip başlamış ve hep mevcut kriterlere uymayan garipler tarafından temsil edilmiştir.

"Rabbim, ben mağlup oldum, yardım et!" diye inleyen Hz. Nuh'un sesindeki feryat, bu garipliğin terennümüdür. Kavmi kendisine karşı çıktığında: "Sen de bizim gibi bir insansın; sana uyanlar da sadece herhangi bir görüşten, düşünceden yoksun rezillerimizdir." sözleri de Allah davasına ilk başta omuz verenlerin garipliğini ifade etmektedir. Yine, kavminin yüz kızartıcı istekleri ve bitmek bilmez tasallutları karşısında: "Keşke size karşı koyacak bir kuvvetim olsaydı veya arkamı sağlam bir desteğe vermiş olsaydım." diye sızlayan Hz. Lut'un seslendirdiği aynı yalnızlık, aynı gariplik değil midir? Medyen suyunun başında yorgun ve bitkin oturduğu ağacın altında: "Rabbim, şu anda bana bahşedeceğin her hayra, her yardıma muhtacım." şeklinde Dergâh-ı Ulûhiyet'e el açan Hz. Musa'nın yanında o gün bir ikinci şahıs yoktu; açtı, susuzdu, yorgundu, kimsesizdi ve garipti.

Allah davasının Nübüvvet ve Risalet çapındaki son büyük temsilcisi Hz. Muhammed (s.a.s.) de tarih boyunca gelmiş geçmiş gariplerin en garibi ve en büyüğü idi. Kavmi kendisini anlamamış, kelebeklerin ışığa koşarcasına koştukları ateşten, kendilerini kurtarmaya çalışan bu 'Garipler Garibi'ne her türlü işkenceyi reva görmüş, hüzün senesinin akabinde ümitle gittiği Tâif'te belki hayatının en büyük eza ve cefasına maruz kalan bu 'En Büyük İnsan', garipliğini şöyle dile

getirmişti: "Allah'ım, hâlimi ancak Sana arz ederim. Kuvvetsiz ve çaresiz kaldım, halkın gözünde hor ve hakir oldum. Ey Merhametlilerin en Merhametlisi, herkes tarafından hor görülen çaresizliğimin bindiği dal olan Rabbim! Sensin benim Rabbim, beni kötü huylu, yüzsüz bir düşman eline düşürmeyecek, hatta işlerimin dizginini ellerine verdiğin akrabamdan bir dosta bile beni bırakmayacak kadar bana merhamet eden Sensin. Allah'ım, bana gazap etme de ben bütün çektiklerime katlanırım. Ama Senin mağfiret ve merhametin bana bu işkenceleri çektirmeyecek kadar geniştir. Allah'ım, Senin gazabına uğramaktan, rızana uzak kalmaktan Sana, Senin karanlıkları aydınlatan, dünya ve ahiret işlerini yoluna koyan nuruna sığınıyorum. Razı oluncaya kadar affını dilerim Senden Allah'ım! Her kuvvet ve kudret, ancak Seninle kâimdir Allah'ım!"

Zaman, bir defa daha döndü ve bu asrın başından itibaren bir defa daha büyük gariplerin hayatına şahitlik etti. Müslüman mahallesinden ahirete intikal eden 40 kişiden ancak birinin imanla göçebildiği ve Anadolu'dan tahsil için büyük şehirlere gelen gariplerin en emniyetli yer olarak tabutları seçip, tabutlarda ve tabutluklarda yatıp-kalktığı bir dönemin muzdarip garibi, garipliğini şöyle dile getiriyordu: "Şu iki aydır pek yalnız kaldım. Bazen on beş yirmi günde bir defa misafir yanımda bulunur. Sair vakitlerde yalnızım. Hem yirmi güne yakındır dağcılar yanımda yok, dağıldılar..."

"İşte gece vakti, şu garibane dağlarda, sessiz, sedasız, yalnız, ağaçların hazinâne hemhemeleri içinde kendimi birbiri içinde beş muhtelif renkli gurbetlerde gördüm. Birincisi, ihtiyarlık sırrıyla, hem büyük çoğunluğu ile akran, ahbab ve akrabamdan yalnız ve garip kaldım. Şu gurbet içinde ayrı bir diğer daire-i gurbet açıldı. O da geçen bahar gibi alâkadar

olduğum çoğu varlıklar beni bırakıp gittiklerinden hâsıl olan firkatli bir gurbeti hissettim. Ve şu gurbet ilinde bir daire-i gurbet daha açıldı ki vatanımdan ve akrabamdan ayrı düşüp, yalnız kalmaktan ileri gelen firkatli bir gurbeti hissettim. Ve şu gurbet içinde, gecenin ve dağların garibane vaziyeti bana rikkatli bir gurbeti daha hissettirdi. Ve şu gurbetten dahi şu fani misafirhaneden sonsuzluk tarafına harekete hazır olan ruhumu fevkalâde bir gurbette gördüm. Birden, “fesübhanallah” dedim bütün bu gurbetlere ve karanlıklara nasıl dayanılır diye düşündüm. Kalbim feryat ile dedi: “Ya Rab! Garîbem, bîkesem, zâifem, nâtüvânem, alîlem, âcizem, ihtiyârem. Bî-ihtiyârem, el-amân, gûyem, afv cûyem, meded hâhem zidergâhet ilâhî!”*

Evet, devrin bir diğer Büyük Garibi, hitabesinde garipliğini şu dörtlükle terennüm ediyordu:

“Hiç kimse yok kimsesiz/Herkesin var bir kimsesi;
Bugün ben kimsesiz kaldım/Ey Kimsesizler Kimsesi!

Tarihin En Büyük Garibi: “Bu din garip başladı ve yeniden garip olarak avdet edecek, ne mutlu gariplere!” buyurmuştu. Fakirlik, varlığın; gariplik, kavuşmanın kaynağı ve sebebi olduğundandır ki istikbal umumiyetle gariplerin olmuş ve talih, hemen hep tebessüm etmiştir gariplere. Bakın asrın Garibi ne diyor: “Anadolu toprağına saçılan tohumlar, asıl sahiplerini bulup da çiçek açtığında biz kabrimizde mesrûrâne seyrederiz... O zaman, bahar çiçeklerinden bir demetle kabrimize gelmeyi unutmayın. Kapıcıya tenbih edeceğiz; size ‘henien leküm’ (hoş geldiniz) denilecektir.”

* Ya Rab, garibim, kimsesizim, zayıfım, güçsüzüm, hastayım, acizim, yaşlıyım. Elimden gelen bir şey yok; aman diyorum, af diliyor, İlahî dergâhından yardım dileniyorum.

Gövdesine Sarıldığım Ağaç

Yıllardır hasretle bekledik, karanlığın nura ermesini... Nihayet nur yüzlü öğretmenlere kavuştuk. Onları görünce gözlerimiz kamaştı. Bu aydınlık, kalplere tesir eden bir aydınlıktı. Gül kokmaya başladı her taraf, bahçeler; sarı, pembe, kırmızı ve beyaz güllerle doldu. Güller yetiştirildi bahçevan sevgisiyle. Ama güller kalbi kanatan ayrılıklarla ilk kez tanıştılar…

Değerli Hocam, selâmlarımı sunarak başlıyorum mektubuma. Şu an yağmur yağmasını ne çok isterdim bir bilseniz. Yağmasını istiyorum, çünkü duygular yağmursuz eksik kalıyor... Yıllardır içimde biriken her şeyi kâğıda dökmek istiyorum; bunu yapamayacağımı biliyorum ama bir yerden başlamalıyım… Size, yazmaya başladığım bu mektup; isterdim ki gül yetiştiren bütün öğretmenlerime gitsin. Ben şimdi "Evet arkadaşlar" deyip sınıfa girdiğinde kendi problemlerini unutan, sınıfıyla maddî ve manevî anlamda bütünleşen, Gül'ü, gülümsemeyi; gülleşmeyi ve gülleştirmeyi öğreten öğretmenlerin yanında olmayı isterdim dünyanın herhangi bir yerinde...

Anne babaya sahip olmak büyük bir saadettir... Okulda, bir anlamda, anne ve babamızın yerini alan, hayat alfabesini, mücadele etmeyi ve başarmayı öğreten, her şeyimizle ilgilenen öğretmenlerimiz vardı bizim. Hazırlıkta okurken sizin gibi bir babaya sahip olmayı ne çok isterdim... Daha

Türkçeyi anlayamadığımız için kalp diliyle konuştuğumuz o tatlı günleri hatırladım. Bir cümle kurmak için ne kadar uğraştığım o günler aklıma gelince gülüyor; 'Bahar çiçeklerinden ayrılmak zordur.' deyişinizi hatırlayınca da ağlıyorum. Sizden sonra şimdi de biz ayrılıyoruz. Büyüdük artık, beraberliğimizin son günlerini yaşıyoruz. Bilmem ki neden bu kadar hızlı geçiyor yıllar…

Sınıftaki herkes, üniversite imtihanlarına hazırlanmakta. Kimisi Astana'ya, kimisi Almatı'ya, kimisi Türkiye'ye, kimisi de Rusya'ya gitmeyi düşünüyor. Ben, Almatı'ya, Astan Uluslararası Hukuk Bölümü'ne gitmeyi düşünüyorum… Penceremin önünde hüzün ve kaygıyla düşünüyorum. 'Neden? Niçin?' Soruları dönüp duruyor zihnimde. Yalnızlığımı daha da derinleştiren gecenin sessizliği karşısında ürktüğümü hissediyorum. Yağmur yağmaya başladı… Kalem ve kâğıdımla baş başayım ve içimde gözyaşlarımın kâğıdımı ıslatacağı korkusu var…

Aklıma çocukluk günlerim geldi. Okula ilk geldiğimiz gün; bir yandan, anne-baba kucağından ayrılmanın hüzün ve korkusunu, bir yandan da farklı bir okula gitmenin sevincini yaşıyorduk. İlk adımları atmıştık. Farklı yerlerden gelen öğrencilerden her biri değişik bir bahçenin fidanını andırıyordu. Yıllarca sabırla bekleyen, her bir gülün dikenine katlanan, geceleri gündüz, gündüzleri cennet yapan gönül fedaileri öğretmenlerin kalplerindeki sevgi o kadar büyüktü ki bu hiçbir şeyle ölçülemezdi. Biz, yeni gelenler, olup bitenleri şaşkın bakışlarla seyrediyorduk. Siz, bizleri sevgiyle ısıtmaya çalışırken, biz sizleri "yabancı" diye isimlendiriyorduk. Hatırlıyorum: "Evet arkadaşlar" deyip sınıfa girer: "Türkistan'ın güzel gülleri! Gülleri dikenlerden ayırmak her kişinin değil, er kişinin işidir. Acı vardır, çile vardır. Eller kanar gözlerden yaş dökülür, lâkin isyan edilmez. Kanayan ellerin, ağ-

layan gözlerin ilâcıdır muhabbet. Tebessümle beslediğimiz bahar çiçeklerimizsiniz siz." derdiniz.

Sizden ayrılalı çok oldu. Sizinle helâlleşemeden ayrıldım. Hıçkırıklar boğazıma düğümlenirken gözyaşlarımı içime akıtmayı beceremiyorum. 'Elinizi öpmek için yanınıza geleceğim.' sözümü hatırladım, ama gelemeyeceğimden korkuyorum. Her neyse. Bu toprakların kokusunun burnunuzda tüttüğünü, bizi bu topraklarda açan çiçekler olarak gördüğünüzü biliyoruz...

Bahçevanlarımız; bizim hep emin ellerde, emin yerlerde olmamızı, güzel kalmamızı, kendimizi ve hayatımızı güzelleştirmemizi, kötülüğe bulaşmamamızı ve sevgiden yana olmamızı istediler… Benim hissettiğim ayrılık acısını çok az insan hissetti. Sevdiklerimizden ayrıldık ve ayrılıyoruz. Bu sene ruhumun bir parçasını burada bırakıp gidecek olmak, derdime dert katıyor. Ama ne çare gidiyoruz, gitmeliyiz. Çünkü yetiştirdiğiniz güller, gül kokusu taşımalı gittikleri yere.

Mektubuma son verirken ellerinizden öper, kucak dolusu selâmlar gönderirim. Saygı ve sevgilerimle...

Göç Destanı

Yerde adı bilinmezlerin ama göklerde isimleri belki de elmaslarla yazılanların destanı… Akyüreklilerden birinin, bir yiğidin, Alper Beyin destanı... Alper Bey sekiz yıl önce bir işaretle ana vatandan hicret etti. Çileye adanmış bir ömürdü onunkisi. Verilmiş sözleri vardı... Son nefesinde bile Hubeyb edasıyla huzur taşıyacaktı muhtaç gönüllere...

Basarabya'ya geldi... Gün erken bitiyordu buralarda... Hayatının son demini yaşayan fakat Hakk'tan uzak kalmış ne kadar insan vardı burada böyle. Her gün bunun ızdırabını yaşamaya başladı Alper Bey... Bazı geceler rüyalarında, yığın yığın insanın ateşlere atıldığını gördü…

Orada sekiz yıl kaldı, fakat değil sekiz yıla, bir ömre sığdırılamayacak dostluklar kurdu. Arkadaşlarına hep rehber oldu, hâliyle ve diliyle... Ne mesajlar verdi gerçek mutluluk adına… Giderken gülüyordu; fakat arkasından ağlayanlar vardı; arkadaşları, öğrencileri, veliler ve okul personeli, herkes onun kalmasını arzuluyordu ve lisan-ı hâlleriyle şunları söylüyorlardı: 'Sen Hakk'ın şahidi idin. Seni görünce O'nu hatırlıyor ve mutluluğa menfez açıyorduk. Şafağın atmasına beş kalmıştı. Gidişin şafağın atmasına engel olmasın öğretmenim!'

Denis de ağlıyordu... Denis'in yaşlı gözlerinde, onun okuldaki ilk günlerini gördü. Annesi, Denis'i ve okulu yakından ta-

kip ediyordu bir gün okul öğretmenlerini yemeğe çağırmıştı, sohbet sırasında: "Bir gün gelip de Türklerle oturup yemek yiyeceğime ve Türk okuluna çocuğumu vereceğime ölsem inanmazdım. Çünkü biz yıllarca Türk düşmanlığı ile büyüdük ve şimdi biricik evlâdımı size emanet ediyorum." demişti.

Denis'in babası yoktu. Annesi ve anneannesi ile başka bir şehirde yaşıyordu. Denis, milletler arası olimpiyatlarda fizikten dereceler aldı. Denis'in annesi bayramlarda ve diğer özel günlerde Alper Beye mektuplar gönderdi. Bir mektubunda: "Bugüne kadar hayatımda en önemli şey para idi; ama sizi tanıdıktan sonra bunun doğru olmadığını anladım. Bundan dolayı da size çok teşekkür ederim." demişti…

Aradan birkaç yıl geçmişti, Denis'in annesi ağır hastaydı ve ölmeden önce bir mektupla oğlunu Alper Beye emanet etmişti. Alper Bey ağlıyordu. Sadece emanetler değildi onu ağlatan. Yarım kalmış işler, söylenememiş sözler, girilememiş nice gönül vardı... Mezarının bile burada olması için, yaşlı gözlerle yakarmıştı Mevlâ'ya, ama bu isteğine burada kavuşamamıştı...

Yine söz verdi, bir Basarabya'dan bir başka Basarabya'ya giderken: “Son nefesime kadar!”

Bahçevan

Yıllardır tanıdığım bir Bahçevan var... Derdi tasası, durgun göllerde nilüfer, dağlarda kırlarda, rengârenk çiçekler, güller, sümbüller yetiştirmektir. Bahçesini; güllerle, çiçeklerle; menekşelerle, yaseminlerle, gelinciklerle, karanfil, şebboy, ıtır, amber ve iğdelerle mis kokulu ve rengarenk yapmak ister. Her bir gülü ve her bir çiçeği ayrı ayrı ihtimam ve şefkatle yetiştirir. Onları sevgi ile besler, büyütür. Çiçekler ve bu çiçekler etrafında dönen kuşlar onun sevgilileridir.

Bahçevanımın bahçesinde ayrık otları ve devedikenleri de vardır. O, bunlara da merhamet eder. Onları terbiye etmeye, ıslah etmeye çalışır. Engin ve rengin bir şefkati vardır Bahçevanımın. İster ki bahçesinde her türden gül, çiçek, meyve, koku ve kuş bulunsun... İster ki yeryüzü çiçeklerini gökyüzüne sunsun.

Bahçevanımın, huzur ve sükûn neşreden manyetik bir halesi vardır. Bütün çiçeklerden, güllerden başka, apayrı ve daha bir güzel kokar.

Yaz demez, kış demez; bahar demez, güz demez, yılmadan, yorulmadan, usanmadan çalışır Bahçevanım... Kurak mevsimlerde, susuz iklimlerde; gül kokan teriyle, cennet ırmaklarından tatlı gözyaşlarıyla sular; fidanlarını, güllerini, çiçeklerini…

Akşamın alaca karanlığında, gün batarken, geceleyin mehtapta, seher vakti insanların gaflette olduğu demlerde, şafak sökerken, gün doğarken, kuşluk vakti, öğle sıcağında, ikindilerde Bahçevanım hep işinin başındadır. "Güllerim" der, başka şey demez. Bin bir emek ve zahmetle tarlalarını tanzim eder, tımar eder, budar, bakımlarını yapar. Çevrelerini düzenler.

Gül dikensiz olmaz, o kadar ihtimam gösterdiği hâlde bazen güllerin dikenleri Bahçevanın ellerini kanatır. Ağlatır onu. Fakat o ıstırabını açığa vurmaz. "Ah!" etmez. Gözyaşlarını içine akıtır.

Bizim Bahçevanımız adeta cam kaplar içinde turfanda meyve yetiştirir. Seracılık yapar. Hususi iklimler, mevsimler oluşturur biteviye dualarla... Ve zaman içinde zaman, muhal içinde imkân yaratan Allah, onun dualarını da reddetmez.

Bahçevan ve Bahçe

Bir zamanlar esaslı bir Bahçevan vardı. Altı asırlık bahçenin sonbaharında gelmişti dünyaya. Bütün bahçeyi hazan vurmuştu. Çiçekler çoktan sararıp solmuştu. Ağaçlara bulaşan maraz onları da kurutmak üzereydi. Tam manasıyla hazan yaşanıyordu. “Bu iş böyle bitmemeli.” dedi Bahçevan. Ne yapıp ne etmeli bu bahçeyi canlandırmalıydı. Nasıl olsa kıştan sonra bahar gelecekti…

Çok çetin bir kıştı; bora, tipi, kar, fırtına... Bahçevan ağaçları korumaya aldı. Hiç olmazsa kökler sağlam kalmalıydı… Heyhat ki heyhat zaman ne kadar da vefasızdı. Bahçevanın ömrü yetmedi kışın geçmesine. '*Ben kışta geldim, siz; cennetâsa bir baharda geleceksiniz!*' dedi ve Rabbine yürüdü Bahçevan. Bahçe kaybetti, Bahçevanını. Ama bu bahçenin öyle bir sahibi vardı ki bu bahçeyi bahçevansız bırakmazdı. Yeni bir Bahçevan geldi bahçeye…

Gençti bu Bahçevan ve ilki kadar ihtimamlıydı. Bahçesini o kadar çok seviyordu ki hayatını bu bahçeye vakfetmişti, varı yoğu bahçesiydi. Dünya adına önce küçük bir kulübesi daha sonraları ise lüksten uzak küçük odaları oldu. Küçük bir dünyası vardı Bahçevanın... Derken bahar geldi. Bahçevan emanet aldığı bahçeye su vermeye ve toprağı işlemeye başladı. Kuruyan ağaçların köklerinden filizler sürgün verdi. Tohumlar çimlendi. Ruşeymler çıktı. Bahçeden her ta-

rafa çiçek kokuları yayılmaya başladı. Bahar rüzgârları ile ağaçların polenleri bahçenin sınırlarını aştı. Diğer bahçelerin bağırlarına emanet edilen tohumlar, oraların da yeşermesine vesile olacaktı…

Bahçevan ihtimamla çalışmaya devam ediyordu. Çiçeklerini suluyor. Su bulamadığında, gözyaşlarını kullanıyordu. Hâlden anlamayanlar; "neden ağlıyor ki..." diyorlardı gelip geçerken... Zaman akıp gidiyordu. Ağaçlar meyveye durmuştu ki bu durumdan rahatsız olanlar çıktı. Çiçekleri koparıp atmak, ağaçları kesmek istediler. İlerlemiş yaşı, bahçesine sevdası ve bahçesini yitirme kaygısı Bahçevana birçok hastalık hediye etti. Küfedeki yumurtalar kırılmasın, bahçedeki çiçekler yolunmasın diye didinen Bahçevan, bahçesi için kendinden vazgeçiyordu, Bahçevan yaşlanmış, yorgun ve hasta düşmüştü artık...

Şimdilerde Bahçevan da güller de gözyaşlarıyla bir hasreti veya bir vuslatı büyütüyorlar… Güller ellerini Allah'a açıp, Bahçevanla yeniden buluşmak ümidiyle dua ediyorlar.

Orada Bir Yer Var Uzaklarda

Milyonlarca bedene fakat bir tek gönle sahip; sevenlerin, hasret çekenlerin ve şairin: “ben gurbette değilim/gurbet benim içimde…” dediği hisle vuslat içinde gurbet yaşayanların duygularının tercümanıdır bu yazı. Kalemin cızırtısına, hasret türkülerinin ve mürekkebine gözyaşının karıştığı bir yazıdır bu... Zihinlerimizde kirletilmiş haziranların, buz gibi soğuk şubat aylarının acı hatıraları hep canlı olsa da kaderin çizdiği bir yol vardır. Bizim bir yârimiz vardır, gönüllerimizde aşk ve iştiyaktan köprüler kurup aşmaya çalıştığımız, araya derin suların, karanlık okyanusların girdiği, çok uzaklarda bir yerde bir yâr...

O yerin isminin de 'kestane'ye izafe edildiğini duyarız da hiç de yabancısı olmadığımız bu kelimeler birden sıcacık bir çay olup akıverir içimize. Gidip görenlerin anlattığına göre; o yerde ağaçlar, çiçekler çok farklı açarmış. Yaz mevsiminde semadan, bardaktan boşanırcasına rahmet yağar, cırcır böcekleri boğazlarını yırtarcasına gece-gündüz tesbîhat yapar, kelebekler nazarlara, rengin ve desenin bin bir türlüsünü sunarmış. Bir de ceylanlar, masum gözleri ve titreyen yürekleriyle gözlerinizin içine içine bakarmış. Sonbaharda ağaçlar hayallerin kucaklayamayacağı renkler kuşanırmış. Sadece yapraklar değil bütün bir mevsim hazanı bürünürmüş.

Küçük bir göle doğru uzanan ince yol varmış ve bu yolun bir tarafında, sönmeye yüz tutmuş sistemleri hatırlatan, kurumuş ve yaprakları dökülmüş ağaçlar varmış. Yolun diğer tarafında ise yeşeren düşünceler misali, alabildiğine yeşil ağaçlar varmış. Bir de o küçük gölün kenarından zaman gibi, hislerimiz gibi kendi mahviyeti ölçüsünde akıp giden bir çay varmış. Yine anlatılanlara göre, o çay misali mütemadiyen çağlayan ve muttaki nübüvvet varisinin arkasında saf bağlayanları bulanık duygulardan arındıran, miraçlar yaşatmaya namzet namazlar varmış. Gecenin karanlık bağrına yakılan bir mumu hatırlatan teheccütler, teneffüs edasıyla ifa edilen kuşluklar varmış. Duya duya, doya doya yaşanan pazartesi ve perşembeler, tariflere sığmayacak kadar engin, bir o kadar da renkli mübarek Ramazanlar varmış. Kâinata eşlik edercesine gürül gürül tehliller, tekbirler, teşbihler olurmuş o yerde. Sûre-i fetihler, hacet duaları, Efendiler Efendisi'ne salât ü selâmlar okunur ve Edîb-i Lebîb'in mübarek dudaklarının arasından dökülen nur damlaları gönül kâsesinde toplanmaya çalışılır, sonra da harman yapılırmış.

Orada mukim üç-beş münzevinin hakkı her zaman mahfuz, birkaç günlüğüne oraya uğrayanlar bile sükûtun ve sükûnetin münzevi sesini gönüllerinde duyar, üzerlerine sağanak sağanak sekine yağdığını hemencecik anlar ve orada geçecek bütün anlarını ibadet ü teata ve Yüce Yaratıcıyı evrâd ü ezkârla yâd etmeye adarlarmış. Adeta öteler için pratik yaparcasına kime karşı olursa olsun, hasbe'l-kader gönülleri bulanmış ise bu bulanıklığı atmayı ve her şeylerini O'na nezretmeyi bir kere daha kendi iç dünyalarında kurar ve ahd ü peymanlarını hep canlı tutmaya çalışırlarmış.

Bu anlatılanlar hayal dünyalarımız için her zaman ter ü taze, ümitlerimizi ve hamd duygularımızı coşturan, içimizdeki hislerin bin bir türlüsünü köpürten, biraz da hasret

duygularımızı kabartan şeyler olsa da katiyen biliriz ki orada bir yer ve bir yâr vardır. Hiç gitmemiş, görmemiş, bilmemiş, olsak da; o göl bizim gölümüz, o çay bizim çayımız, o ev bizim evimiz ve hatta o kelebekler de bizim kelebeklerimizdir. Ve oradakiler düşünce ve gaye-i hayallerini paylaşmaktan sadece şeref duyduğumuz yol arkadaşlarımızdır.

Bizde oraya dair acı-tatlı rüyalar, yaşanmamış hatıralar, yazılmış fakat postalanmamış ya da hiç yazılamamış kucak dolusu mektuplar, sadırlara mahpus kalıp da satırlara yol bulamamış nice yazılar, içerisine aşklarımızı doldurduğumuz, ama bir türlü gönderemediğimiz, “Her ne kadar biz gönderememiş olsak da oraya ulaşmıştır.” düşünceleriyle müteselli olduğumuz sevgi yüklü postalar vardır. Bizde hasret hasret büyüyen sevgiler ve gayretler vardır. Bizde orası için açılmış eller, yârin ellerinden tutarcasına okşanan güller, bütün samimiyetiyle ortaya konulan gönüller, sadece o yâr için yazılmış, güftesi, bestesi meçhul türküler vardır.

Orada, çok uzaklarda bir yer vardır. O yerde hiç değişmeyen, gözü gönlü dolu bir yâr vardır. Sadece, rahatsızlığının arttığı haberleri gelse de kulaklarımıza, zihinlerimizdeki tebessümleriyle içimize inşirah ve azmimize ümit veren, hüznüyle sinelerimize nübüvvet soluklarını zerkeden bir yâr vardır. O yâr, koşuşturup dururken önümüzde, daralıp terlediğimizde de yanımızdadır. O yer uzakta, lâkin o yâr yakındadır. O hep bizim dualarımızda, gönüllerimizin tahtındadır…

Gurbet… Sadece O'na Gurbet...

Duydum ki son günlerde, vatanımda "gurbet geceleri" düzenlenmekte, hasret şiirleri okunmakta ve binlerce kişinin buluştuğu salonlarda hicran yaşları dökülmekteymiş. Salonlar, şiir dinleyip ağlayan, böylesine içli misafirlere, ilk defa şahit oluyormuş. Oralarda en güzel mısralar yanaklardan akıtılan billur harflerle, boğazlarda düğümlenen özlem kelimeleriyle yazılmaktaymış. Gecenin sonunda ise mızrabını münkesir gönüllerin bamteline dokunduran insanın, kendi seslendirdiği "Medine'nin Gülü" şiiriyle duygu fırtınası doruğa çıkıyormuş. Onun mehîb ama içleri ısıtan sesi binlerin kulağında yankılanırken, şiirin her dizesi gözyaşları ve hıçkırıklarla tekrar ediliyormuş.

Keşke ben de muvakkaten orada olsaydım; o iştiyak mekânlarının karanlık bir köşesinde, hıçkırıklarına, yürek atışları yetişemeyen bir yiğidin az ötesinde, o kutluların gözyaşı havuzuna iki üç damlayla katkıda bulunsaydım, keşke ben de ateşler söndüren iksirden birkaç katreyi alevlerin üzerine atsaydım. Keşke benim de engin bir gönlüm olsaydı; ağlasaydım, "Rabbim, onun gurbetini bitir." diye inleseydim.

Gurbet, çölde suya muhtaç bir insana nispetle yüreklere akan Kevser misali bir kelimedir. Soğukluk ve mecburiyet manaları taşısa da netice itibarıyla yümün ve bereket ifade

eder. Köye göre şehirdir gurbet. İnsanın doğup büyüdüğü, anne şefkati ve baba sıcaklığını iliklerine kadar hissettiği yuvadan ayrılması, ananın, kızını el evine emanet ederken, oğlunu asker ocağına uğurlarken içinde duyduğu sızıdır gurbet. Ve her çeşidiyle bu gurbeti, kurbete (yakınlığa) çevirme duygusuyla şeker şerbet yudumlayan Hak erleri de gariplerdir.

Bir Muğterib'in ifadesi ile yurdundan yuvasından uzak kalan, dostundan ahbabından ayrı düşen her insan 'garip' değildir. Asıl garip; yaşadığı dünya içinde, bulunduğu toplum itibarıyla hâlinden, yolundan anlaşılmayan; yüksek idealleri, ötelere ait düşünceleri, başkaları uğruna şahsî zevklerden fedakârlığı, fevkalâde himmet ve azmiyle, kendi toplumunun değer hükümleriyle sık sık çatışan ve hep 'ben' diyen insanların yaşadığı bir dünyada, enâniyetini kardeşleri arasında eritip 'sen' diyebilen ve bir adım ötede de sadece bunu seslendiren kahramandır.

Zaten, Gariplerin Efendisi (sallallahu aleyhi ve sellem) de altı şeyin, altı yerde garip olduğunu söylerken: "Âlim, onu dinlemeye koşmayan, anlamayan ve ilminden istifade etmeyen bir topluluk arasında gariptir." buyurmamışlar mı? İşte bu zaviyeden, garip deyince sadece o geliyor aklıma. Bir tek o, gurbeti yudumluyor acı acı. Sadece o garip ve bir tek onun için: "Yok, yaşamanın bu ülkede ölümden farkı!"

Pek çoğunuz gibi ben de, "anacığım!" deyip koştum sonu gelmez rüyalarda. "Annem" türküsü dinledim yuvadan uzak diyarlarda. Gurbet mısralarına karıştı yollar çok defa. Ne Verrazano Köprüsü, ne Manhattan'ın göz alıcı gökdelenleri, ne Empire State ve ne de Yenidünyanın özgürlük sembolü Hürriyet Heykeli vatan hayallerinin önünü kapatabildi ufkumda. Sonunda köyüme varacağım hülyalarıyla kat ettim yolları. Çok defa, dağlara ve aradaki okyanuslara sitem ok-

ları fırlattım. Uçaklara el salladım, belki vatanıma uğrar diye rüzgârlarla selâm yolladım köyüme. Bir yandan da bütün bunlara rağmen, kendimi hiç gurbette hissetmedim. Zira ben ve arkadaşlarım garip değildik, biz onunlaydık. O, gurbet çilesini omzuna vurmuş hepimizin yerine kendisi taşıyordu. Onun olduğu yerde sevgi vardı, af ve merhamet vardı, şefkat vardı. Biz gurbette değildik. Çünkü o bizim için vatandı, o sılaydı, o yârdı. Sadece ötelere uzanan hayaliyle, o hep hicranlıydı. Hasret yelleri yalnızca onu yakıyordu ve her gideni ağlatan gurbet, en çok da onu ağlatıyordu...

Gariplerin en mümeyyiz vasfı muslih olmalarıdır. Onlar, daima tamir eder, düzeltir, yeniden kurar ve iyileştirme çareleri ararlar. Düzeltmekten ve her şeyin iyisini yapmaktan asla vazgeçmezler. Ömürlerini yeryüzünün ıslahına adamışlardır. Bütün güzelliklerin düşmanı, insanlığın nefs-i emmaresi mesabesindeki bir kısım zavallılar güruhu, toplumu ifsat ederken; eğitim, ekonomi, ahlâk, medya ve cemiyetin en küçük ama en önemli yapıtaşı aile dâhil hemen her sahada yıkım üstüne yıkımlara imza atarken ve hatta gülün rengine kokusuna dahi düşman kesilip “Onun da başı dik durmamalı” deyip gülleri bile ezerlerken, garipler: “Bize de onların ifsadını ıslah düşer!” deyip, çıkarlar yola. Bunu, gayelerine, Allah’ın rızasına ulaştıracak bir vesile bilir ve tahriplere, yolların sarpa sarmasına, bozulan düzenlere aldırmadan vazifelerini eda etmeye koyulurlar.

Bahar çiçeklerini, gayzla söküp sürükleme azminde olanlar, azgın suların önündeki o sevgi bendini yıkma gayretindeydi. O, kendisi yüzünden menekşelere, lâlelere, zambaklara, sümbüllere zarar gelsin istemiyordu; onları Sahibi Hakikî’ye emanet ediyor, gönlünü “ilk çiçekler”in yanında bırakarak toprak olup güller bitireceği bir başka diyara gidiyordu...

Dün yine Türkiye'den, vatandan, vatanımızdan bahsediyordu: "Bilemezsiniz nasıl burnumun kemikleri sızlıyor! Ah... Bir kere daha Fatih Camii'nde namaz kılabilsem. Keşke, Eyüb'ün havasını bir sabah vakti yeniden içime çekebilsem." deyip hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

Şu sözler de kalplerimizin en yaralı yerine kazınmış, ona ait ifadeler: "Ben şu binadan aylardır dışarı çıkmıyorum. Son üç-dört ay boyunca bir-iki defa ancak çıktım; ama arsa sınırlarını bile geçmedim. Üç senedir (şimdi üç buçuk sene oldu) buradayım, yakındaki derenin yanına bir kere gittim. İnsanın kapısına kilit vursalar sonra etrafına güller, çiçekler koysalar, bütün tabiatı getirseler hiç umrunda olur mu; sadece kapısındaki kilidin açılmasını ister. Benim de burada sanki ayaklarımda kilit var; rahatsızlıklarımdan dolayı ayrılamıyorum. Tedavim de burada devam ettiğinden bu durumda olmak bana çok dokunuyor ve vatanımdan uzaklık âdeta içimi kanatıyor."

Dudaklarında, sürekli daüssıla besteleri, hayalinde Anadolu'nun Cennet iklimleri… Hastaneye giderken yolda gördüğü muhteşem gökdelenler bile onun gözünde bir köy evi kadar kıymetli değil. "Bu parıltılı binalar bana mütecessim lavları hatırlatıyor. Ruhumu boğuyor, vicdanımı yakıyor. En basit, en sade Anadolu köyleri bile bana daha şirin geliyor; vatanımı bir kere daha derinden derine özlüyorum..." diyor ve devam ediyordu:

"Kulaklarımda hep bir gurbet şiiri/Her nağmemde bir poyraz serinliği/Düşüncem "veda" diyor bu yerlere/Ülkemden ayrıldığım günden beri/Gömdüm sineme sevinci, neşeyi/Hasretim şimdi o mavi günlere..." Gönlü öylesine vatan aşkıyla atıyordu ki Türkiye'yi vuran her musibet önce onu yatağa düşürüyordu. Düzce depreminden dört gün önce diz-

lerine müthiş bir ağrı girmişti. Acı ve ızdırapla inliyor, gözümüzün önünde kıvranıyordu; dayanılacak gibi değildi. Kaç doktor çağırmış, kaç kez muayene ettirmiştik ama rahatsızlığının sebebini bir türlü anlayamamıştık. Bir gece Kur'an-ı Kerim istedi, bir sayfasını açtı, okudu; yüzünün rengi değişmişti. İstanbul Ankara arasındaki il ve ilçeleri tek tek saydı. Hemen kalktı, sadaka verdi ve etrafındakilerden de sadaka toplattı ve: "Allah muhafaza, bir musibet var. Ne olur, hacet namazı kılın ve Türkiye'ye dua edin." dedi. Dört gün boyunca çok az konuştu, yüzünde tebessümün izi yoktu, dizlerini ovdu durdu. Dördüncü gün dizlerindeki ağrı ve sızı birden diniverdi. O sırada odaya giren arkadaşımız acılı haberi veriyordu. Dizleri bir sinyal olmuş, inananları duaya çağırmış, daha büyük felaketlere karşı ona bir paratoner vazifesi gördürmüştü. Ve bu hâdise, onun ülkesi ve milletine karşı kalbî irtibatının onlarca misalinden sadece biriydi.

Her şeye rağmen garip; gurbeti, firak ve uzaklığı kurbete, visal ve yakınlığa çevirebilen insandı. Ayrılıkları, kalp kuşunun kanadına binerek aşmalıydı. Hakk'a vuslatın sırlı yamaçlarını müşahede edenler, zaman ve mekân ne olursa olsun mutlaka Dost'a açılan bir koridor bulur ve kimsesizlikten, yalnızlıktan ve müfârakat eleminden kurtulurlardı.

Ne olursa olsun... O, mukaddes göçün bir kader olduğunu biliyordu! Her elin üstünde bir Kudret Eli, her gücün ötesinde Cenâb-ı Hakk'ın kudretinin bulunduğunu görüyordu! "Ey bu yerlerin Hâkimi! Senin bahtına düştüm, Sana dehalet ediyorum ve Sana hizmetkârım. Senin rızanı istiyor ve Seni arıyorum. Ey bizi bu gurbete atan Allah'ım, bundan muradın ne ise muradını vicdanlarımıza duyur. Vazifemizin gereğini yapmaya, bizleri muvaffak eyle!" diyor ve Kimsesizler Kimsesi'ne, Gariplerin Sahibi'ne sığınıyordu... O, hem

pek hüşyar bir sinenin duyabileceği ayrılık elemini yaşayacak; hem de bu firkate katlanıp kulluğuna ayrı bir derinlik katacak ve böylece gurbetini kurbete dönüştürecekti.

İşte bu sırdan dolayı değil miydi ki sessiz ve ıssız Hiralar cennet bahçelerini kıskandırmış; insan sesine hasret Barla dağları Sevgili'yle buluşulan, bin renkli çiçeklere sahip nazenin bir bahçe hâline gelmişti. Ve şimdilerde de anavatandan okyanuslarca uzak Amerika'nın gurbet ormanları ve vuslat türküleri, ne şeb-i arus besteleri dinleyecekti...

Hayır, ey kari! Bu satırları bir anlık his ve heyecanla karalamadım. Hatta yazmamak için cidalle geçirdim ayları. Ve sonra, bir haber uçurmak istedim sevenlere: O, her ne kadar zaman ve mekânın bir başka buudunda, Sevgili'yle beraber olsa da demek ki gözyaşları, milletimizin ona vuslatı için yeterli değilmiş. Aylık mektupların yeniden yazılmasına vesile olan mahzun gönüllerin göz çeşmesinden birkaç damla yaş da bu gurbet ateşinin sönmesi için beklenmekteymiş.

Gözlerinden Hayat Akan

Sevgili Erkam;

Bu ikindi gölgeleri, güneşin saltanatını kemiren, bu karanlık öncüleri, nasıl da haykırıyorlar insanın faniliğini. İnsanın faniliğini ikindi gölgelerinden ve guruba meyleden güneşten daha çarpıcı ne anlatabilir bilemiyorum. Şu an tarifsiz duygular içindeyim. Bütün makamları çıldırtan tonda bir ses yükseliyor teybimin metal dudaklarından. Bir hatip konuşuyor, her sözü canlanıp damarlarımda yürüyor, sonra yaş olup gözlerime iniyor. Ara sıra suskunluğa bürünüyor. O sustuğunda bu sefer gözleri konuşuyor. Kim demiş ki: "Kelimeler yalnızca dilindir?" Yaşlar, kelimeleri değil midir gözlerin? Ve gözyaşı kelimelerinin anlattıkları, hangi mısralara sığar Erkam?

Hatibin gözyaşları sanki kalbime iniyor ve kalbime indikçe hisleniyorum, sanki ölüm koridorlarındaki kalbime hayat akıyor. O ağladıkça: "Ey gözlerinden hayat akan, ağla, ağla ki gözyaşların can suyudur ölü kalplerin!" diyorum ve ağlıyorum. Ağlayan yalnızca ben değilim. Biraz önce saltanatına gölge düşmüş olsa da bir güneş vardı. Şimdi ise bulut dekorlu bir akşam tüllendi, Bursa'nın ufuklarında ve onlar da ağlamaya başladı. Bulutlar bir arzlının sözleriyle ağlar mı deme. Ağlayan arzlılar olmasaydı, her toplandığında bulutlardan yağmur yerine taş yağardı.

Bir zamanlar kürsüden söyledikleri, bazı insanlara masal gibi gelmiş: "Sovyetlerin çatır çatır yıkılıp gittiğini göreceksiniz." demiş. "Hayâl!" demişler. "Ümitsiz olmayın! Ne bereketlidir bu topraklar... Gayret edin! Bu toprağın bağrından yiğitler fışkıracak, kimileri Ebu Bekir (r.a.), kimileri Musab (r.a.) gibi olacak." demiş; "Olmaz" demişler. "Okullar açılacak ve dünyadaki bilim olimpiyatlarından madalyalarla dönecekler." demiş; dudak bükmüşler yine. "Bir Altın Nesil yetişecek, sevgiyle kanatlanarak, dünyanın dört bir yanına bahar muştularıyla gidecek ve yeşerttikleri baharlardan demet demet çiçeklerle dönecekler." demiş, "masal" sanmışlar.

Bunlar masalsa eğer, bir kutlunun gözyaşları alınlarda ter olup kıtalara, okul olarak serpildiğinden beri ben, bu masalı yaşıyorum. Kafaları, yürekleri kadar aydın; yürekleri, kafaları kadar doygun bir nesil, milletimin bütün komplekslerine inat madalyalarla döndü bilim olimpiyatlarından. Bunlar masalsa söylesene Erkam, ben ne zaman aştım Kaf dağını? Yiğitler tanıdım Asya'nın steplerinden, Afrika'nın çöllerine kadar, bir büyük dava için yalnızca ceketini alıp giden. Hiçbir beklentinin esiri olmadan, fedakârlık destanını yeniden yazan yiğitler...

Ebu Bekir misali yiğitler fışkırdı ülkemden, eşiyle iftarda kuru soğan kavurup yerken, pazar parasını burs olarak veren. Coşkun yürekler bilirim ki insanlık için kendilerinden bir şey istense her zerresi dile gelir: "Bu dava için deniz gösterip dal deseler, dalmazsam namerdim. Dağ gösterip aş deseler, aşmazsam namerdim. Yangınlar gösterip yan deseler, yanmazsam namerdim." diyen coşkun yürekler...

Bu gerçek değilse, Alice'in Harikalar Diyarı'na ne zaman taşındım söylesene. Bu bir masalsa eğer, ben bu masalı yaşadım, siyah derili Niyeryalı çocukların ağızlarından Türkçe kelimelerle dizili ak cümleler dökülürken. Cengiz'in torunu

Boldbayır'a, "Bayram" dediğimde bu masalı yaşadım. Bu bir masalsa, ben bu masalı yaşadım Erkam, Filipin asıllı bir Amerikalı, yatak olarak hazırladığım kanepeye uzandığında, sağına dönüp dizlerini karnına çekerken: "Böyle miydi?" diye sorduğunda. Ve ülkesine okul açanlara teşekkür ederken Kazak kızı Zezilya'nın: "Bugün huzurunuzda elim ayağım bu kadar dolaşıyorsa, yarın Hakk'ın divanında ne olur hâlim?" dediğinde, ben bu masalı yaşadım. Bana bir arzlının sözleriyle bulutlar ağlar mı, deme. Bir arzlının vesilesiyle rüyaların gerçek olduğunu gördüm ben. Ama ben de şaşırıyorum bazen: "Yaşanılan bir zamanda mıyım?" diyorum.

Bırak, şimdi yarasaları, yarasalar yarasa olarak kalsın. Gel, bana lügatlerin en zarif kelimelerini yolla, onlarla gözlerinden hayat akan kutluya hitap edeyim. Söylenmiş sözlerin en güzelleriyle yollarına döküleyim, kurtar beni bu kifayetsiz kelimelerden ki Firdevsi gibi destan keseyim o kutluya. Zira bu insanlık davasına gönül veren her yüreğin vicdanı dile gelse şunu söyleyecektir: "Ey gözleri, ölü kalplere can taşıyan! Fedakârlığı, cömertliği ve yaşatmak için yaşamayı içimize bir tohum gibi atan sensin. Sonra bu tohumları gözyaşlarıyla bir çınar haline getiren sen... Fedakârlığı içimize Allah koydu, uyaran sen oldun. Cömertliği mahiyetimize Allah koydu, cömert olmayı öğreten sensin."

Bana kelimeler yolla demiştim ya, istemiyorum artık. Çünkü biliyorum ki o, makyajlı sözlerin, yaldızlı ifadelerin adamı değil, yalın bir hâlin ve saf bir samimiyetin efendisidir. Onun için en basit sözlerimi birazdan esmeye başlayacak sabah meltemlerine emanet edeceğim. Eski âşıkların "ah"larını sevdiklerine ulaştırmak için çölleri aşan bu bad-ı saba, okyanusları kulaçlamasını öğrenmiş midir sence? Bundan emin değilim; ama yine de onlara haykıracağım sözlerimi: Ey gözlerinden hayat akan, Allah senden razı olsun! Allah senden razı olsun!

O Caminin Hatibi

“Orada Uzakta Bir Cami” vardı; rengini, şivesini cemaatinin sinesindeki heyecandan, onların çehrelerindeki samimiyet ve nuraniyetten, ümit ve beklentilerindeki derinlikten alan, bir manada seyyar ve seyyal bir mabet bulunmaktaydı.

Çok değil, daha on üç-on dört sene önceydi. Dünyanın dar buutlarında sıkıştığımız, şeytan, nefis ve hevânın tuzaklarına bata çıka, dolaşıp durduğumuz o günlerde, bir de müjde dolaşırdı kulaktan kulağa: “O, bugün şurada gönüllere seslenecekmiş.” Günler öncesinden yolculuk hazırlıkları başlardı. Oruçlar tutulur, Kur’an ve dualar okunur, namazlar kılınır; maddî-manevî temizlik yapılır ve sanki ötelere gitmek için hazırlanılırdı. Hele hatibin: “Ne anlatırım, ne derim!” diye günler öncesinden meselenin derdine düşmesi, peygamber kürsüsünün hakkını vermek için günlerce uykusuz kalması, ağrı kesici ilâçlarla, iğnelerle ayakta durmaya çalışması. Bir fısıltı halinde dört bir tarafa yayılınca sineler bütün bütün heyecanla atmaya başlar, aradaki günlerin çabucak geçmesi ve o muhteşem vaaz anının hemencecik gelmesi temenni edilirdi.

O, kimi zaman Bornova’da, kimi zaman Üsküdar’da, kimi zaman da Süleymaniye, Hisar, Şadırvan veya Fatih’te misafirlerini ağırlardı. Türkiye’nin her yanından ona doğru,

aynı yöne ve aynı gayeyle giden arabaların, otobüslerin, değişik vasıtaların yolcuları her durakta farklı bir heyecan ve sevinçle dolar, geçen her dakika ve saatle beraber kutlu buluşmaya biraz daha hazır hâle gelir, mikrofondan gelen Kur'an ve ilâhî sesleriyle âdeta büyülenir ve bambaşka bir ruhanîliğe bürünürlerdi. Mola yerlerindeki karşılaşmalar, asırlık ayrılık ve hasretten sonra birbirine kavuşan sevgililerin vuslatı kadar içten, sıcak, yakıcı ve sihirliydi. Ah, o tebessüm eden masum çehreler; ah o: "Sen de mi geldin, sen de mi buradasın!" sevinciyle yaşaran gözler!

Cami hatibin gelişinden saatler önce dolar, insanlar, daha fazla insanın istifade etmesi için, birbirinin sırtına secde edecek şekilde saf tutarlardı. Cemaat bakışlarını mabedin girişine çevirir ve onu beklemeye koyulurdu. Kulaklar bülbüleda hafızlarda, nazarlar kapıda, yürekler her içeri girenle oturup kalkar ve onu intizarda olurdu.

Çoğu zaman, daha hatip kapıda belirir belirmez hıçkırıklar duyulmaya başlardı ki bu, tarifi imkânsız ve sırf Allah rızasına bağlı bir sevginin tezahürüydü. Cami, o tok ve derin sesin duaya durmasıyla artık dünyadan ve dünyevilikten tamamen uzaklaşırdı.

Hatibimizin sözleri Kur'an ve hadis kaynaklıydı. O, vahyin mesajlarıyla soluklanır; onlarla rahmet kovasını doldurur ve susuzların imdadına koşardı. Ashabı Kiramın, ayetleri ve hadisleri anlayış şeklini esas alır; hadisin devasa hafız ve yorumcuları, tefsirin dâhi imamları, fıkhın emsalsiz müçtehitleri, dinin eşsiz mücedditleri, maneviyat ikliminin binlerce evliya, asfiyâ, ebrâr ve mukarrabini, kelâm, mantık, muhakeme ve fünûn-u müspete allâmeleri ve daha onlarca değişik sahada yüzlerce fen ve ilim adamının bağ ve bahçelerinden derlediği meyvelerle kendisini dinleyenlere ziyafet-

ler sunar, onlardan aldığı malzemeleri de kullanarak bihemtâ terkiplere ulaşır, düşünce ve kalp hayatı adına ter-ü taze düşünceler ortaya koyardı. Onu dinlemeye can atanlar arasında ilim adamları, akademisyenler ve üniversite öğrencileri de bulunurdu; çünkü o, dini ilimlerin yanı sıra fizik, kimya, astronomi, biyoloji, jeoloji ve tıp gibi sahalarla alâkalı da çok önemli hakikatlere değinirdi, iman ve İslâm burcunda dolaşır, aynı anda termodinamik ve paleontoloji seralarında da meyveler dererdi. İhlâs ve ihsan ufkunda kalbî ve fikrî seyahatler ederken, tefekkür mekiğini adaptasyon, natürel seleksiyon, yaratılış, var oluş ve evrim gibi kavramlar üzerinde işletir, hayata bakışımızı din ve ilim, kalp ve akıl nakışlarını beraber kullanarak örgülerdi.

Allah'ı zat, sıfat ve isimleriyle, hem de mevzunun gerektirdiği incelik ve hassasiyetle fevkalâde bir muvazene içinde; kıyameti, haşr ü neşri, hesabı, cennet ve cehennemi, ümitle gürleyen bir ürperticilik ve dehşet eşliğinde, melâike, ruh, cin ve şeytanı, gaybın esrarengizliği arkasında, imânı, ameli, amelde ihlâsı baharın renk renk çiçekleri hâlinde öyle bir resmederdi ki insan bu muhteşem tabloları seyrederken, gönlünün nasıl yunup yıkandığını, temiz fıtratların imânla nasıl neşv'ü nema bulduğunu, İslâm'la nasıl boy atıp geliştiğini, ihlâsla nasıl bir tûbâ-i cennet hükmü aldığını adetâ görür gibi olurdu.

Hatibin, o aşkın heyecanı, gözyaşları, hıçkırıkları, ağlayıp kıvranması, hislerini açığa vurmamak için dudaklarını ısırması; bazen gözyaşlarının ve hıçkırıklarının ritmine yetişemeyen kalbinin duracak gibi olması; derdi ızdırabı, insanlık için duyduğu derin sevgi, içini kavuran şefkat ve semalara doğru açılmış kollarıyla âdeta bütün camiyi kucaklaması ve onun çırpınışlarına dem tutan kürsünün lerzeye gelmiş gi-

bi tir tir titremesi bizi öylesine kendimizden geçirir ve cismâniyetimizden uzaklaştırırdı ki bazen ehli semayla kol kola olduğumuz zannına kapılırdık.

O konuşurken başlarımız döner, bakışlarımız buğulanır, kalbimiz kafesinden dışarı fırlayacakmışçasına heyecanlanırdık. Korkardık yanımızdakinin bayılıp gitmesinden, bir diğerinin sinesinin çatlamasından. Ne kadar hissiz ve duygusuz olsak da biz de salardık kendimizi içinde bulunduğumuz atmosfere, herkesi saran merhamet, recâ ve havf meltemine. O büyülü havanın bizi çekip götürdüğü engin his denizlerine yelken açar ve aşardık içinde bulunduğumuz zaman dilimini. Mazinin zümrüt yamaçlarında şanlı geçmişimizle ve o günlerin kahramanlarıyla diz dize, gönül gönle gelir, elele verirdik.

Hatibimiz, elimizden tutar, bizi bazen Bedir'e, bazen Uhud'a, bir başka gün de Yermük'e götürürdü. O, tarihi sadece anlatmazdı; sanki bahsettiği tabloların içindeydi ve o zaman dilimlerinde yaşardı. Akabe'de o da Peygamberi Medine'ye davet eder, Hicret'te O'nun (s.a.s.) yanında yer alır, "ağacın altında" kutlu Nebi'ye biat edenler arasında o da el kaldırır ve bizleri de o günlere, o saadet anlarına götürürdü. Bizi her vaazında bir başka sahabe ile dost yapardı; bugün Musab, yarın Ammar, bir başka gün Hanzala ile sarmaş dolaş olurduk.

Onu dinlerken, büyülü bir "zaman yolculuğu" yapar, Osman Bey'den mefkûre dersi alır, "Attan inmeyesüz!" diyen Murat Hüdavendigar'la beldeler aşardık. Süleyman Şah'ın yanında sallarla Çanakkale'den Gelibolu'ya geçer, varır, Bolayır'a ulaşır, kefen yerine giydiği bembeyaz elbiseler içinde: "Allah'ım, milletime nusret, bana da şehadet." diye yalvaran şanlı şehzadeyi dinler ve şehit olduktan sonra da onun yerine bir meleğin vekâleten mücadele ettiğini hayret ve hayranlıkla seyrederdik. Fetih Sancağı'nı elinden kapmak için Ulu-

batlı Hasan'la yarışır, Yavuz'un ardında kızgın çölü geçerken önünde yürüyen Zat'a hürmeten atlarımızdan iner ve şevk kanatlarıyla yol alırdık. Sultan Ahmed'in kavuğunda taşıdığı Peygamber'in ayak izlerinin resmini yüzümüze gözümüze sürer, onun "Ahmedâ durma yüzün sür kademine ol gülün." Sözleriyle kendimizden geçerdik. Cemaatle namazı hiç aksatmayan 4. Mehmet'le aynı safı paylaşırdık. Nihayet muhteşem bir milletin perişan hâline ağlar, hıçkırığa dönüşen "Bir yiğit vardı gömdüler şu karşı bayıra." feryadıyla Abdülhamit Han'ın gözyaşlarına dem tutardık. Neyse ki asil milletin eşsiz kurtuluş mücadelesi imdadımıza yetişirdi de Çanakkale'den, Maraş'a kadar bir destan yazan ve yaşayan Mehmetçik sayesinde yanaklarımızdaki yaşları siler ve istikbale daha bir ümitle bakardık.

Asrın karanlıklarını unuturduk, yıkardık gözyaşlarımızla çağın lekelerini. O hatip, kova kova ab-ı hayat taşırdı bize. Ötelerin sesini dinler, maveranın muştusunu alırdık onun soluklarından. İnsanî duygularımız dirilir, ruhlarımız prangalarından kurtuluverirdi. Doyamazdık o bereketli ve pek samimi sözlere; kendimizi gönlümüze teslim edip hıçkırıklarla gülerken, içimizde bir kor hâline gelen ümit ve beklentilerimizin sıcaklığıyla sinelerimizi ısıtır ve hiç ayrılmak istemezdik o münevver dakikalardan.

Biz, Allah'a saygıyı, Peygamber'e hürmet ve sevgiyi, müminlere karşı muhabbet ve tevazuyu o hatipte görürdük. O, ruhumuza işleyen sesi ve sözüyle bize, Allah'ı tanımanın güzelliğini, Peygamber'e ümmet olmanın tadını, müminlerle beraber bulunmanın şirinliğini duyururdu, duyururdu da, her birimiz: "Allah ne güzel, Efendimize ümmet olmak ne tatlı, müminlerin yaşaran gözleri ne hoş, cami ne şirin ve onun adına bir araya gelmek ne bahtiyarlık." der ve bize bu

nimetleri bahşeden Rahmet-i Sonsuza nasıl şükredeceğimizi bilemezdik.

Hatibimiz, hep Canan derdinde olmuş, canı hiç düşünmemişti; her vaaz ve nasihati Sohbet-i Canan üzerineydi. O, anlatılanların ütopya olmadığını göstermiş; sahabeyi, evliya ve asfiyayı uzaktan da olsa tanımamızı sağlamış; bizi dinimiz, manevi dinamiklerimiz, mazimiz ve millî kültürümüzden utanma gibi bir hastalığa tutulmaktan, aşağılık komplekslerinin esiri olmaktan kurtarmıştı. Her hitabı, acz-u fakrımızı hatırlamaya bir vasıta, tefekküre bir vesile, aşk u şevke bir kaynak ve şükür duygularımızı kamçılayan bir müşevvik olmuştu. Derin bir kardeşlik mayası atmıştı sinelerimize.

Onu dinlerken, hâlimizden çok utanır, top yekûn mücessem mahcubiyet kesilirdik. Nefsî ve şeytanî duygularımız üzerine inip kalkan, şefkat ve merhamet çekici cismanî yanımızı ezer; bize, İslâm potasına dökülme adına şekil verirdi.

Onu dinlerken, cehennemle noktalanacağını bildiği bir uçurumun önünde durmuş, sevdiklerini ebedi azaptan korumak için çırpınan bir insanın çığlığını veya ateşe düşmek üzere olan yavrusunu ateşten kurtarmaya çalışan bir annenin feryadını duyar gibi olurduk. Bilirdik ki o bizim için ağlıyor; neslimiz ve top yekûn insanlık için inliyor, bilirdik ve bizim için ağlayan bu 'gaye insan'ın gözyaşlarına ümit gamzeleriyle, istikbal tebessümleriyle mukabelede bulunurduk. Bir ahiret alışverişi bu şekilde sürer giderdi ve hiç istemesek de iman, İslâm, ihlâs limanından başladığımız bu semavî yolculuk acz, fakr, tefekkür, şevk ve şükür sahilinde son bulurdu.

O günkü şölene katılma bahtiyarlığına ermiş insanlar, ağlamaktan gözleri kıpkırmızı kesilmiş, siret ve suretleri bütün bütün uhrevîleşmiş olarak camiden çıkarlardı. Avlu, nuranî

ve pek sırlı buluşmalara, hasret gidermelere, hâl-hatır sormalara ve sarılmalara sahnelik eder ve bu sihirli buluşma bazen ta ikindi namazına kadar sürerdi. Hatibin, dua ve niyazlarla kalplerimize attığı sevgi tohumları daha oracıkta meyveye dururdu. Vaazın havası içimizi öylesine sarardı ki asırlık ayrılıklardan dönmüş gibi kucaklaşır, sarmaş dolaş olur ve hasret giderirdik.

O hatip, tebliğinde ısrar etti, hiç yılmadı. Anlattıklarını anlayıp kavrayacak insanları da bizzat kendisi yetiştirdi. İlk zamanlarda en müthiş meselelerden bahsedilirken bile esneyen, uyuyan kimseler vardı karşısında. Fakat o, ümitsizliğe düşmedi, "dinlemiyorlar" demedi; sadece iç döktü Rabbine, hasret ve hicranla inledi; bir gün Allah'ın gönüllerde tesir halk etmesini sabırla bekledi. Ve çok zaman geçmeden de Rahman u Rahîm susuzluğunu ve açlığını müdrik insanları birer birer o camiye sevketti.

Hatibimiz, ferdî, ailevî, iktisadî ve içtimaî problemlerimize çareler teklif etti, yollar gösterdi. Hayatla zıtlaşmayan mesajlar verdi. Ütopik tekliflerde bulunmadı. Teklifleri hep tatbik edilebilir cinstendi. Aynı zamanda o, teklif ettiklerini herkesten önce kendisi pratiğe dökerdi. Anlattıkları zamanla aşınmadı, eskimedi; vaaz, sohbet ve konferansları canlılığını, orijinalliğini hep korudu. Anlattıkları yirmi otuz sene sonra aynıyla kitaplaştı, elden ele gezer oldu. Kulluk yolunda önümüze koyduğu işaret taşları hayat boyu bize yol gösterdi, önümüzü aydınlattı. Aradan geçen bunca yıl, o vaizin, hatıralarını unutturamadı. Hâlâ onun sözleri var kulaklarımızda, "hey gidi günler" virdi sürekli dudaklarımızda...

İşte, Hazreti Aişe'yi anlatıyor; ona karşı sevgisi tarife gelecek gibi değil. "Anam" diyor birkaç kere ve sonra "Öz anneme de bu kadar tatlı 'anam' demedim o da darılmasın."

ifadesiyle başını kürsüye koyuyor, ağlıyor. Eğilmesi, ağlaması, o sevgi tüten hâli hâlâ hayalimizden silinmedi ve ne zaman Hazreti Aişe (r.a.) anılsa yanımızda, "Anam" hitabı düşer mutlaka aramıza.

O günlere ulaşıp da "Ya le'l-ensâr"ı bilmeyen, yüzlerce kere tekrar etmeyen var mıdır acaba? Hani, bir savaş sırasında, öldü sandıkları, Ebu Akil bu sözü duyunca, nasıl da ayağa kalkmış ve koşmuştu. Kendisini durdurmak isteyen Abdullah b. Ömer'e; "Duymuyor musun bizi çağırıyorlar!" demişti. Hatibimiz bu manzarayı destanlaştırırken o mehîp edasıyla bir kere söyleyince, artık "Yâ le'l-ensâr"da bizim iksirimiz oluvermişti. O günden beri, ne zaman az geride kalsak, ne zaman biraz aksasak: "Bizi çağırıyorlar." der diriliriz.

O hatip, sürekli ağlayan bir Osmanlı paşasının siluetini kazımıştı zihinlerimize, Abdülhamit devrinde orduda binbaşıyken, babasının ölümüyle miras kalan serveti iyi değerlendirmek ve daha rahat bir ömür sürmek için değişik makamlara istifa dilekçesi veren ama istifası bir türlü kabul edilmeyince bizzat Sultan'ın huzuruna çıkarak talebinin kabulü için ısrar eden ve sonunda Abdülhamit'in öfkeli bir edayla ve elinin tersiyle: "Haydi, seni istifa ettirdik." itabına muhatap olan paşayı anlatmıştı. Vazife kaçkınlarının akıbetine misal olsun diye...

Kendisine ihtiyaç duyulan bir zamanda, hem de Sultan'ın rızası olmadan vazifeden ayrılan binbaşı, o gece rüyasında Resul-ü Ekrem'in orduyu teftiş ettiğini görmüş. Rüyasında, askerî birlikler resmigeçitte bulunuyorlarmış; derken sıra kendisinin birliğine gelmiş, başında kumandan olmadığı için birlik dağınık bir şekilde geçmekteymiş. Efendimiz'in: "Abdulhamid! Nerede bu ordunun kumandanı?" sorusuna karşılık, Padişah: "Ya Rasulallah! İstifasını istedi, çok ısrar etti;

biz de istifa ettirdik." cevabını verince Resul-ü Ekrem şöyle buyurmuş: "Senin istifa ettirdiğini biz de istifa ettirdik!" Hatibimizden dinlediğimiz bu olay; ilk günden itibaren bir nasih, bir uyarıcı gibi hep önümüzde durmaya ve bize: "Milletinize hizmetten bir an bile el çekmeyin, yoksa siz de istifa ettirilirsiniz!" ikazında bulunmaya başlamıştı.

Diğer bir vaazda hatibimiz: "Ey adının üzerine çizgi çekilmesinden endişe eden dostlar! O'nun kapısında "Dost" deyin inleyin ve sonuna kadar da o eşikten ayrılmayın. İçinizde burkuntu olan yazıları O silecektir." diye figan edince, bize "Dost Dost" diye yakarmak düşmüştü.

"Efendim" tekrarlarıyla Sonsuz Nur'dan ışık istemişti de bir başka zaman, yüzlerce kere dinlemiştik sohbet kasetinin o bölümünü: "Seyyidî, sultanlık mülkünü gedadan esirgeme! Seyyidî, başımızdan eksik olma. Seyyidî, havanın bulandığı, ortalığın karardığı şu günlerde bizi bizimle baş başa bırakma! Seyyidî, Medine'nin peçesini kaldır; şu vatanın ufkunda da boy göster Seyyidî! Tükenme kertesine geldik, etrafı yangın aldı; Seyyidî bizi bitirme, bize şefaatçi ol!" Bu tazarruyu ilk duyduğumuz andan bu güne ne zaman bir yalnızlık hissetsek ve önümüzü karanlık görsek "Seyyidî" deyip inler olduk.

Pek çoğumuz, onun "tahta kulübe"sini hiç görmedik, ama hepimiz onu çok sevdik. Bir gün hatip: "Ah tahta kulübem, her şey senin içinde kaldı gitti." deyip inkisarlarını dile getirince, o mütevazı günlerin simgesi haline gelen küçük, şirin, tarih kokulu odacık hülyalarımızın sarayı oluvermişti.

Ondan dinlediğimiz ayetler, hadisler daha sonraki senelerde bize o kadar tanıdık geldiler ki onlarla nerede karşılaşsak bize sürekli tebessüm ettiler. Yıllar var ki bazen duydu-

ğumuz bir kelime bile o Hatiple, o cami ve oradaki samimi gönüllerle alâkalı pek çok hatırayı canlandırır oldu bizde. Özellikle yatsı namazından sonra okuduğumuz Bakara suresinin son iki ayetini ne zaman dinlesek ve: "İşittik ve itaat ettik ya Rabbi, affını dileriz, dönüşümüz Sanadır." mealindeki bölüme geliversek, Süleymaniye'de buluruz kendimizi. O günkü insanların: "Semi'nâ ve eta'nâ" çığlıklarına karışır soluklarımız. O yakarışlar arasında semalara yükselir "İşittik ve itaat ettik." nakaratımız. Ne zaman: "Ama onlar, Allah'ın kudret ve azametini hakkıyla takdir edemediler, O'na, lâyık olan tazimi gösteremediler. Hâlbuki bütün bu dünya, kıyamet günü O'nun kabzai tasarrufunda, gökler âlemi de bükülmüş olarak O'nun kudretindedir." Mealindeki Zümer Suresi'nin 67. ayet-i kerimesini okusak yine o günlere gideriz. Hatibimizin iki büklüm oluşunu, "...edemedik ya Rab, Seni hakkıyla takdir edemedik" diye inleyişini hüzünle seyrederiz. Ve hiç farkında olmasak da, yer yer O'nun Rububiyetini bizim de ubudiyetimizi düşünür, "edemedik, edemedik" diye mırıldanırız.

Evet, kimimizin çocuk kimimizin genç denecek yaşta olduğu o günlerde, Hatibimizi tam anlayamasak fecir ve nevbahar muştularını tam kavrayamasak da o zaman dahi, onun dert ve ızdırabının, hasret ve hicranının, heyecan ve dualarının cevapsız kalmayacağına inancımız tamdı; inanıyorduk ki Allah onu yalnız bırakmayacaktı…

Keşke "hey gidi günlerde" onu dinlerken yakaladığımız ruh hâli hep devam etseydi. Keşke o aşk, şevk, ümit ve kararlılık hep sürseydi. Biz, şimdilerde o günleri yâd edince kendimizi öksüz, yetim ve evsiz-barksız gibi hissediyoruz. Hicran ve hasretimizi, mazide onu dinlemiş olma lütfu ve ötede de dinleme arzu ve ümidiyle gidermeye çalışıyoruz. Ve

biz, her şeye rağmen, onun içimize attığı hak ve hakikatin, iyilik ve güzelliğin temsilcisi olma düsturunu ve sinelerimize saldığı yaşatmak için yaşama ateşini hiç eskimeyen hatıralarla hep canlı tutmaya çalışıyoruz.

Allah'ım, kâinatın zerreleri adedince sana hamd u sena olsun ki bize o ölümsüz anları tattırdın. Efendim, binlerce salât u selâm senin, ailenin, ashabının üzerine olsun ki varlığını ruhlarımıza duyurdun ve bizi hiç yalnız bırakmadın. Ve sen ey oradaki caminin hatibi, sana da sonsuz teşekkür ederiz ki bize ötelerin ses ve soluğunu dinlettin, biz sana uzak olsak da sen; ruhumuza işleyen sesinle hep içimizdesin...

Gönül Ehli Olmak

Gönül ehli olmak bir fazilettir. Gönül ehli olan insanlar, bütün güzel sıfatları, iklimden iklime bir bahar bulutu gibi taşıyıp dururlar. Onlar, bahar kokar, çiçek kokar, gönül kokar, indikleri yere hayat verir, can katar, sinelerinden neşrettikleri ışık ve nur huzmeleriyle, ölü toprağa bile hayat verirler.

Gönül ehli olan insanlar başkalarını sıkmaz ve başkalarının eza ve cefalarından usanıp kaçmaz. Onlar hep kendi kusurlarını araştırırlar. Bu yüzden herkes onlara hayran, herkes onlara meftundur. Başkalarının gönlü paslı, kalpleri mühürlü olsa bile, onlar hep kendi gönlünü paslı, kalbini mühürlü görüp, gösterip inler. Bu gönlü kırıklar bu gönül kırıklığıyla Gönüllerin Sultanı ile buluşurlar. Öyle demiyor mu, Gönüllerin Sahibi: "Ben kalbi kırıklar, gönlü yaralılarla beraberim."

Hani, payımıza düşen ve bir türlü kadir ve kıymetini bilemediğimiz, bilmeye, anlamaya yanaşmadığımız yüce gönüllü, aşk bahçesinin dertli bülbülü var ya onun iniltileri, tevazuu, feryadı hep gönül ehli olmasından değil midir? O, gönül ehli olmasaydı, gönüllere tesir edebilir miydi? "İlmim, irfanım, izanım yoktur." derken, elli bin, yüz bin kişiyi hep birden: "Hayır! O bahsettiğin biziz, sen değilsin!" dercesine koro halinde ağlatıp, inletebilir miydi?

Gönül ehlinin, gönlü daima yükseklerde uçmak ister. Fakat bizim gibi, bir türlü kendini bulamayan, gönlüne ineme-

yen, gönül ehlini anlayamayan nadanlar, onları hep aşağıya çeker, ayaklarına takılır, uçmalarına engel olur. Ne güzel ifade etmiştir dertli şair, Şahî: *"Dil-i cahilde olmaz nur-u irfan/Ki nadanın olur kalbi de nadan"* Allah aşkına söyleyin, bunca nadanlığımıza rağmen o gönül ehli bizi terk edip gitti mi? Bize katlanıp, nadanlıklarımızı gönül deryasında eritmedi mi? Her derdimizi kendi derdi bilip, sinesinde buharlaştırmadı mı? Bizim için, bize belli etmeden, ellisine kadar gizli gizli bir bulgur kazanı gibi kaynamadı mı?

"Dertli söyleyen olur" tabiriyle, o gönül ehlinin söylediği en sert sözlere dahi kırılıp, incinen kaç kişi vardır? Ben, "Nevi"nin dediği gibi kendinden, kendi gönlünden şikâyetçi; gönül ehli, gönül adamı olamayışımdan muzdarip bir insanım. *"Belâ dildendir, ol dildâr ehlinden dâdımız yoktur/Gönüldendir şikâyet, gayriden feryâdımız yoktur."* Gönül ehlini kırmak cinayet kadar büyük bir suç olsa gerektir. Çünkü o bir yandan halkla, bir yandan da Hak'la beraberdir. Bu hususta Yunus: *"Gönül Çalab'ın tahtı./ Çalab gönüle baktı./ İki cihan bedbahtı./Kim gönül yıkar ise."* der. Gönül ehlinin tevazu ve mahviyeti, suskunluğu ve içe dönüklüğü asla yanlış anlaşılmamalıdır. Onun büyüklüğü esas bu formüllerde aranmalıdır. Başkalarını emir altına alma, onlara tahakküm etme ve büyük görünme hastalığına yakalananlar ve bu hastalığı bünyesinde onulmaz bir dert gibi müzminleştiren kimseler, esas küçük onlar bu kimselerdir

Vicdanı Kadar İnsan

Mutat sağlık kontrolleri için gittiği hastaneden döndüğünde, ikindi namazının vakti gireli henüz on-on beş dakika olmuştu. Ne var ki o, paniğe yakın bir heyecan içinde, daha binanın kapısından içeriye adımını atar atmaz: "Bugün namaz çok geç kaldı." diyordu. Zaten her namaz vaktinde ayrı bir ruh haletine bürünür, hızlı adımlarla mihraba doğru yürürdü. İftitah tekbiri için ellerini kaldırırken 'yabancı' olan her şeyi arkada bırakır ve çoğu zaman da Rabbinin huzurunda hıçkırıklara boğulurdu.

Her zaman olduğu gibi birinci katın merdivenlerini güçlükle çıkabildi ve köşedeki sandalyeye oturarak üç-beş dakika dinlenmeye koyuldu. Yorgunluğu gözlerinden okunuyordu. Bu, sadece birkaç saatlik bir yolculuktan kaynaklanan bir yorgunluk değildi elbette. Artık iyice hassasiyet kesbetmiş bünyesinin, hayatı boyunca otuza yakın hastalıkla ahbaplık kurması ve onların birçoğunun hâlâ dostluğunu(!) devam ettirmesi de değildi. Bilakis, bu, kimi işgüzarların cefasından, kimi dünyevilerin gamsız sefasından, kimi ahbap ve yâranın da vefasızlığından kaynaklanan bir yorgunluktu. Vefasına sadık kalamamışların hâli onu her şeyden daha fazla üzüyordu. Nitekim bir defasında, "Kalbim çok sıkıştırdı." dediğinde, kendisine nezaret eden doktor: "Efendim, merdi-

venleri çok hızlı çıktınız." deyivermişti. Cevap cümlesi şöyleydi: "Farkında değilim, karşımda büyük bir yangın var; arkadaşlarımın duyguları tutuşmuş yanıyor." Daha yedi sekiz hafta evvel kalbinin damarlarına yerleştirilen metal parçası, belki kalbinin yükünü bir nebze hafifletmişti ama bu yorgunluğu kim yahut ne, nasıl hafifletecekti?

İkindi namazını güçlükle kıldırabildi. Acil istirahata ihtiyacı olduğu aşikârdı. Fakat o, salonda oturmayı odasına geçmeye tercih etti. Tercih etti çünkü ziyarete gelmiş birkaç misafirin hatırı vardı. Evet, ona göre misafirlerin hatırı kendi sıhhatinden de tamamlamayı kendisine bir vazife addettiği, fakat bir türlü bitmek tükenmek bilmeyen işlerden de önemliydi. Misafirlerin hatırı için rahatsızlığına ve işlerine rağmen oturmalıydı. Misafirler de, her zaman olduğu gibi, bu eşsiz nezaket ve fedakârlık karşısında mahcubiyetten adeta iki büklüm oluyorlardı. Fakat belki de ömürlerinde bir iki defa ancak tadabilecekleri o şeker şerbet ikindi sohbetlerinden mahrum olmamak için dizleri üzerinde tevazuyla oturuyor, hikmet testisinin ağzının açılmasını ve Canan'a dair söz pırlantalarının dökülmesini intizar ediyorlardı.

Ona gelince... İhtimal geceden hissesine yine bir damla uyku düşmemiş, gecenin bir kısmını odasında, geriye kalan kısmını da koridorda bir o yana bir bu yana dolaşarak geçirmiş; derdini paylaşabileceği birisini ya bulmuş ya bulamamıştı. Derdi de bir yüreğin kârı değildi zaten. Cihanlar kadar derdi vardır deseniz sezadır. Çünkü onun derdi cihanın derdidir. Kahvaltıda bir parça bir şeyler almış, öğle yemeğini zaten yememişti. Aslında bir günde aldığı gıdanın tamamı, normal bir insanın bir öğününe bile tekabül etmezdi. Bir bardak çayla, küçük bir parça kızarmış ekmek getirdiler. "Bir şey yemeyeceğim." dedi ve yavaş yavaş çayını yudumla-

maya başladı. Zaten başkalarının yanında bir şey yemekten, içmekten o kadar sıkılırdı ki çok defa lokmalar boğazında düğümlenir, mübarek siması o helecan içinde kıpkırmızı olurdu. Onu az çok tanıyan herkes bilirdi ki, hayâ ve mahcubiyet damarlarına kadar işlemiş ve onda ikinci bir fıtrat hâlini almıştı.

…Söz döndü dolaştı ve son zamanlarda sağda solda kendisi aleyhinde hakarete varan sözler sarf eden eski bir tanıdığına geldi. Talihsiz bir hâdiseydi bu. Tezvirlere, iftiralara, komplolara maruz kalmak, onun hayatının bir parçası olmuştu senelerdir; ama bu farklıydı. Bir eski dost gül değil, gülle yağdırıyordu. Hâdise hakikaten elem vericiydi. Zira sinesini açtığı bir arkadaş, dost olarak kucakladığı ve senelerini beraber geçirdiği bir insan, kalkıp akla hayale gelmedik iftiralarda bulunuyor, başkalarını da tahrik etmeye çalışıyordu. Cihanlar pahası bir dostluğa arkasını dönüyor ve pek ucuz, hasis şeylere talip oluyordu. Yani ihanet ediyordu. Arkadaşlığa, dostluğa ve müşterek bir hukuka ihanet... Salonda bulunanlardan biri: "Benim bunu; aklım, havsalam almıyor. Bir insan böyle bir şeyi nasıl yapar, nasıl bu kadar sukût eder, bu nasıl bir vefasızlıktır, bir türlü izah edemiyorum." deyiverdi.

Öteden beri elinden geldiğince yakınlarının, arkadaşlarının, dostlarının duygu ve düşüncelerinin bulanmaması, dupduru kalması için âdeta çırpınır dururdu; bu konuda öyle hassastı ki… Hafifçe doğruldu ve dudağından şu kelimeler döküldü: "Öyle demek yerine, dua edelim: Cenab-ı Allah hiç kimseyi şaşırtmasın. Kalplerimizi kaydırmasın. Hepimize hidayet versin ve doğruyu göstersin! Zira onların ahiretini düşünmek de bizim vazifemiz." Kendisini yakından tanıma bahtiyarlığına erenler, onun sinesinin enginliğine, vicdanının genişliğine daha önce de defalarca şahit olanlar bu tip

söz ve davranışlara alışkındı. Fakat misafirler şaşırmıştı ve hayret dolu bakışları gözlerine aksediyordu. Çünkü o, ızdıraptan bir mum gibi erirken kendisine düşmanlık edenlerin iki cihan saadetini düşünüyordu. Bu ne ince bir düşünce, bu ne engin bir gönül ve bu ne derin bir şefkatti! Yakınındakiler biliyordu ki o, kimseye küsüp darılmamaya, kendisine ait hiçbir haktan dolayı hiç kimseden davacı olmamaya söz vermişti. İhtimal ki onu üzenler bu sözleri duysalardı, azıcık insafları kalmışsa, yaptıklarına bin kere pişman olup ağlamaya duracaklardı. Heyhat ki insaf, çoklarının vicdanından çekip gideli çok olmuştu!

Bu müessif hâdisenin o aydınlık ortamı karartmasına izin vermedi. Konuyu değiştirdi; fakat elemin zikri onun için ayrı bir elem olmuş, yorgunluğunu bir kat daha artırmıştı. Akşam namazının vakti iyice yaklaşmıştı. Derin bir düşünceye daldı. Ne zaman öyle dalıp gitse, salon anlamlı bir sükûta boğulurdu. Evet, o sükûtuyla konuşurken orada hazır bulunanlar da kendilerine göre bir kısım düşüncelere dalarlardı. Belki çokları da onun ne düşündüğünü kendi içinde tahmin etmeye çalışırdı. Aslında derdi, tasası ve sevdası belli olan bir insanın ne düşündüğünü tahmin etmek de çok zor olmasa gerekti.

Salon bu sükût içindeyken birden “Allahuekber” nidası yükseliverdi, ezan başlamıştı. Başlamıştı fakat bütün gurbet illerinde olduğu gibi orada da ezan sadece içeride duyuluyor, binanın duvarlarını aşıp çevreye yayılamıyordu. Yani gurbette, ezan da kendi gurbetini yaşıyordu.

Ezan okunurken zaruret olmadıkça bir şey konuşmazdı fakat belli ki çok dolmuştu. Dolup da taşmamak, yanıp da sızdırmamak ne mümkündü! İçinde köpüren magmalar simasına aksediyor gibiydi. Ağzından dökülen ifadeler aynı zamanda neyi düşünüp durduğunu da anlatıyordu: “Al-

lah'ım, Sen yegâne büyüksün! Fakat biz senin büyüklüğünü hakkıyla duyuramıyoruz. Ne olur Allah'ım, affet bizi ve adını duyurmayı bizlere müyesser kıl!" Müezzin, "Eşhedü enne Muhammeden Rasulullah" derken heyecanı zirveye ulaşmıştı. Yüzünün rengi değişik bir hâl almıştı. Kendi içinde kaynayıp duran bir yanardağ gibiydi. Rabbine karşı, Peygamberine karşı mahcubiyetini ifade edercesine başını önüne eğmiş: "Evet, şahadet ediyoruz ki Sen, Allah'ın Resulüsün. Fakat senin sesin sadece binanın içinde duyuluyor. Sana karşı vefalı olamadık, senin sesini başkalarına duyuramıyoruz. Her tarafta çanlar çalıyor fakat senin sesin sadece içerde duyuluyor. Rikkatime dokunuyor bu benim; bir hançer gibi kalbime saplanıyor, katiyen hazmedemiyorum!" diyordu.

Ezan sona ermişti. Ezan bitince ezan duasıyla yetinmez, hep uzun uzun dua eder, gönlünü, gönlünün yegâne Sahibi'ne açarak O'ndan en çok sevdiği şeyleri isterdi: "Allahümme a'li kelimetallahi fî külli enhâi-l âlem ve'stahdimnâ fî hâzeş-şe'n."* Yerinden kalktı ve hızlı adımlarla mihraba doğru ilerledi. Akşam namazında Fatiha'yı çok zaman diline virdi zeban olan Âl-i İmrân Sûresi'nin sekizinci ve dokuzuncu ayetleri takip edecekti: "Rabbenâ, lâ tüziğ kulûbenâ."**

---

* Allah'ım, yüce namını dünyanın her köşesinde yücelt ve bizi bu işin müstahdemleri eyle...

** Rabbimiz, kalplerimizi kaydırma...

Yakarış

Siz gittiniz efendim!

Kapadı bütün renkler kepenklerini... Elinden atları alınmış akıncılar gibi kaldık. Bütün mevsimlerimiz hüzün mevsimi oldu. Gözümüze güzün değil, bütün mevsimlerin anlamını yükledik. Bir hüzün coğrafyasında ateşler ellerimizi tutuşturdukça karların ve buzların altındaki kardelen çiçeğini kollamaya korumaya çalıştık. Dualarımız yorulmadı, kalbimiz yoruldu. Çin'den, Moğolistan'dan, Kenya'dan, Asya'dan, Anadolu'dan uçuşan dua kuşları, çığlık çığlığa rahmetin kapısına koştular, yorulmadılar.

Biz ki elimize aldığımız ince kurşun kalemlerle, yıkık duvar diplerinde akşamlayan çocuklar gibi boynu bükük, insanlığın coğrafyasını karıştırıp dururken öz yurdunda garipleri oynadık. Gittin efendim: '*Gayrı dayanamam ben bu hasrete/Ya beni de götür ya sen de gitme'* türküsü yanık kalplerimize yanık sesimizle nakşedildi. Karanlıklardaydık. Gayyaya adım atıyorduk. Elimizden tutanımız, hâlimizi soranımız, bir tas çorba verenimiz, âlem-i kebiri kâinatı yeni bir yorumla okuyup bize anlatanımız yoktu. Fesadın, kirin, pasın arasında kararmaya yüz tutan elmasları pırıl pırıl hâle getirmek için bir ateş yaktınız. Kalbi yanıklar bu ateşin etrafına toplandıkça halkayı büyüttünüz ve elimize tutuşturduğunuz çerağlarla

bizleri deniz aşırı yerlere gönderdiniz. O ateşin ışığı, o ateşin koru, insanlığın sinesini ısıttı. Tarihe not düşerken, kara kaplı kitaplara kaydedilen nice efsaneleri yaşadık, duyduk.

Siz orada bize doğru oturup ufka baktınız, her gelene ana yurdun kokusunu koklarcasına koklayıp sarıldınız. Rahmet deryası gözyaşlarınız aktıkça zaman eridi, kalpler eridi ama hasret hep büyüdü. Siz gurbet şiirleri yazdınız, biz; özlemimizi bile dile getiremedik yazık…

Kışın son demlerinde gelip, bizlere; "cennetâsa baharı" hazırlayan siz, gittiniz. Sizlere bu cenneti soluklamayı, çok görenler olduysa bile onlara bir sözümüz yoktur. "*Girdik reh-i sevdaya...*" diyen yüce insanın kendisine çamur atanlarla işi olamazdı. 'Dövene elsizliği, sövene dilsizliği' şiar edinerek gittiniz. Adım adım kurulan ve henüz yazılmayan bu destanın her mısrasındaki kafiye sizdiniz efendim. Ulu bir yolun yolcusuna bir şeyler söylemek ne haddimize. Gariplerin kalbi hüzünle doludur. '*Hüzün ki en çok yakışandır bize.*'

Bütün kalbimizle efendim...

Biraz da Gurbet Düştü

Hüzün kaderiniz oldu efendim! Istırap kaderiniz oldu. Her yolcu gibi ağlayarak kadem bastığınız şu fani dünyada ağlamak kaderiniz oldu. Hiç gülmediniz, gülen olmadınız hiç. Gülmek size uzak oldu. Size yakın, ağlamak oldu. Hiç küçük olmadınız, çocuk olmadınız hiç. Bahtınıza büyük olmak, büyük kalmak düştü. El açmadınız, minnet etmediniz hayata. Size; el açanlara bakmak, darda kalanların yardımına koşmak düştü. Lügatinizde durmak yoktu. Size koşmak, üveyik olup uçmak düştü.

Dünyaya tebessüm etmediniz hiç. Size hiç gülmedi dünya. Saraylar, yalılar, katlar, yatlar görmediniz. Hep gurur soluklayanlar sığmazlarken âleme, kaderin taksiminde size küçük bir dünya düştü. Bir de tenezzül buyurmanız için gönül ehlinin sineleri düştü. Çığırtkanlar davullarla cihanı verirken velveleye, size bir *kırık mızrap* düştü. Tahakkümler, tahkirler, tezyifler, sürgünler gördünüz. Bahtınıza gün yüzü görmemek düştü.

Gönüllerin birliğini, kardeşliği, hoş görmeyi, millet ve insanlık sevgisini belki de hiç telaffuz etmemeliydiniz! Devleti, milleti, insanlığı yüceltmeyi hiç ağzınıza almamalıydınız belki de! Kaderinize insafsızlardan, vicdansızlardan düşmanlık düştü. Anlaşılmamak sizin de kaderinizde varmış her ulu

gibi. Dostlara vefasızlık ve biraz da pişmanlık düştü. Şair kim için söylemiştir bilemeyeceğim ama müsaadenizle ben sizin için söyleyeceğim: '*Size bir muazzam nehir gibi cûş etmek, fakat çorak yerde akıp gitmek düştü.*'

Alnınıza toprak olmak yazılmıştı. Toprak kadar sağlam, onun kadar mütevazı ve vefalı olmak. Bahçevan olmak, güller yetiştirmek, gözyaşlarıyla güller sulamak, gülleri çalılardan korumak. Size gül olmak, gül olup âleme gül kokusu yaymak düştü.

Yorulan, kırılan, darılan olmadınız hiç. Eskimek, pörsümek, yaşlanmak semtinize uğramadı. Size küheylan olmak düştü. Ummanlar gibi bir sineniz oldu hep. Hiç kapanmadı gönül pencereleriniz. Size affetmek düştü, hoş görmek düştü. Hiç eskimediniz. Size ter ü taze ve hep genç kalmak düştü.

Şimdilerde bahtınıza biraz da gurbet düştü. Varsın olsun efendim... Gözyaşlarınızla büyüttüğünüz güllerin âleme, güzel kokular neşretmelerinden duyduğunuz saadeti, hangi söz anlatabilir ve hangi kalem yazabilir? İmanınız ve ümidinizle duyduğunuz huzuru, her gün bir başka buudunda pervaz ettiğiniz o rengârenk ve efsunlu dünyanızı, hangi ressam çizebilir? Varsın anlamayanlar, anlamasınlar! Size kaderi 'kef'le yazılmışların en mesudu ve en bahtiyarı olmak düştü.

Sözün özü, hep yokluklarla, düşmanlıklarla, belki en acısı da hep vefasızlıklarla karşılaştınız. Olsun efendim! Size sevmek ve sevilmek düştü. Size vefa, tevazu ve mahviyet; size gözyaşı ve ıstırap; size sevgi ve aşk ve size affetmek düştü. Size Sultan'dan gelen hediyelerin en güzeli düştü. Ağlamasını dindirdiğiniz yavruların dudaklarından semalara yükselen dua cümleleri ve göğe doğru açılmış minnacık ellerinin arasından seccadelerine damlayan gözyaşları düştü. İlâhî taksimde size ne güzel şeyler düştü! Nadanlar gayzlarından çatlar-

ken zamanın her anında, size iç huzuru, saadet ve ebedî sürûr düştü. Gulyabanîler sinelerinde diken beslerken ve intikam pazarlarında satışa arz ederlerken onları en ucuz bir fiyatlara, size gül olmak, gül dermek, gül almak, gül satmak düştü. Size: "*Taleb ü devlet ü câh etmek değil, bir Yâr için ah etmek düştü.*" Ne acı! Şu vadide birkaç kırık dökük kelâm etmek de bir vefasıza düştü. "Yâre çok sûzişler eylemek istedi gönül, ne var ki hengâmı fırsatta dile lal olmak düştü."

Sözümüzde Bir Orman Yangını

Senden ayrı saatler gün, günler ay, aylar mevsim, mevsimler yıl, yıllar asır... Senden ayrı kalplerimizde dinmeyen bir sızı... Hasretinden örülü bir özlem kanaviçesi hayat; dokusu gözyaşı, ilmiği ızdırap, düğümü çile... Senden ayrı baharlar kış oldu. Yıldızları söndü mehtabın. Asuman karardıkça karardı... Senden ayrı içimizde bin bir burkuntu. 'Gel!' çağrılarıyla örülü bir melodi özümüzde. Sözümüzde bir orman yangını; her alevi hasret, her kıvılcımı özlem yüklü. Senden ayrı acılarımız katmerlendi. Dizlerimiz daha da dermansız kaldı. Kalbimiz taşıyamıyor bu yükü, ruhumuz kanadı kırık bir yaralı kuş gibi kuytularda gizlenmeye durdu. Gözlerimiz dolu, sinemiz dolu...

Bazen kaşları çatık bir siluet giriyor hayallerimize, bazen kederli bir çehre rüyalarımıza. Ama gülümsediği de oluyor. Bize selâm gönderdiği de... Gece yakarışlarda, gündüz açlık ve susuzluk anlarında bir gamze çakıyor ufkumuzda... Çakırkeyif olduğumuz dakikalarda yüz çizgileri kederli bir görüntü, iki büklüm inleyen bir muzdarip, zonklayan bir şakak yücelere açılmış bir çift el görürüz.

Senden ayrı içimiz sızım sızım. Yalnızlık kol geziyor obamızda, ovamızda. Kimsesiz yavrulara döndük. Yetim ve öksüz... Ey özümüze binlerce kıvılcım salan ateş dokulu yürek!

Aşkımız sönmeden, ocağımız son alevini de yitirmeden imdada yetiş... Ey soluğuyla içimize bahar dirilişi sunan! Harmanımızı gözyaşlarıyla bereketlendiren! Çift sürdüğümüz ve sevgi tohumu ektiğimiz yüreklerimizde bahçevan görevini hakkıyla yerine getiren! Tarlalarımızı münbit eyle, içimizi çoraklıktan kurtar!

Acılarımıza ortak olan ve yitik cennetimizi avuçlarımıza koyan hatip, elmas kalem sahibi! Gel! Bir kez daha bu kaçkınları bu zavallı bendeleri bu yol yordam bilmezleri topla ve onları tekrar doru atlara bindir. Doruklara erdir. Zirvelere ulaştır... Onlara miraç ufuklarına giden yolu göster. Polattan sesinle, gür avazınla o silinmez nağmelerini gönder. Efsunlu iksirini kalbimize bir daha yudumlat. Özümüze bir daha Kevser sun. Bir daha bengisuyunla bahçemizi dirilişe erdir. Ruh bağımızı onar. Metafizik bostanımızı bereketlendir...

Yağ yağmur gibi tekrar. Çorak ülkeleri çemenzâr eyle. Sağnak sağnak yağ. Çisil çisil yağ. Böylece silinsin ayrılıklar, firaklar. Ve bitsin hasretimiz…

Küfe Taşıyan Adam

Zaman ahir zaman... Mağaradakiler üç yüz yıldır uyuyor... Sırtında küfesi bir adam, küfede yumurtalar... Kimisi çatlamış, kimisi çatlamaya hazır, kimisinden yeni civcivler çıkmış ve şaşkın şaşkın zalim zamanı seyretmekteler...

Mağaradakiler yakaza hâlinde... Mağara dışında fırtınalar var ama mağara da sakin değil... Küfeyi taşıyan adam hüzünlü, tedirgin... Yumurtaları koruma, bakımını-görümünü yapma adına... Omuzlarında ağır bir yük... Yumurtalar olanlardan bîhaber... Yumurtalar rahat... Yumurtalar küfeyi taşıyan adamın sıcaklığı ve şefkatiyle gelişiyor… Uykunun bitişi baharın başlangıcı, çiçeklerin ve bin bir nağme ile öten kuşların cıvıltılarının müjdecisi...

Küfeyi taşıyan adam belinde ve omzundaki ağır yüke ve zamanın çıldırtıcılığına rağmen mağara ve dışındakilerin duymayı özledikleri, hasret kaldıkları ezgiyi/türküyü okuyor. Okuyor ama düşünceler mahmur, kalplerin balansı iğdiş edilmiş... Baharı bekleyip gün saymak sabır işi... Küfeyi taşıyan adam "Hel min mezit" abidesi. Gürül gürül hizmetlerin fer veren nefesi... Küfedeki yumurtalar ısınıyor... Gün ışığına ne civanmertler çıkacak. Mağara, cıvıl cvıl güneşli günlerin, gökkuşağının ve yemyeşil kırların beşiği olacak... Kim bilir, milyonlarca bülbül hangi nağmelerle yeryüzünü

çınlatacak... Diğer taraftan bin bir fedakârlıkla, her olumsuz hâdisede: "*Kahrın da hoş, lütfün da hoş*" denilecek ve çekilen sıkıntılar küfeyi taşıyan adamı hatırlatacak... "*Bir yiğit vardı, gömdüler karşı bayıra*" diyen inleyen ve hüznü mağaradakilere metafizik gerilim olan, basireti geleceğe ümit ve ışık veren, varlığı saadet asrını hatırlatan aşk adamı, küfe taşıyan adam...

Vefa Gözyaşları

Okyanuslar ötesine ulaşamayan sesim, belki kalemimin cızırtısıyla artar diye yazıyorum. Kalem feryat ederken, mürekkep ağlarken, yüreğimden senin o müstesna sahillerine gözyaşları hediye etmek istedim. Senin o incelerden ince kalbin Kafdağı'ndan ağır yükleri bizler için çekerken, Vefa dersi verdiğin bizler bilmem ki sana karşı vefalı olabildik mi! Senin o pak damenine çamur atılırken, perdedar olamamamın hicabıyla iki büklümüm. Oysa efendim, "*Ben sana mecburum.*" Damarlarımdaki kanın en deli çağında, senin; yüreğime dokunan yüreğinden aldığım ilhamlar, limanını bulmuş, sakin bir gemiye dönüştürmüştü beni.

Şimdi ben, aylardır ruhumda taşıdığım duyguları beyaz kâğıda dökerken, yazdığım her bir kelimeye gözyaşı nakşı işleyememenin ızdırabını duymaktayım. Aklımdan çıkaramadığım rüyalarımla kendimi teselli ederken, yüreğimin karanlık dehlizlerini, senin o ter ü taze sıcaklığınla bir kere daha ısıtmak istiyorum. "*Ağaçlar sonbahara hazırlanıyor.*" Kim bilir, senin binlerce kardelen büyüten bağrında hangi cennetlerin sevecen sıcaklığı var? Zamansız gelgitlerle kabaran denizlerin sahillerine dalgakıranlık ettin. Hırçınlıktan uzak, sükûneti tattık senin gölgende.

Çağın köhne saatlerinde yalnızlığı barındıran "*Kaldırımlarda yağmur kokusu...*" tohumlar yeniden yeşermenin se-

vincini taşımaya niyetli... "*Ben sana mecburum sen yoksun.*" Her şeye rağmen teselli pınarımdan vuslat ırmağı akar. Felâketzede şairimizin: "*Teselliden nasibim yok/Hazan çağlar baharımda.*" mısrasını, teselli kanatlarıyla pervaz ettirip: "*Teselliden nasibim çok/Bahar çağlar hazanımda.*" deyişin, darda kaldığım zamanlarda bir bayrak gibi dalgalanmakta ufkumda. Teselli duygularımı ümit azığıyla besledim. "*Allah'ın rahmetinden ümidimi kesseydim, bağrıma çoktan bir hançer saplar hayatıma son verirdim.*" sözünü iliklerime kadar duymaya çalıştım.

Bir gözleri ahu için, akmayan gözyaşlarım, senin kulaklarımda çınlayan nağmelerinle aktı. "*Sözlerin ümitsiz ceylanların gözyaşına sünger.*" Yüreğimin ceylan yanını teselli eden sendin efendim. Çöl yağmurlarına hasret, çatlamış toprak gibi olan dudaklarımda Kevser'den kelimeler... Terennümler öte soluklu... Günahın çağrısı kulaklarımda yankılanırken, meleklerin bile kendisinden hayâ ettiği bir kutluyu hatırlarım. Gökteki yıldızlar misali bir kutlu... Bulunulmaması gereken bir kapı önünde can verirken yüreği parça parça olan delikanlıya, cennetlerin ikisini birden bulan delikanlıya, hayranlığım seninle filizlendi.

Başkalarının cenazesine ağladığımız kadar kendi cenazemize de ağlamayı senden öğrendim. Toprağın bağrında çürümeye yüz tutmuş tohumların rahmet damlalarıyla yeşermesi gibi, ruhumun çürüyen yanlarını gözyaşlarımla yeşertebilmeyi senden öğrendim.

Seni anlayamadık efendim! Suyun içindeki balıkların suyu bilememesi gibi, bizler de seni hakkıyla anlayamadık. Hatalarımızla, bize yakışmayan kusurlarımızla öte soluklu aydınlığına perde olduk. Oysaki sen, bir karıncayı dahi düştüğü sudan çıkarmak için uğraşırdın. Yaratılanı yaratandan

ötürü sevmekle de insanlığa hoşgörü abidesi olarak arz-ı endam ettin. Şimdilerde "*ete kemiğe bürünen*" Yunusların anlatılması gibi, ihtimal, geleceğin kadirşinas tarihçileri de "hoşgörü"yü senin adınla taçlandıracaklar.

Yer yer sana karşı yapılan hücumlar, bana Nebiler Sultanı'nın dedesini hatırlatır. Tevekkül abidesi o büyük insanı... Ebrehe'ye: "*Ben koyunlarımı, develerimi almaya geldim.*" der. Ebrehe: "*Ya Kâbe?*" deyince: "*Onun sahibi var, onu, O sahibi korur.*" der. Kimsesizlere kimse olan yerin ve göğün sahibine tevekkül, asırlardır gönül burukluğu taşıyanların ruh tezgâhlarında dokunan bir nakıştır. Ve bir de vefa gözyaşları... Şair: "*İçimde İbrahim'i yakan ateşler var/Fırat'ın suyu az gelir.*" diyor. Himmeti milleti olan senin gibi bir ümmet için yakılan ateşlere, Fırat'ın suyu az gelse de üç damla vefa gözyaşı kâfi gelir sanıyorum. Hürmetler efendim…

Zirve İnsanlar

Dağların zirvesi hep dumanlıdır. Güneşe çok yakındır zirveler. Mana âleminin temsilcilerinin başından da duman eksik olmaz. Onların yeri zirvelerdir. Fakat onların derdi, aşağılara inip kuyunun dibindekilere el uzatmaktır. Onların derdi yeşertmektir kurumuş gönülleri, çölleşmiş sineleri.

Cennet, bütün nimetleriyle, kaldırım taşı gibi ayaklarının altına serilmiş olan huri ve gılmanların teşrifatçılık yapmakla şeref duydukları İnsanlığın İftihar Tablosu'nun, Kâinatın Varlık Sebebi'nin miraç hakikati ile mazhar olduğu o âlemi bırakıp, kan içmekten lezzet alan insanların dünyasına avdet buyurmaktaki derdi neydi? Onları, oraya götürebilmekti elbet.

Zirve insanlar bir kuluçka sabrı içinde beklerler filizleri, baharın müjdecisi lâle ve sümbülleri, "Hak! Hak!" diye öten bülbülleri. Buharlaşıp zirvelere yükselirler, yağmur olup inmek için. Onlar yaşatmak ve yeşertmek için vardırlar. Sadece kendileri için yaşama arzusu büyük bir zillettir onlar için. Sefahat ve şöhret bataklığında boğulanların imdadına yetişebilmektir yegâne dertleri. Onlar mazinin derinliklerine doğru kök salmıştır. Nebilerle, velilerle omuz omuza hareket eder ve o kaynaklardan hayat iksiri taşırlar müstakbel çiçek ve meyvelere. Dertleri, sancıları kışa ve karanlığa baş kaldırmak, gündüzü ve baharı aramaktır. Onun için gecelerin ka-

ranlıklarında, miraç merdiveni namazlarıyla, tevazu ve mahviyet sembolü secdeleriyle, hep rıza makamını ararlar, o makamın gereği olarak. Batmış çıkamayan, düşmüş kalkamayan sergerden neslin necatı, kurtuluşu için koşarlar.

Onların, geceleri gündüzlerinden daha aydındır. Herkesin fâni lezzet ve zevkler içinde dostlarıyla beraber olduğu gecelerde onlar, engeli, dikeni ve ızdırabı çok da olsa, 'Akabe'leri aşma, karanlığı boğma, baki dostlara kavuşma ve kavuşturma derdiyle iki büklümdürler. Aşamadıkları, ulaşamadıkları hâdiseler karşısında balığın karnındaki Yunus gibi Yusuf'un hasretiyle yanan Yakup gibi hâllerini Allah'a arz eder, medet ve inayet dilenirler.

Zirve insanlar, maziye açılan pencerelerden saadet asrına uzanır, istikbale açılan menfezlerde cennet ehli ile musafaha eder ve o cenneti dünyalarına taşımaya çalışırlar. Zirve insanlar, bütün enerjilerini Kur'an'dan alırlar. Kutup yıldızıdır onlar. Yolunu, yönünü kaybedenler yön tayininde istikameti onlarla bulur. Kutsilerin çiçek çiçek açtığı bahçelerin bahçevanlarıdır onlar.

Zirvelerin bağrından fışkırır ab-ı hayat kaynakları. Zirve insanlardır, İlâhî rahmete sineleri açık olanlar. Gönül dünyaları kurumuş nice insan, onların bağrında yeniden yetişir ve yeşerir. Cennetin küçük ve sönük bir vitrini olan dünyada; kuşlar gibi kanat çırpıp yüceler yücesine ulaşma, rahmetle buluşma gayretinin yanında, mana âleminin derinliklerinde huzur ve itminanın teminatı hakikatlere götürecek bu, başı dumanlı, gönlü imanlı mana erlerinin eteğine tutunmak gerekmez mi?

İnsan; imanı, izanı nispetinde murakabe ve muhasebe derinliği kazanır. Nur varken zulmette boğulma, hürken zinci-

re vurulma, gündüzde geceyi, baharda kışı kovalama, akılla telif edilebilir mi? Tutulmazları kovalama, ömrü heder etmek değil midir? Peşinden koştuğun her fâni şey kaçıyor. Öyle ise solmayan rengin ve sönmeyen ışığın parıldadığı zirvelere tırmanmak için geç kalma?

Asrın Gül Yüzlüsüne

Ey Gül! Sizin bir bülbülünüz olarak bu son güftemle; size olan hicranımı, hasretimi, meftununuz olan tüm bülbülleri de yanımda farz ederek, bir seher vakti gönlü uyanıkların dilinde vird olmuş dualarla, toprağı temiz, suyu duru, tohumu da saf olan asrın en güzel gülüne, içten bir beste arz etmeyi düşündüm. Buna yetersiz ifadelerim, kırık edebiyatım, hissetmekten yoksun dimağımla ne kadar muvaffak olacağım bilinmez. Fakat yakînen hissettiğim ve inandığım bir şey var ki o da sizi herhangi bir beklentiye girmeksizin ölürcesine sevdiğim ve gönül verdiğim gerçeğidir...

Her asır, o zaman dilimine kelâm-ı ezelî ve ebedî adına söz söyleyecek bir kutlu nâtıka ihtiyaç duymuş ve o nâtıkın nutkunu okuyanlar, dinleyenler; kâinatın gelmiş ve geçmiş en nadide Gül'ü adına yine onun bahçesinden neşet etmiş, onun endamını, kokusunu, desenini, batinî ve zahirî tüm özelliklerini irsî olarak ondan tevarüs etmiş güller arasından çıkmıştır. Onlar, gönül seslerini, ruhlarının ilhamlarını îrad etmeye başladıkları an tüm başlar, o eşsiz minberin bediî hatibine çevrilmiş; yurtsuz yuvasız binlerce bülbül '*Bu o mu acaba?*' diye onun etrafında kümelenmiş; sonra başlarını döndüren, o zamana kadar hiç duymadıkları bu üslûp, bu belâgat ve fesahat karşısında avazları çıktığınca ötüşmüş;

sevgili etrafında hiç seslendirmedikleri farklı makamlarda; mahur, rast, hicaz, uşşak, karcığar, hüseynî, acem, aşîran, segâh, sabâ, gruplarına ait onca serenâtı ilâhî bir ilhama binaen bir anda güfte ve besteleriyle beraber hiç yaşamadıkları bir ruh hâliyle ona arz etmişler, kendilerini de bütün aşkın güzelliklerin, kadir gecesini idrak etmiş bahtiyarlardan saymışlardır.

Önceleri bir sızıntıyken sonra kâinatı kaplayacak bir çağlayana, şelâleye inkılâp edecek ilhamları, o sızıntının kaynaklarından sadece birini görme adına, onun kendi ifadelerinden dinleyelim: "Gecenin bir anında kalkar, cevşenimi ya da evradı kutsiyemi alır, bütün hissiyatımla O'na yönelir, kesik ses ve solukları duyan Rahmeti Sonsuz'un dergâhına iltica eder, kapılar aralandığında ruhumun tüm ilhamlarıyla yalvarır yakarır ve bu inlemelerimi eğer kabili mümkünse bir kâsede toplar, günler sonra şayet kalbimde bir katılaşma hissedersem, kıvamını bulduğum bir demde yine o Yüceler Yücesi'nin kapısının tokmağına dokunur, yalvarma ve yakarmaları işiten Kâdi'l-Hâcât'tan tüm bülbül topluluğu adına isteyeceklerimi lütfetmesini reca ederim." Memleketimin her ocağında Gül, öteler buutlu öyle enfes besteler seslendiriyordu ki Sızıntı mektebi her gün yeni bir talebe kazanıyor, o kaynaktan bir kere olsun testisini dolduran "lâ yazmeu ba'dehu ebedâ" 'bir daha ebedi susamama' bahtiyarlığına eriyordu.

Ey Gül! Şuna inancım katidir: Rûy-i zeminin bir kere daha yeniden nura gark olması adına yaktığınız ışık, gün gelecek her yanı kaplayacak, "*ışık gelip karanlığı boğacak*" kudümünüzle şereflendirdiğiniz yeni dünya adına, gecelerin zülüflerine bıraktığınız "benim için zemzem kadar mübarek" gözyaşlarınız, rahmetin coşmasına vesile olan yalvarma ve yakarmalarınız, Rahman-ur Rahim'i her dem indinize celbeden

mukaddes hüznünüz -ene indel munkesirâti gulubuhum- kendi adıma çok anlaşılmadığına inandığım, ceyhun ettiğiniz yaşlar, kâinatın bir cennet bahçesine dönüşünü meyve vermişti. Mahzun Gül, sizden birkaç aydır ne bir ses duyabiliyor, ne de size has alıştığımız, başımızı döndüren o enfes rayihanızı alabiliyoruz. Göklerin emri mi bu, bilemiyorum…

Ey nefis! Sıyrıl hazan duygularından ve bir yeşillik ol, kuşlar uçuşsun çevrende; bir su kaynağı ol, koşsun bütün bağrı yanıklar semtine. Mumlar gibi eri ve etrafına ışıklar saç; hem öyle bir saç ki, mehtabı temaşaya dalmış olanlar, onu bırakıp da senin ikliminin pervanesi olsunlar. İnsanları tıpkı bir anne gibi öyle sıcak ve içten kucakla ki hışmından korkanlar bile, tereddüt etmeden kendilerini senin kucağına atsınlar. Allah'ın sana ihsan ettiklerini sen de saç cömertçe etrafına saç ki insanı, insanlara, cennete ve Allah'a yaklaştıran en sırlı formül civanmertliktir. Bu formülü ruhuna mal edip kullanabilirsen, mezhebi kin, nefret, düşmanlık olan en kaba ruhlar bile, bir gün mutlaka senin atmosferine girebilmek için kuyruklar oluşturup bekleyeceklerdir.

Sen, her zaman bulutlar gibi olmalı ve kesmelisin güneşin yakıp kavuran sıcaklığını. Mevsimlere takılıp kalmadan, sağanak sağanak boşalan yağmurlar gibi söndürmelisin herkesin ve her şeyin hararetini; hiç olmazsa çiselerin okşayıp geçtiği gibi; bağı-bahçeyi, ovayı-obayı, dağı-tepeyi, sen de okşamalısın bütün kurak gönülleri ve ruhları. Hasretle yanan gönüller aradıklarını senin ikliminde bulsun. Sen ağzını açıp da ruhunun ilhamlarını seslendirince, hikmetli söz avcılarının kalemlerindeki mürekkepler bitsin ve kitapların sayfalarını renklendiren o nefis duygular ruhanîlerin mezamiri hâline gelsin. Gayzların, öfkelerin, kinlerin, nefretlerin hançerlerini bileyip hemen herkese saldırdıkları, her şeyi yakıp

yıktıkları dönemlerde sen, en öfkeli ruhlar dâhil gelip bağrına sığınan bütün yurtsuzların-yuvasızların en içten hamisi oldun ve vesayetine koşanları hayal kırıklığına uğratmadın. Bizler için bir ab-ı hayat olan ruhunun ilhamlarını doldur sana sunduğumuz altın testilere. Allah'ın sana ihsan ettiklerini cömertçe saçmaya devam et. Zira civanmertlik sana çok ama çok yakışıyor...

Erguvan Renkli Günler

Yakamozların serinliğinde seni andım bu gece... Dilimde hece hece senin sıcaklığın var... Ayın ışığı, gecenin aklığı, mazinin derinliğinde saklı... Sana gülümsüyor mazinin yamaçlarında açan çiçekler... Sen, mazinin kemerinde bir gülirana, bir zafer takısın...

Mevsimlerde sensizliğin hicranı, gözlerimizde vuslata erememenin giryanı var... Sensiz daha kaç faslı bahar geçecek bilmiyorum? Yüreğimizdeki ateş, kor olmadan gel ey sevgili! Cana şifa, ruha gıda olan gözyaşlarınla gel... Şu ıssız çöllerde, çatlamış dudaklarımıza sonsuzluk iksiri gibi damıttığın sözlerinle gel...

Ey ruhların büyük virtüozu! Gönlümüzü okşayan, kalbimizi akort eden, erguvan renkli letafetinle gel... Sevgiyi, aşkı arayan şu insanlığa yeniden elini uzat... Sesini, soluğunu, ruhumuzun dehlizlerine üfle... Kalbimizin en sarp yamaçlarında yankılanan sonsuzluk bestesi sesin, zehir saçmak için fırsat kollayan kobraları bile büyülemişti... Bu efsun karşısında, cılız flütüyle yılanları ayağa kaldıran Hintli paryalar, aczini itiraf etmekten başka ne yapabilirdi?

Gözyaşlarınla büyüttüğün fidanlar meyveye durdu. Erguvan renkli günlerin şafağında filiz veriyorlar... O nazenin kökler; taşı, kayayı parçalayarak iniyor derinlere... Çekir-

deklerinde ümidi büyütüyorlar... Biz de ümitle bakıyoruz geleceğe... Senin dünyanda, senin rüyanda ümitsizliğe yer yok biliyorum. Ruhlarımız pörsüdü, kalbimiz katılaştı demeyeceğim... Yapraklarımız soldu, meyveler çürüdü diyerek hilâfı vaki beyanda bulunmak, bağbana da, güle de, gülzara da vefasızlık olur.

Yanan gönlümüzü, çatlayan dudaklarımızı, susuzluğumuzu ve bengisuya duyduğumuz hasreti söylemeden de edemeyeceğim, bağışla ne olur? Sen, hep bağışlayan oldun. Gedaların itirafını, samimiyetine ver sultanım! İçimizde güzele, güzelliklere, sevgiye ve hoşgörüye duyduğumuz hasretin ateşi, dudaklarımızda ise hep ümit bestesi var... Erguvan renkli günlerimiz mazide kalmadı, gurup etmedi... Erguvanlar, hava ve mevsim muhalefetinin rağmına, her gün birer, ikişer açıyor...

Ey varlığın yegâne sahibi! Bunca börtü böcek, onca örümcek kol gezerken ıssız çöllerde, Sen bereketimizi arttır! Buğdayımızı koru! Başağımızı esirge! Bizleri, tohumun ve filizin yolunda, en şerefli yetimin engin ferasetine ulaştır! Kökü tarlalarımızda saklı olan bereketli buğday başaklarının gıybetini yapmaktan, bir de yabana tohum atmaktan bizleri uzak tut! Ruhlarımızın sevgilisini, gönüllerimizin sultanını, erguvanlarımızın ve erguvan renkli günlerimizin başından eksik etme!

Gariplere Müjdeler Olsun

Önce O'nun nuru yaratıldı. Sonra insan...
İnsan, Âdem'di; Âdem ise kâinatın lügati...

Yaradan meleklerine emir verdi. Âdem (a.s.) bu ulu fermandan sonra, cennet kadehleriyle hayat şarabını içti yudum yudum. Yaratıldığında yapayalnızdı... Başını kaldırdı, cennetin kapısında gözlerini kamaştıran nuru gördü. Oluk oluk ışık aktı gözlerinden kalbine... Sordu Rabbine: "*Ya Rabbi bu nur nedir?*" "*Bu senin zürriyetinden bir peygamberin nurudur ki O'nun ismi göklerde Ahmed ve yerde Muhammed'dir. Eğer O olmasaydı, Seni yaratmazdım!*"

Nur, O'nun nuruydu; Habibi'nin nuru. Anladı Âdem (a.s.), anladı ve tasdik etti. Kâinat ağacının çekirdeği de O'ydu, meyvesi de; başı da O'ydu, sonu da...

Aradan asırlar geçti… İnsanlar Âdem'den (a.s.) sonra gönderilen bütün peygamberlerin getirdiği hakikati unutmuş, yanlış yollara sapmıştı. Dünyanın sevgiye acıktığı bir zamanda, Mekke'den bir güneş doğdu. Bütün ham meyveler bu güneşle olgunluğa erecekti. Kâinat heyecanlıydı. Yıldızlar kıpır kıpırdı. Toprağın sinesi küt küt atıyordu... Bir pazartesi gecesi doğumların en kutlusu vuku buldu. Gariplik bir tohumdu ve Yaradan onu insanların özüne yerleştirdi. Bu tohumda aşkının tadını gizledi. O önce dostlarını halktan ayırdı, garip

bıraktı, sonra onların gönüllerini baştan sona kendisiyle doldurdu. O'nunla dolup taşan âşıklar; tahkiki imana ulaştı ve kâinata meydan okudu. Aşkın neşvesiyle kendinden geçenler için Sath-ı arz, bir mescit oldu; Mekke bir mihrap, Medine bir minber... Allah (c.c.), Resulünü gariplerine imam kıldı.

Gariplik, insanın kendini keşfettiği, yaradılışın sırlarına erdiği ilâhî bir dergâhtı. Bu dergâhın salikleri, ölümün öldürülemeyeceği gerçeğini anlayarak insanlığı bu durumdan haberdar ettiler. Şeytanın desiselerine karşı, Yüce Divan'a dayanıp: 'Sus! Kâinat mescid-i kebirinde Kur'an kâinatı okuyor. Onu dinleyelim. O nur ile nurlanalım. Hidayetiyle amel edelim. Evet, söz odur ve ona derler. Hak olup, Hak'tan gelip, Hak diyen ve hakikati gösteren ve nuranî hikmeti neşreden odur.' hakikatini neşrederek bekaya erdiler.

Gariplik, yüreğe Hakk'ı yerleştiren, kulu Hakk'a bağlayan uhrevî bir zincir, vuslat arzusuyla kavrulan gönülleri Rableriyle buluşturan şifalı bir iksirdir. Vefa, sadakat, sabır hep gariplik dergâhında kemale erdi. Gariplik; kalbi masivadan temizlemenin, benlikten geçmenin, nefsi tanımanın reçetesidir.

'*Sen çık aradan hanesini sahibine ver/Bî şek gelir Allah evine sen savulunca.*' mısralarında ifade edilen kalp hanesini, gerçek sahibine teslim etmenin ta kendisidir gariplik. Sevginin beşiği, kırık gönüllerin yoldaşı, en mahrem sırların nigehbânıdır gariplik. En büyük garip, Allah Resulü'ydü (s.a.s.). O'nun bütün hayatı gariplikle geçti. Doğduğunda babası yoktu, daha büyümeden annesi de göçüp gitti. Yalnızlığında oturdu sonsuzluk tahtına. Gök ehlinden Hz. Cebrail, yer ehlinden Hz. Ebubekir'le dost olmadan önce, Hira yalnızlık mektebinde çile çekti. Aynı zamanda cahiliyenin günahlarından incinen mübarek ruhları, bu yalnızlıkta inşirah buldu.

Garip Nebi; ashabına, önce sevmeyi öğretti. Rabbinden aldığı dersle, insana saygı duymayı, müsamahayı tahsil ettirdi. Çürümeye yüz tutmuş insan tohumu, O'nun Rabbanî ikliminde yeniden çatladı, filiz verdi. Vahyin bereketiyle neşv-ü nema buldu. Sevdi ashabını, ashabı da O'nu ve getirdiği her şeyi sevdi. Dünya, dönmeye başladığından beri böyle sevda görmemişti. Çünkü O; kalplerin habibi, akılların muallimi, nefislerin terbiyecisi, ruhların sultanıydı. Dostlarına garipliğin sırlarını anlattı. Bu yola çıkmanın ve bu yolda kazanmanın şartının; anadan, yârdan, evlâttan, maldan, candan geçmek olduğunu öğretti. Ashap, dostlarından ve vatanlarından ayrıldı; garip kalmayı, Efendileri gibi Âlemlerin Sultanı'na sığınmayı tercih ettiler. Hakk'ın rızasına vasıl olmak için; dünyanın aldatıcılığından firar edip, Rablerine sığındılar. Dünyanın dört tarafına yüce hakikati böyle ulaştırdılar. Bazıları Ebu Zer (r.a.) gibi yalnz yaşadı, yalnız vefat etti.

Aradan asırlar geçti… Dünya O'nun ve ashabının âşıklarıyla can buldu. Âşıkları da Efendileri gibi yapayalnızdı. Bu yalnızlıkla kemale erdiler. Nur-u Muhammedî'nin aşkıyla eşyanın hakikatine erdiler. Eşya yırtıldı, ülfet sıyrıldı. Alış-verişlerde güller alındı, güller satıldı; gülden teraziler kuruldu. Sultanlar ve hükümdarlar dâhil kimse, kulluğunu unutmadı; hakikat karşısında bel kırdı, el-pençe divan durdu. Hâl böyle olunca her şey; taş, toprak, deniz, dağ... bütün mevcudat, O'nun getirdiği aşk ile ayrı bir mana kazandı. Toprak kutsaldı, başak da; başak kutsaldı, buğday da; buğday kutsaldı, ekmek de... Yapraklar dil oldu, diller Rablerinin zikriyle cezbeye durdu. Her şey pencere oldu... Bütün pencereler Hakk'a açıldı. Kâinat aynasında Rabbinin tecellilerini temaşa eden insan, kâinatı avcuna aldı. Yıldızlar sırdaş, bulutlar yoldaş oldu.

Mevlâna, Şems'ten sonraki yalnızlığının ateşiyle pişirdi Mesnevisini. Yunus, yalnızlığında yoğurdu gönüllerin hamu-

runu. Geylani Hazretleri, küçük bir çocukken çıktı yolculuğuna. Daha nice gönül dostu yalnızlıkla erdi menzile.

Aradan asırlar geçti… Gül renkli kitaplar Barla dağlarında yalnızlığın doruğunda kaleme alındı. Katran ağacı, Gelincik Dağı, Eğirdir Gölü şahitti bu yalnızlığa. '*Dostlar uzaktan ruhuma Fatiha okusunlar, manevi dua ve ziyaret etsinler. Kabrimin yanına gelmesinler. Fatiha uzaktan da olsa ruhuma gelir.*' diyen Bediüzzaman, dünyadaki yalnızlığından başka ölümünden sonraki yalnızlığını da ilân etmişti. Ve şimdi meçhul bir diyarda talebelerinin hasret dolu fatihalarıyla yapayalnız yatıyor.

Aradan yıllar geçti… Yalnızlık ve gariplik yolunun kutlu yolcuları tükenmemişti. Bu, ilâhî bir kanundu. Mahşere kadar ne bu kutlu yolculuk bitecek; ne de bu kutlu yolcuların çilesi tükenecekti. Yalnızlık ve gariplik Allah dostlarının kaderiydi. Hak yolunun yalnızlarına biri daha eklenmişti. Bir garip yalnızlığın gönüllü talibi olmuştu Hak dostu, çok uzaklara gitmiş; sevenlerine, ötelere nazar eden bir çift yaşlı göz hayali bırakmıştı.

Yalnızlığı öğretmişti sevenlerine, neden yalnız kalınması gerektiğini... Kürsüden, hep sevmeyi, yaşatmak için yaşamayı, gerekirse Hubeyb (r.a.) gibi bu yolda kendini feda etmeyi öğretmişti. Tomurcukları kırağı vurmasın diye uykuyu bölüp, yapayalnız dua etmeyi, halktan uzaklaşıp gecelerin yalnız saatlerinde seccademizi ıslatmayı da öğretmişti. Tende çürüyüp yok olma yerine, canda ve özde derinleşmeyi, ruhumuzun ilhamlarını başka gönüllere boşaltmayı, Hak'tan kopmadan halkın içinde kendi yalnızlığımızda daima muhasebe içinde olmayı da öğretmişti. Başlangıçtan bu yana bütün güzellikler gariplerin sırtında yükseliyordu.

Gariplere müjdeler olsun!

Çiçekler

Sevgili Hacı Kemal Ağabey

Mektubuma başlamadan önce selâm eder mübarek ellerinizden hürmetle öperim. Yine, nasıl başlayacağımı bilemediğimden, eskiden köyümüze gelen asker mektuplarının bildik hitaplarından birisini koydum sözlerimin başına. İki hafta önce Ozan Bey beni aradı ve heyecanla bir “misafir” beklediklerini söyledi. Eşiyle beraber çocuklarına sizin adınızı vermek istediklerini ama baldızı Merve Hanımın kendilerinden önce davrandığını ifade etti. Merve Hanım, hani şu eski adı Olesya olan Rus kızı. Geçen mektupta da ondan bahsetmiştim.

Biliyor musunuz, Yakup Bey de burada. Hani şu "Deli Oğlan" dediğiniz. Geçenlerde onun evine gittim. Tacikistan'dan, sizden ve yaptıklarınızdan konuştuk. “Gittiğimiz zaman iç savaş vardı.” diye başladı. “Öyle bir savaştı ki kardeş kardeşi vuruyordu. Tacikistan'ın nüfusu, savaştan önce on dört milyonken savaştan sonra altı milyona inmişti. Sekiz milyon insan bu ateş çemberinden kaçarken biz Hacı Ağabey'in önderliğinde milletin kaçtığı yere gitmiştik. Altı ay boyunca evden dışarıya çıkamadık. Soğuk sularımız akmıyordu, sıcak sular ise çamur akıyordu. Hepsine katlanıyorduk ama kardeşin kardeşi öldürdüğü bir savaşa tanık olmak dayanılacak gibi

değildi. Pencereden bakıyor, birbirini bıçaklarla öldüren insanlar görüyorsunuz ama bir şey yapamıyor, yalnızca ağlıyor ağlıyorsunuz. Bir gün pazaryerinde Naci'yi de öldüreceklerdi, Naci, Afganlara çok benziyordu, Allah inayet etti de kurtardık." Gözleri daldı, belli ki zihni o pazaryerine gitmişti, başını sallayarak: "Yoksa Naci'yi de öldürüyorlardı." dedi. Sonra kalkıp içeriden bir tomar kâğıt getirdi. Bunlar Tacik çocukların, yarım yamalak bir Türkçe ile yazdıkları mektuplardı. Yarım yamalak bir Türkçe ama içten, her biri yürek yakacak bir tonda Hacı Ağabey…

Ben mektupları okurken Yakup Bey: "Mektup gönderemiyorduk, telefonumuz da genellikle arızalıydı. Bu minval üzere bir yıl geçti. 'Sılam burnumda tüttü' der ya bizim türkülerimiz, işte sıla burnumda öyle tüterken, mümkünse bu sene gitmeyelim diye aramızda karar aldık. İki yıl... Tam iki yıl... Vaziyet öyle gerektiriyordu, ama gel gör ki, hasret bir yangın olup yüreklerimizi yakıyordu. Gurbet bir zor ki kardeşim, kimsesizlik bir zor ki... Bir gece tahammül edilmez bir hâl aldı gurbetlik. Saatler gecenin kaçını gösteriyordu bilemiyorum. Zaman ilerledikçe dakikalar dayanılmaz bir hasreti büyütüyordu içimde. Okulun koridorunda yığılıp kaldım. Başımı dizlerime dayadım ve ağlamaya başladım. Öyle ağlıyordum ki sesim duvarların soluk pembeliğinde eriyip gidiyordu. Ne ağlayışlarıma bir kulak veren vardı ne de bana bir teselli veren." dedi. Sesi titremeye başladı gözleri doldu: "Ben öyle zannediyormuşum meğer..." devamını getiremedi, bütün anlatacaklarını bir hıçkırığa yükleyerek bir müddet sustu. Ardından: "Ne kadar zaman geçti bilemiyorum. Biraz sonra sol bileğim bir el tarafından kavrandı. Başımı dizlerimden kaldırdığımda "Kimsesizler Kimsesi" ile göz göze geldim. Gözleri zeytin karası siyah ama nasıl siyah!

Tarifler üstü, anlatılmaz... Anlatılamaz... Beni ayağa kaldırarak: ‘Benim mekânımda isyan edilmez, böyle ağlanmaz.’ dedi. Elimden tuttu her gün defalarca dolaştığım mekânını gezdirdi bana.”

Sizi o mekânlarının mimarı seçmişti değil mi Hacı Ağabey, yoksa o yaşa ve o hastalıklara rağmen niye gidecektiniz oralara. Sizi mekânlarının bekçisi yapmıştı değil mi, onun için terk etmediniz nöbet yerinizi o kahredici savaşta. Şimdi hangi hizmetine bakıyorsunuz Hacı Ağabey? “Elimden tuttuğu andan itibaren gözyaşlarım dindi.” diye devam etti Yakup Bey. "Sevinç, bir sevinç kapladı ki içimi..." Ellerinden “Kimsesizler Kimsesi” tuttuğu zaman, insan başka türlü mü olur? Varsın peygamber âşıkları Medine'ye revan olsun. Aşkıyla yüz sürsün Ravzasına. Oysa O, her gece, yüce davetini, muhtaç gönüllere ulaştırmak için ağlayan Yakupların ellerini tutmak üzere, kim bilir dünyanın neresinde hangi okulun koridorlarını gezmektedir. Döktüğünüz alın teri boşa gitmedi. Rahat uyuyun makamınızda. Attığınız tohumlar çiçeğe durdu. Sözü uzatmayacağım. Bu sefer bir Fatiha’yla beraber, bir Tacik çocuğun mektubunu yolluyorum. Burcu burcu samimiyet ve vefa kokan cümlelerinde cennet meyvelerine eş çiçeğe durmuş tohumlarınızın meyvelerini deriniz.

Bu mektup; Yakup Bey’e olduğu kadar onlara yol açmış olan sizedir aynı zamanda...

Selamün aleyküm Yakup Abicim,

Nasılsınız, iyi misiniz? Sizi hiç unutmadım. Çünkü siz benim ağabeyim oldunuz. Sizi çok seviyorum. Sizin mektubunuza çok sevindim. Fotoğraf için çok teşekkür... Derslerim iyi, notlar da iyi. Sadece matematik azıcık problem. Ama çalışıp öğreneceğim. Başka arkadaşlar da iyi. Sizi hatırlıyorlar.

Nasıl beraber geziyorduk ve nasıl bize güzel abilik yapıyordunuz. Öğretmenler ve belletmenler iyi. Evimizde her şey iyi. Annem hep sizi hatırlıyor ve benden her zaman sizin hakkınızda soruyor: "Gelmiş mi, haberler var mı?" ve siz gelmeden iki gün önce sizi rüyada gördü. Ailem sizin bizim evimize muhakkak gelmenizi istiyor. Çünkü geçen sene hiç gelmemişsiniz. Çok yazık...

Ben çok sizi özledim ve Düşanbe'ye geldiğinizi çok istiyorum. Ama biliyorum ki olamaz. Çünkü sizin huyunuzu biliyorum. Sizin o gün konuşmadığınızı hemen anladım. Ve hiç kusurum yok. Tersine sevindim çünkü sizi gördüm ve sizinle kucaklaştım. Bunun için Allah'a şükür ediyorum. Ben üzülmüyorum tersine bekliyorum belki Allah size başka şans verir ve siz yine gelirsiniz, her akşam sizin için hep dua ediyorum. Yazı hatırlıyorum nasıl sizinle beraber oynadık, konuştuk ve gezdik. Bu zaman bir altın zamanmış ve benim kafamdan hiç çıkmaz. İnşallah gelecek sene siz bizim abimiz olacaksınız. Başka abilere selâm söyleyin. Onlara söyleyin ki onları unutmadık ve hatırlıyoruz. Ben size çok büyük teşekkür ediyorum ve ölünceye kadar şükredeceğim. Çünkü bana hiç ağabey yoktu. Ama siz onun yerini aldınız. Sizin için ben geçen sene çok Türkçe çok iyi okuyordum ve ben başka bir insan tarafından böyle sıcak sevgi ve samimiyet görmedim. Bunun için size çok teşekkür ederim. Allah'a de şükür ediyorum ki o beni sizinle tanıştırdı. Ellerinizden öperim.

Sizi çok seven (talebeniz)...

Ötelere Mektup

Sevgili Hacı Kemal Ağabey;

Size nasıl hitap edeceğimi bilemediğimden aklıma gelen ilk sözcüklere sığındım. Siz beni tanımıyorsunuz, ben de sizi vefatınızdan sonra tekrar tekrar seyrettiğim bir videokasetinden tanıyorum o kadar. Bu kadarcık aşinalıkla bir insan tanınır mı? Elbette tanınmaz. Bu yüzden siz benim gibi pek çok insanın meçhulüsünüz. Meçhul kahraman!

Bu satırları, şehrin göbeğinde olmasına rağmen ıssız, ıpıssız bir tepede yazıyorum. Bir şubat akşamı; dışarıdayım. Hava mı bahar havasında yoksa yâdınız mı baharı taşıdı bu tepeye bilemiyorum.

Birkaç gün önce, dört yıldır beraber kaldığımız bir Rus delikanlısı Andrey; İnegöl'e taşınmış bir Rus kadını ve iki kızından bahsederek, onlarla tanışmak için oraya gideceğini söyledi. Yüreğime ansızın bir sızı yayıldı nemlenen bakışlarımı yere indirdim. Göremedim ama biraz önce içlerinde mutluluk okuduğum mavi gözlerin de bulutlandığını hissettim.

O Rus kadın kimmiş, biliyor musunuz, Hacı Kemal Ağabey? Yüreklerine sevgiyle aktığınız yüzlerce insandan biri: İrina... Ona şimdi "Meryem Ana" diyorlar. Küçük kızı Teresa'yı, Ozan Beyle; büyük kızı Aleksi'yi de, Yücel Beyle evlendirmiş ve İnegöl'e yerleşmiş. Kızların adı da artık Teresa ve

Aleksi değil. Birinin adı Elif; ötekisi Merve... "Bizim Hacı Kemal'in vefatından bir gün sonra Müslüman olduk." demiş. Seyrettiğim kasette Tacikler sizin için; "Bizim Hacı Ata" diyorlardı. Bunu yadırgamamıştım. Fakat bir Rus'un dudaklarında sizin için çiçeklenen "Bizim" kelimesi karşısında şaşırmaz mı insan? Rusların Hacı Kemal'i! İrina'nın, yani Meryem Ana'nın bir torunu olmuş, adını Yusuf Kemal koymuşlar. Kim bilir daha kaç tane Rus, Tacik ya da gönüllerine aktığınız farklı coğrafyaların insanları torunlarına "Kemal" adını verecekler.

Bugün yanıma, çok uzaklara gönderdiğimiz bir Abdullah geldi. Maraş'tan, Burma'ya gönderdiğimiz bir Abdullah... Abdullah, yedi sene önce dilini, dinini, havasını, suyunu bilmediği bir Budist diyarına gittiğini söyledi. Tek başına... Şimdi orada bir kolej yükseliyormuş Hacı Ağabey. "Yalnızlığınızdan, yapayalnızlığınızdan bir kolej nasıl yükseldi?" diye sordum. "Allah" dedi, mihnetle titreyen dudakları... Allah... Bir kutlunun gözyaşlarını coğrafyalarda filizlendiren Allah... Ve devam etti, bizi büyüleyen, uzak diyarlardan gelen Abdullah: "Burma'ya gittiğimde, on beş gün boyunca bir otel odasında âdeta mahpus kaldım. Ne yapsam deyip duruyordum kendi kendime.

Bir süre sonra böyle olmayacak dışarı çıkar; tıraş olur, berberle, alış-veriş yapar, bakkalla; et alır, kasapla dost olurum; ama önce varsa kardeş ülkelerin konsolosluklarıyla irtibata geçeyim dedim. Zira Burma'da bizim konsolosluğumuz yok. Ülkemiz adına yalnızız orada. Zaten bütün dünyadan ancak on yedi ülke konsolosluk açmış. İlk olarak gittiğim Pakistan Konsolosluğu'nda bir buçuk saat bekletildikten sonra kabul edildim. Konsolosa Türkiye'den geldiğimi, kıtalararası bir eğitim seferberliği başlattığımızı, bu niyetle burada bulun-

duğumu anlattım. Konsolosun gözleri parladı birden. Ayağa fırlayarak yanıma geldi, kırk yıllık dostmuşuz gibi sarıldı bana; ardından: "Bizim Hacı Kemal'i bilir misiniz? dedi. "Ben Tacikistan'da çalışırken onunla tanıştım." Bana bazı porselen tabakları göstererek: "Bu tabakları bana Hacı Kemal Kütahya'dan getirip hediye etti." dedikten sonra, beni arabasına bindirerek orada pek çok insanla tanıştırdı ve bana referans oldu. Böylece yalnızlığımızın hüzün tomurcuğundan Burma'da bir kolej yükseldi. Pakistanlıların Hacı Kemal'i…

Siz beni tanımıyorsunuz, doğrusu ben de sizi yeterince tanımıyorum. Ama gönlüm size karşı sevgiyle dopdolu, babamın vefatından sonra ona ağlayamadım. Fakat şu an sizin için ağlıyorum, gönlümün Hacı Kemal'i. Saatler, bahar havasını yaşadığım bu şubat gecesinin ikisini vuruyor. Bu gün, Sevgililer Günü... İnsanlar gönüllerine sevgili yaptıklarına bu gün ne verecekler bilemiyorum, yalnız ben bir Fatiha'yla beraber, birkaç damla gözyaşıyla yazdığım bu mektubu bir sevgi ırmağına "Sızıntı"ya katacağım. Okursunuz değil mi Hacı Ağabey?

Yetim Sultan

Dışarısı soğuk. Yağmur toprakla vuslatta. İçimde yağız bir küheylan şahlanmakta. Osmancıklar, yeniden fetih heyecanı yaşamakta. Beyler, yedi iklime dört yöne akın yaparak hünkâr olmakta. Alnı ak yiğitler, katıksız edepleriyle el pençe divan durmakta. Yavuzlar, yüreklerdeki çölleri aşarak kutsal emanetleri özlere taşımakta... Yapılanları ve bu işi yapanları görünce tutulduğum heyecan kasırgasının ardından sevginin gücünü yazmaya niyetlendim. Kalemim seni yazmaya başladı: Yetim Sultan! Gözlerin geldi aklıma... Ötelere bakan masum gözlerin, şimdi ötelerden bakan gözlerin...

Nasıl da gitmiştin uzaklara… Ardına bile bakmamıştın... Musab gibi bir çift kanatla havalanmıştın. "Anadolu Garı"ndan dünyanın dört bir yanına giden dostlar gibi gurbet trenine binmiştin. Azık olarak gözlerindeki umudu, su olarak da yedeğindeki muhabbet çağlayanını götürmüştün. Kendine benzetmiştin Kırım'ı: "Benim gibi bir tarafı kırık." demiştin. Sen sekiz yaşında babanı kaybetmiştin, Kırım da evlatlarını yitirmişti. Kırım, yıllardır ağıtlarla kendini avutan bir "Atadiyar"dı. Sen ise yıllardır baba hasreti çeken mahzun bir yetimdin. Bütün çocukların sevgisini yüreğinde taşıyan taze bir bahar... Yıllardır kış yaşayan "Atayurt"a baharı taşımak için, garip anneni sılada bırakmıştın. Bırakmıştın; ama duasını alma-

yı da unutmamıştın. Çile yüklüydü anacığın, tarihe damgasını vuran bütün yetimlerin anası gibiydi. Anaydı o, efkârıyla duasıyla dolu dolu anaydı. Çünkü avuç açmayı, Yaradan'a dayanmayı öğrendiği dergâhın adı: "Anadolu"ydu.

Atayurt, diğer alperenler gibi yetimini de bağrına basmıştı. Yıllardır hasretini çektiği; büyüğüne hürmette, küçüğüne sevgide kusur etmeyen bir evlâda sahip olma hazzını yaşıyordu. Denizle sarmaş dolaş olan Kırım'ın karlı dağlarında kar çiçekleri açmaktaydı artık. Genç kızlar yetim ablalarına hayran kalmışlardı.

Günler ayları, aylar yılları kovaladı… Aradan dört yıl geçmişti. Kırım'ın Yetim Sultan'ına bir şeyler oldu. Günden güne sararıyor, zayıf bedeni günden güne eriyor, tükeniyordu. Kırım, Yetim Sultan'ını bir an önce iyileşip geri dönmesi için Anayurt'a gönderdi. Ardından dua merdivenleri kurdular göklere, tez dönsün diye su yerine gözyaşı döktüler ardından.

Hastaydı Yetim Sultan. Yaradan hatırını sormuştu Eyüp misali. Acılarından şikâyeti yoktu asla. Sadece Kırım'a, kardeşlerine derin hasreti vardı… Vefa insanıydı o... Amansız hastalığına rağmen, helâllik almak için benim de ziyaretime gelmişti. Gözlerime baktı... Korktum, zira bakışları değişikti. Acıyla tebessüm ederek: "Ben" dedi, "Kırım'ı çok seviyorum. Oradaki kardeşlerimi, dostlarımı çok özlüyorum. Çok hastayım. Yatakta ölmek istemiyorum. Yalvarırım beni vazifemin başına göndersinler, öleceksem orada öleyim." O, böyle çırpınıyordu; ama annesi ciğerparesinin son anlarında yanında olmasını istiyordu. O da Veysel Karanice bir tavırla annesinin hatırından geçemiyor, duygularını bastırarak yatağa mahkûmiyeti kabulleniyordu.

Sözleri ruhuma ağır gelmişti. Başım dönüyordu. Biraz da telaşlanmıştım. Ellerini ellerime aldım: "Gideceksin; iyileşti-

ğin gibi vazifenin başında olacaksın." dedim. İyileşeceğine inanmıyordu. İnanır gibi yaptı, başıyla tasdik etti. O karşımda büyüdükçe ben küçülmüştüm. Sararmış ellerini öpüp başıma koymak istedim. Onun: "*Yatakta ölmek istemiyorum*." sözleri bana: "*Yatakta ölmek istemiyorum. Yatak bana sağdan soldan kanca atıyor. Ömrüm boyunca sayısız savaşa katıldım, vücudumda para izi kadar yara almadık yer kalmadı, şimdi yatakta ölmek istemiyorum*." diyen Nebiler Nebisi'nin büyük kumandanı Halid Bin Velid'i hatırlattı.

Ey ulu kumandan! 21. yüzyılın bir yetiminden sana selam olsun. Ve: "Bırakın atalarınızın destanlarıyla övünmeyi, sizler de artık kendi destanınızı yaşayın, tarih onları yazdığı gibi sizi de yazsın!" diyen Gözyaşı Sultanı, gösterdiğin ufka tereddütsüz koşan evlatlarından sana da yürekler dolusu sevgiler selamlar…

Yorulmuştu... Anacığı gözyaşlarını yuttu. Ve bir dağ gibi ayağa kalkarak yetiminin koluna girdi. Teselli dolu cümlelerden sonra vedalaştık. Arkasından bakarken dizlerimin bağı çözülmüştü. Ağlıyordum...

Bir yıl önce Kırım'dan on kişilik bir ekiple bana misafir oluşlarını hatırladım. Öğrencileriyle arasındaki bağa nasıl da gıpta etmiştim. Tam bir hafta onları gezdirmiş, Anavatan'ın güzellikleriyle tanıştırmıştım. O zamanlar yorulmak nedir bilmiyordum. Şimdi ise acizliğimi iliklerime kadar hissederek Rabbime yöneldim: "Allah büyüktür O bizi bizden daha iyi bilir, bizi bizden daha çok sever." diyerek kardeşime dua ettim.

Dışarısı yine soğuktu. Kar dizdeydi. İçimde garip bir sıkıntı, hiçbir şey yapmak istemiyordum. Gazeteyi karıştırıp vakit geçirmek istedim. Aman Allah'ım! "Kırım yirmi iki yaşında hayata veda eden Sultan Ablasına ağlıyor." Kırım yeti-

mine ağlıyordu. Ben de ağlıyordum. Gözyaşlarıma engel olamadım. Kendimi toparlayıp haberi okumaya devam ettim. Annesi konuşmuştu haberciye: "Yavrum zaten göçeceğini bildi. Ana, ben bayramda kurban olacağım, dedi. Bayramın ilk günü iyice fenalaştı, hiç hâli kalmamıştı. Sürekli Kırım'ı sayıklıyordu. Bir bir dostlarını hatırlıyor. Gözünü açtığı kısa zaman aralıklarında hasretini dile getiriyordu. Telefonu istedi. Kırım'ı arayacağım, dedi. Ahizeyi kavrayamadı, elinden düşürdü. Gözlerini ötelere dikerek gülmeye başladı. 'Ana beni almaya geldiler.' dedi. Sonra kuş olup kollarımdan uçtu yetimim..." Daha fazla devam edemedim...

Aradan yine yıllar geçti. Seni toprağa emanet vereli tam iki yıl oldu Yetim Sultan! Ardında senden razı bir ana ve yüzlerce hayran gönül bıraktın, kısacık ömrünle yüreklerde silinmez izler bıraktın. Sevgiyi yazmaktı niyetim. Dünyadaki nefrete, öfkeye inat umudu yazmaktı. Bak seni yazdı kalemim, sevgi niyetine... Ne güzel, insanın isminin sevgiyle aynı safta anılması...

Dışarısı yine soğuk, Yetim Sultan! Yağmur toprakla vuslatta. Senin de vuslatın mübarek olsun, mekânın insana duyduğun sevgi hürmetine cennet olsun. Sen yaptıklarınla ve yaşadıklarınla Asr-ı Saadetin bir izdüşümü olduğunu bize gösterdin. Kırım'ın ve yüreği seninle çarpanların başı sağ olsun.

Ruhum Buna Dayanmaz

Gözlerini kapadı, çocukluğunu hayal etti. Babasının soğuk yüzünü, tabutunun ardından nasıl bakakaldığını hatırladı. Babası yağmurlu bir sonbahar akşamı, dostlarının omuzlarında terk etmişti gecekondularını. Annesi mektep medrese görmemişti; ama onun irfanını dünyalara değişmezdi. Onda sarsılmaz bir kuvvet, yıkılmaz bir iman vardı. Babasının ölümünden sonra olağanüstü bir fedakârlık göstermiş; yememiş yedirmiş, giymemiş giydirmiş, kendisini, her şeye rağmen okutmuştu. Onun hakkını ödemesi elbette mümkün değildi.

Titreyen elleriyle ıslanan yanaklarını sildi, derin bir nefes aldı. Gözlerini, çok sevdiği bu ülkenin engin semalarına dikti. Derin bir maviliğin ortasında, ötelere doğru akan bulutlara ve kuşlara baktı. Tekrar gözlerini kapattı. İnce narin avuçlarını açtı, başını kalbine yaklaştırdı. Garipliğini, acizliğini iliklerine kadar hissederek Rabbine dua ve niyazda bulundu: “Ya Rabbi! Kalplere yerleştirdiğin muhabbet, âlemlere sevgili kıldığın Muhammed (s.a.s.) hürmetine... Gecelerde duaya duran dostların, huzurunda damla damla eriyen hasların hürmetine... Bana ve benim gibilere güç ve kuvvet ver. Bize, sen sahip çık Rabbim! Sen sahip çıkarsan, gariplerini kimse yıkamaz. Aklımızı, kalbimizi, ruhumuzu muhabbetinle doldur. Bizi bu dünyadan ayrılırken arkasında bir ta-

ne bile kırgın gönül bırakmayan muhabbet fedailerinden eyle. Ey gariplerin Rabbi, Sen çok büyüksün!" duadan sonra derin düşüncelere daldı.

Bu ülke halkını ve çekik gözleriyle tebessüm eden talebelerini çok seviyordu. Şimdi, üniversiteyi bitirdiği bu Orta Asya ülkesine vefa borcunu ödüyor, öğretmenlik gibi kutsal bir vazifeyle buralara hizmette bulunuyordu. Anacığına söyleyemese de hayali, Musab gibi hicret ettiği topraklarda can emanetini teslim etmek ve Hz. Safiye gibi, düştüğü topraklara gömülmekti. Bu diyarlar ona, hayatının baharında tarihe kaydolması gereken çok ulvi hatıralar yaşatmıştı. Hele yaşadığı bir hâdiseyi unutması mümkün değildi. Böyle bir şey yaşadığı için kendisini bahtiyar hissediyordu. "Hey gidi günler!" dedi. Yaşadıklarını bugün yaşamışçasına tekrar hatırladı: Üç yıl önce çalıştığı okula İvana adında biyoloji olimpiyatlarına hazırlanan, zeki bir öğrenci kaydolmuştu. İvana, akranlarının arasına katılmıyor, gezmiyor, dolaşmıyordu. Gece gündüz ders çalışıyordu. Hayatta onun için tek gerçek vardı: Başarı...

Okula geldiğinden beri İvana'yı gözlemlemiş, onu çözümlemeye çalışmıştı. Bu çocuk, bir yarış atına benziyordu. Gözbebeklerinde hayata dair hiçbir ışık, hiçbir parıltı yoktu. Bir akşam etüt salonlarını dolaşırken İvana'nın çalıştığı sınıfa girdi, tebessüm ederek ona nasıl olduğunu sordu. Bu sıcak tebessüm karşılığında buz gibi bir cevap aldı: "Ne yapabilirim! Ders çalışıyorum." Çocuğun sözlerindeki kayıtsızlık yüzüne şamar gibi inmişti. Bir şeyler konuşabilirim düşüncesiyle, çocuğa soru sormaya başladı.

- Bir şey sormak istiyorum İvana. Senin için "insan" ne ifade ediyor?

- "İnsan" denince, aklıma sadece saçmalık geliyor. İnsanlardan nefret ederim.

- Peki niçin başarılı olmak için gece gündüz çalışıyorsun. Bu aldığın dereceleri niçin alıyorsun?

- Kendim için.

- Ama sen de insansın. Gelecekte bilim adamı olacaksın. İnsanı sevmeyen insanı saçmalık olarak değerlendiren bir bilim adamı insanlığa ne verebilir ki!

- ...

- Peki bütün bu duyguların, içindeki nefret, bu uzaklık ruhunu incitmiyor mu?

- Ben ruha falan inanmam. Sadece gördüğüme inanırım. Allah'a peygambere kısacası gözümle görmediğim hiçbir şeye inanmam.

İvana'nın cevabı karşısında ürpermiş, bu asrın kronik rahatsızlığı, "inançsızlık" karşısında bir kez daha dehşete kapılmıştı. Bir akıl, hem de düşünen bir akıl, ruhunun varlığını inkâr ederek nasıl yaşayabilirdi?

Bu konuşmadan sonra İvana'yla aralarında garip bir bağ oluştu. En azından İvana, gördüğü yerde ona selâm veriyor, arada sırada da olsa birkaç kelime konuşuyordu. O da kendisini İvana'ya karşı biraz daha yakın hissediyordu. Hayatın bütün güzelliklerine yüreğini kilitlemiş olan bu çocuğu seviyordu.

Bir cuma gecesiydi, yine çalıştığı sınıfa gitmişti, kapının aralığından baktı: İvana yine her zaman olduğu gibi sınıfta yalnızdı. Pencereden dışarıyı seyrediyordu. Kapıyı çaldı ve yavaşça içeri girdi. Ağır adımlarla öğrencisinin yanına yaklaştı. Konuşmak için müsait olup olmadığını sordu, müsait olduğundan emin olunca karşısındaki öğretmen masasına oturdu. Ona yardım etmek istiyordu. Hayatı hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak içtin soru sormaya başladı. Ailesini sordu, annesini babasının ne iş yaptığını, kardeşlerinin olup olmadığını...

Bu soruların arkasından İvana ağlamaya başladı. Günümüzdeki pek çok genç gibi o da ailesinden yara almıştı. An-

nesiyle babası yıllar önce ayrılmış. Babası onları terk edip kayıplara karışmıştı. Annesinin şu an kiminle olduğunu bilmiyordu. Çok üzüldüğünü, babasından da annesinden de nefret ettiğini söyledi. Sonra çocukluğundan başlayarak hayatında yaşadığı her şeyi kendisine bir bir anlattı. Her cümle, İvana'yı biraz daha yumuşatıyor ve kendisine bir adım daha yaklaştırıyordu.

- Bütün bu yaşadıkların ruhunda derin izler bırakmış olmalı.

Bu cümlelerin ardından, İvana yeniden ses tonunu yükseltti. Tehditkâr bir şekilde hocasının gözlerine bakarak.

- Ben size daha önce ruh gibi saçma sapan şeylere inanmadığımı söylemiştim.

- Peki o zaman üzüntülerini, rüyalarını, duygularını nasıl açıklıyorsun. Yalnızlığını, özlemini, seni ayakta tuttuğunu iddia ettiğin nefretini nasıl değerlendiriyorsun. Sıkıntılarının, bunalımlarının adını nasıl koyuyorsun?

İvana bu soru zincirinin bitmesini istercesine bakışlarını kaçırdı. Tekrar pencereden dışarıyı seyretmeye başladı. Karışık bir ses tonuyla: "Peki bana var olduğunu söylediğiniz şeyleri ispat edebilir misiniz?"

Bunun üzerine aralarında ruhun varlığıyla ilgili bir konuşma başladı. Saatler ilerlemiş, vakit gece yarısını bulmuştu. İvana anlaşılmaz bir inatla direniyor bir türlü geri adım atmıyordu.

Bir kez daha bu öğrenciyi ne kadar çok sevdiğini hissetti. Hayata, insana, yani kendine yabancı olan; kendini manevi değerlere karşı kapatmış olan İvana'ya karşı içinde büyük bir şefkat duymuştu. Öğrencisinin gönül kapılarının açılması, sevgiyi tanıması, insana saygı duyması için neler vermezdi. Dünyanın; "sevgiyi sevip, nefretten nefret etme"

düsturuna ekmek kadar, su kadar ihtiyacı olduğuna bir kez daha gönülden inanmıştı.

Yorulmuştu. Omzunda ağırlığına tahammül edemediği bir yük, başında şakaklarını zonklatan bir ağrı hissetti. İzin isteyerek İvana'nın yanından ayrıldı. Usulca odasının kapısını araladı. Abdest alıp kendine gelmek istiyordu. Abdest aldıktan sonra pencereyi açtı. Sıkıntılı zamanlarda hep böyle yapardı. Rüzgârın yüzünü okşaması ruhuna inşirah verirdi. Gökyüzüne baktı, yıldızların dünyaya tebessümüne, gecenin bağrını delip yeryüzünü aydınlatmasına, Samanyolu'na... Bu mükemmel manzara karşısında Rabbinin sonsuz ilmini düşündü. Ebede giden yolun ne kadar çetin olduğunu, iliklerine kadar hissetti. Yanan gönlünden: *"Ah edip de ağlamadan/Sineleri dağlamadan/Sular gibi çağlamadan/Bu dağlardan aşılmaz!"* mısraları döküldü.

Gayr-i ihtiyari avuçlarını açtı, ruhunu coşturan bu manzara karşısında Rabbine duaya başladı. İvana sinesine bir hançer gibi saplanmıştı. Gözlerinden avuçlarına ılık damlalar dökülüyordu. Gökyüzü büyüdü, büyüdü, büyüdü; o, bu büyüklük karşısında küçüldükçe küçüldü. Ay sustu, yıldızlar sustu, karanlık sustu. Sadece sızlayan yüreği konuştu: "Gökyüzündeki yıldızların aydınlığı adına, gecenin ihtişamı ve gökyüzünün niyazı adına gençliğin sinesindeki karanlığı aydınlat Ya Rabbi! Sinelerdeki buzdağlarını muhabbetinin ateşiyle Sen erit. Öfkeyi, nefreti taze yüreklerden aşkınla sil. Sen bize dışta boğulma, bencilliğe saplanma yerine, içe doğru derinleşmenin yolunu göster. İvana'ya ve onun gibi olanlara ruhun ötelere açılan kapılarını aç. Bütün insanları 'kalbin zümrüt tepeleri'nden cennet yamaçlarına doğru kanatlandır. Bizi bedene esaretten kurtar. Kalbin ve ruhun derece-i hayatına ulaştır. Şu kısacık dünya hayatını ebediyet ağacı-

mıza tohum eyle. Bizi nefsimizin pençesinden kurtar, gönül dudaklarımızı ölümsüzlük şerbetiyle tatlandır. İçimizi dışımızdan daha temiz kıl. Bizi ötelerde utanmayacağımız bir ömürle şereflendir. İvana'yı, içinde bulunduğu buhrandan inayetinle kurtar. Bahtına düştük Allah'ım!"

Saatlerce ağlayarak, dua dua Rabbine yalvardı. Dışarıdan gelen soğuk rüzgâr ıslak yanaklarını sızlatmıştı. Pencereyi kapatıp yatağına doğru yöneldiğinde, bedenini hissetmeyecek kadar yorulduğunu fark etti. Günün yorgunluğunu, ruhunun ızdırabını dindirmek için bir an önce uyumak istiyordu. Henüz dalmıştı ki, kapının çalınmasıyla uyandı. Dışarıdaki her kimse, kapıyı kıracakmış gibi yumrukluyordu. Endişeli bir şekilde kapıyı açtığında, gözyaşları içinde titreyen İvana'yla karşılaştı. İvana'nın eli ayağı titriyor, yüksek sesle ağlıyordu. Meraklı gözlerle İvana'ya ne olup, bittiğini sordu.

- Hocam, hocam...

Hıçkırıklar İvana'nın boğazına düğümleniyor, bir türlü cümlenin arkasını getiremiyordu. Hocasının boynuna sarıldı ve uzun uzun ağladı. Şimdi biraz daha rahatlamıştı. Bir bardak su içtikten sonra başına geleni anlatmaya başladı.

- Siz yanımdan ayrıldıktan sonra konuştuklarımızı düşündüm. Zaten sizinle ilk karşılaştığımızdan beri kafam karışmıştı. Söylediklerinizle, fikirlerimi alt üst etmiştiniz. Ben de bunu gururuma yediremiyor, kendimi size karşı ters davranmaya şartlandırıyordum. Ne kadar sizden kaçmaya çalışsam da bunu başaramıyordum. Her defasında içimde büyüyen garip bir duygu beni size daha da yakınlaştırıyordu. Meselâ, siz bana tebessüm ederek selâm verince, istemesem de size karşılık veriyordum. Defalarca bunun ne olduğunu kendime sordum. Bu zamana kadar tanımadığım bu tuhaf şeyin adı ne olabilirdi.

Bunun adı sevgiydi hocam, sevgi. Ben bu duyguyu ilk defa tadıyordum. Sizi sevdiğim için kendimden nefret etmeye

başladım. Bana göre sevgiye inanmak aptallıktan başka bir şey değildi. Ben ruhun varlığına, Allah'a ve peygambere de kesinlikle inanmıyordum. Zaten bunlara inanmamı gerektirecek bir hayat tarzım da olmamıştı. Ama ruhla ilgili tartışmamızdan sonra kendimi daha da kötü hissettim. Bunca zamandır bastırdığım duygular isyan edercesine harekete geçmişti. Sanki bütün dünyanın karıncaları beynime hücum etmişti. Kendi kendime: "Kendine gel İvana, sen bu saçmalıklara takılacak kadar aptal olamazsın. Bunların hepsi masal. Bu dünyada kendin ve başarın dışında her şey saçmalıktan başka bir şey değil. Şimdi dersini çalış ve daha fazla vakit kaybetme, Sevgiymiş, ruhmuş, bunların hepsi insanlar tarafından uydurulmuş şeyler." diyerek kendimi ders çalışmaya zorladım. Çalıştıklarım bir türlü kafama girmiyordu. İçimden bir ses: "Ya bütün bu inkâr ettiklerinin hepsi de varsa!" diyordu. Aradan kaç saat geçti bilmiyorum. Kapı aralandı, içeriye o zamana kadar görmediğim aydınlık yüzlü, orta yaşlı, bembeyaz kıyafetli birisi girdi. Bizim buraların insanına benzemiyordu. Yanıma yaklaştı, yaklaşırken içime bir huzur, bedenime sükûnet yayıldı sanki. Odanın içine de gül kokusuna benzer hoş bir koku yayıldı. Birden yerimden fırladım. Gözlerine bakınca elim ayağım titremeye başladı. Kalbim duracak gibi oldu. Şaşkın bakışlarla sordum.

- Affedersiniz, sizi daha önce buralarda hiç görmedim, kimsiniz siz?

Tebessüm ederek cevap verdi: "Ben peygamberim. Adım: Muhammed Mustafa (s.a.s.). Sen ruha da inanmıyormuşsun doğru mu?" dedi.

Sanki her şey küçülmüş, biz bütün dünyayı kaplamıştık. Tuhaf bir şeydi bu, bunu kelimelerle açıklayamam hocam, imkânsız, açıklayamam…

- Evet ne ruha, ne Yaratıcının varlığına ne de peygambere inanıyorum, dedim.

- Ben sana şimdi ruhun varlığını ispat edeceğim.

Böyle dedikten sonra, yanıma yaklaştı. İki eliyle omzumdan tuttu. Parmaklarının ucuyla ensemden sıkıca tutarak yukarı doğru çekmeye başladı. Bunu yaparken o kadar canım acıdı ki anlatamam. Bu can acısıyla ikimiz birden uçar gibi yükselmeye başladık. Hani kılıfından bir şey çıkar ya hocam, sanki benim de bedenim öyle sıyrıldı çıktı. Aşağı baktığımda, cesedimi orada gördüm. Korku içinde: "Canımı çok acıtıyorsunuz." dedim. O da bana: "Aşağıda yatan kim bana söyler misin?" dedi. Ben: "Aşağıda yatan benim, benim bedenim." diye cevap verdim. "Peki bedenin aşağıda ise, şu anda hissettiğin acıyı neyle hissediyorsun." dedi. Ben de: "Ruhumla hissediyorum." dedim. Cevabı tekrar etmemi istedi. Can havliyle: "Ruhumla hissediyorum Efendim. Artık ruhumun varlığına inanıyorum." diyerek cümlemi tamamladım. Bu cevaptan sonra beni yavaşça tekrar bedenime bıraktı. Normale döndükten sonra, çektiğim acıdan eser kalmamıştı. Kendimi bir kuş gibi hafif hissediyordum. Etrafa baktığımda biraz önce yanımda olan kişiyi göremedim. Bir anda kaybolup gitmişti. Arkada sadece yoğun bir gül kokusu kalmıştı. Rüya olup olmadığından emin olmak için kendimi kontrol ettim. Hayır, hocam bu yaşadığım rüya değildi. İnanın hocam doğru söylüyorum. Sonra kendimi gayr-i ihtiyari kapınızın önünde buldum. Sizi seviyorum hocam, hem de çok seviyorum. İtiraf ediyorum, sevginiz içimi yumuşatıyor. Yakınınızda olmak bana güven veriyor. İlk defa birine güvenmenin huzurunu yaşıyorum. Beni bırakmayın hocam, yalvarırım. Yoksa ruhum buna dayanamaz, bundan çok incinir hocam.

- İvana, duyduklarım doğru mu? Ruhum dedin, değil mi yavrum?

- Evet hocam, ruhum dedim. İnanıyorum hocam ruha da, Allah'a da, peygambere de inanıyorum. Şu anda içimde inanmanın ne büyük bir güç olduğunu hissediyorum. Ruhumun varlığını bana tattırdığınız sevgi iksiriyle hissettim. Eğer sevginin gücünü bir kez daha yitirirsem, ruhum buna dayanamaz.

Ders zilinin çalmasıyla kendine geldi. İvana mezun olalı iki yıl olmuştu. Şimdi dersine girmeliydi. Çocukların arasından sınıfına doğru ilerlerken yüreğinin varlığını, yaşadığını hissetti. Bu toprağın insanlarını, çocuklarını seviyordu. Ankara'daki okulunu, kendisini yetiştiren fedakâr hocalarını hatırladı. Kendisine bu ideali aşılayan büyüklerine minnettardı.

Evet, gurbet zordu, ayrılık yamandı. Anacığı bir ney gibi hasretinden inliyordu. Ama o anasına ötelerde daha büyük bir hediye sunmak için yola çıkmıştı. Bir kez daha garip anasının ve toprağın altındaki babasının önünde saygıyla eğildi. Kararlıydı. Ömrünü insanlığın sevgiyi tanımasına adayacaktı. Sinesini ummanlar gibi açacak, mahzun gönüllerin yaralarına merhem olacaktı. Taze yüreklere sevmeyi, yaratılanı Yaratandan ötürü sevmeyi öğretirken ölecekti. Dünyanın kaderini değiştiren nice isimsiz kahraman gibi hicret ettiği toprakları vatan edinecekti. Ve öldüğü topraklara gömülecekti.

Sınıfa girdiğinde çocuklarının taze simalarına baktı. Kulaklarında İvana'nın cümleleri yankılanıyordu: "Sizi seviyorum hocam, hem de çok seviyorum. İtiraf ediyorum, sevginiz içimi yumuşatıyor. Yakınınızda olmak bana güven veriyor. İlk defa birine güvenmenin huzurunu yaşıyorum. Beni bırakmayın hocam, yalvarırım! Ruhum bundan çok incinir hocam, ruhum buna dayanamaz."

Öğrencilerine oturmalarını söylerken, dışarıdaki yüzlerce İvana'yı düşündü. Onları en büyük hakikatten haberdar

ederek ilâhî güzellikleri körpe gönüllere göstermek, bilme ve inanma nimetinin kadrini bilerek şükrünü bu şekilde eda etmek... Daha yapacak çok şey vardı. Kendi kendine şöyle dedi: "Buralardan ayrılmak mı, öğrencilerimden ayrı kalmak mı? Asla! İlâhî güzellikleri anlatmadan bir gün bile yaşayamam. Ruhum buna dayanamaz Allah'ım, ruhum buna dayanamaz..."

İgman Dağı Emaneti

Güneş nicedir üzgün doğar, küskün batardı Bosna'nın ufuklarında. İnsanlık onurunu zedeleyen bir vahşeti gün yüzüne çıkarmak gayesi olmasaydı belki de hiç doğmayacaktı bu topraklara. Niye doğacaktı ki! Bosnalı masum insanlar, hele çocuklar, tepeleri saran Sırp topçuları yüzünden bodrum katlarından çıkamaz olmuştu. Gökyüzüne hasret kalmış bu çocukları ısıtamadıktan ve onların temiz yüzleriyle aydınlanamadıktan sonra, doğmanın ne manası vardı ki. Fakat güneş bu sabah ayrı bir parlaklıkla vuruyordu İgman Dağı'nın üzerine. Sabahleyin yağan yağmurun yıkadığı yerleri kurutma telâşına düşmüştü. Sanki bir hazırlık içindeydi…

Biraz sonra elinde mavzeriyle bir yiğit göründü, ömrünün baharında bir yiğit... Üzerindeki üniforma ıslaktı. Buna rağmen terlemişti. İgman Dağı'nı bir an evvel aşmak istiyordu. Tünelden gelen askerler mühim bir haber getirmişti ve bu haberin, bir an evvel Saraybosna dışındaki milislere ulaştırılması gerekiyordu. Onun için yağmura rağmen durmadan yol almış ve çok yorulmuştu. Biraz soluklanmak için büyük bir ağacın altına oturdu. Mavzerinin demirini alnına dayadı, öylece kaldı biraz. Her yalnız kalışında yaptığı gibi koynundan iki fotoğraf çıkardı; yan yana getirip, hafif bir

gülümsemeyle baktı fotoğraflara. Fotoğraflardan birini kendisine yaklaştırırken, savaşta olduğunu büsbütün unuttu.

- Yavrum, Senat'ım. Sen hiç anne kucağı görmedin. Sen hayata gözlerini açtığın saatlerde, annen hayata gözlerini kapadı. Sanki seni doğurmak için dünyaya gelmişti, seni doğurunca dünyaya veda etti. Anne kucağında çekilmiş bir fotoğrafın bile yok yavrum. Bu acımasız savaşın ölü soğuğunda hayatın sıcaklığını her özleyişimde, senin ve annenin fotoğrafını yan yana getiriyorum, bir sana bakıyorum bir de ona. Sonra diğer fotoğrafı yaklaştırdı.

- Şeyma! Sensizliğe alışamadım bir türlü. Öylesine canlısın ki içimde, İgman'ı aştığımda seninle karşılaşacakmışım gibi geliyor. Bu hissim o kadar güçlü ki kalkıp sana dağ çiçekleri toplayasım geliyor Gidişinle her şey büyüsünü kaybetti Şeyma. Senden sonra hayatın değil, ölümün gölgesini taşıyorum üzerimde.

Gerçekten de ölümün gölgesi düşmüştü, ömrünün baharındaki yiğidin üzerine. Dürbünlü bir tüfekten hain bir bakış süzüyordu öpülesi alnını, ardından kanlı eller tetiğe dokundu. Çığlıklar atarak bir üveyik havalandı. Âdeta her şey durdu o an. Rüzgâr, kuşlar, yapraklar... Ve bir kurşun çıktı namludan; hedefine yöneldi...

Bir çift göz, ufuktan İgman'ın üzerine kaydı o anda. Saraybosna'dan bir annenin bakışları süzüyordu İgman'ı. Sanki bir güç başını buraya çevirmişti. Bilinmedik bir korku kümelendi gözlerinde. Kalp atışları ansızın hızlanmaya başladı. Ellerini kalbinin üzerine götürüp bastırdı. O an bir acı saplandı yüreğine. Hep böyle olur zaten, kurşunlar oğulları bulur; fakat vurulan analar olur. Kurşun hedefini bulmuş. Ömrünün baharındaki yiğit alnından vurulmuştu. Yaralı bedeni

sabahki yağmurun yıkadığı, güneşin telaşla hazırladığı toprağa yığıldı. Ellerini yerde gezdirerek fotoğraflardan birini avuçladı, kalbinin üzerine koydu.

- Yavrum, yetimim! Dudakları titredi.
- Allah'ım! Dedi...

Ömrünün baharındaki yiğit, yetimine yanarken, Saraybosna'nın savaş artığı sokaklarında, derin düşünceler içerisinde birisi ilerliyordu. Bir kurşun yememişti belki; ama Profesör İbrahim Tebiç'in sözleri kulaklarında yankılandıkça kurşun yemekten beter oluyordu. Gerçi hiç kimsenin yapamadığını yapmıştı. Savaşın en acımasız günlerinde, Saraybosna ile havaalanı arasında kazılan ve âdeta savaş boyunca Bosna'nın can damarı olan sekiz yüz metrelik tünelden geçerek Saraybosna'ya girmiş, Bosnalılara: "Okul açıp neslinize sahip çıkmak üzere geldik." demişti. İnsanlar: "Biz yaşayacağımızdan emin değilken, siz neslimize sahip çıkmaktan mı bahsediyorsunuz?" deyip onu yadırgamışlardı önceleri. Fakat onun gayreti, inancı ve samimiyeti, kısa sürede bu düşünceyi Boşnaklara sevdirmişti ve bu düşünce onlara ümit olmuştu. Boşnaklar "yok olmak, bitmek-tükenmek" kelimelerinin yanında, gelecekten, geleceğe nesil hazırlamaktan bahseder oldular. Okul açmak için zemin hazırlama çabaları onu bugün Profesör İbrahim Tebiç'le karşılaştırmıştı. Bir ara Profesör Tebiç: "İsmail Bey, neden ülkenizdeki güzel imkânları bırakıp bu ateş çemberine geldiniz?" diye sorduğunda, o: "Çünkü siz, bizim kardeşimizsiniz. Siz acı çekerken bizler orada öylece oturamazdık." demişti. Kardeş lâfı üzerine İbrahim Beyin dudakları gerilmiş ve şunları söylemişti: "Evet biz Bosnalılar sizin kardeşiniziz; ama kız kardeşiniz... Siz yüz elli yıl önce bu kız kardeşi Hırvat'ın ve Sırp'ın insafına terk ettiniz. Bir kız kardeş tek başına Sırp'ın, Hır-

vat'ın insafına terk edilirse, o kız kardeşin hâli ne olur?" Kapı Mahallesi'ndeki evine giderken, yol boyunca bu söz kulaklarında çınlayıp duruyordu. Daracık sokakların kesme taşlarına değil de sanki yüreğine basıyordu her adımda. Yüreği öyle acıyordu işte. Biraz önce bilinmedik bir güçle bakışları İgman'a dönen ananın yüreği gibi...

Bakışları İgman'a dönen annenin gözlerinden yaşlar döküldü ansızın. Köşede sessiz sessiz oturan torununu fark ederek hemen gözlerini sildi. Senat yanına gelerek:

- Neyin var babaanne, ne oldu?

- Hiç! Yok bir şey yavrum. Haydi, sen oynamana devam et.

Senat kollarını yana saldı, gözlerini babaannesinin gözlerine dikti. Babaannesi hemen gözlerini kaçırdı. Çünkü Senat yine o en zor soruyu soracaktı.

Babaannesinin dudakları telâşla kıpırdadı, içinden: "Allah'ım ne olur, ne olur yine o soruyu sormasın!" dedi. Ama nafile. Kelimeler Senat'ın dilinden dökülmüştü bile: "Babaanne, babam ne zaman gelecek?" Bakışlarını torununa çevirdi babaannesi, "yakında" diyemedi bu sefer. Torununun başını göğsüne bastırarak dürüstçe: "Bilmiyorum yavrum, bilemiyorum." dedi. Ardından içten içe kaynayan bir volkan gibi patladı. Hıçkırıkları sokağa taştı. Henüz tanıştıkları ve çok sevdikleri komşularının hıçkırıklarını duyduğundan habersiz, bir müddet öylece ağladı. Biraz sonra kapıları çalındı. İkisi de ürperdi. Senat'ın ürperişinde ayrı bir heyecan vardı.

-Babaanne, bu babam olmasın? Babaannesinin cevabını beklemeden kapıya koştu. Ve bir çırpıda kapıyı açtı. Açar açmaz dudaklarındaki tebessüm kayboldu, bakışlarını yere indirdi, kısık bir sesle: "İsmail Bey Amca." dedi. Devamını geti-

remedi, dudakları titredi, öylece kalakaldı. Şaşırdı İsmail Bey: "Ne oldu Senat, neyin var?" Arkadan babaannesi yetişti.

-Hoş geldin İsmail Bey oğlum. Torununu işaret ederek: "Seni babası sandı da..." dedi. İçi yandı İsmail Beyin, gözlerinde yağmur bulutları kümelendi, dizlerinin üzerine çöktü. Senat'ın gözlerini sildi. Çenesinden tutup başını kaldırdı. Gözlerinin içine bakarak: "Farz et ki babanım." dedi. Senat bir an şaşkın şaşkın baktı, sonra yavaş yavaş bir tebessüm yayıldı dudaklarına, gözleri parladı. Açabildiği kadar kollarını açtı ve İsmail Beyin boynuna sarıldı. Kendi babasına sarılır gibi... İsmail Bey de ona sımsıkı sarıldı, kendi oğluna sarılır gibi... Bosna dağlarında kalan her mücahit çocuğunun babasıymış gibi...

Yediği kurşunun acısına değil, yetimine yanan ömrünün baharındaki yiğit, sanki bütün bunları görmüştü. Sonra tarifsiz bir gülümseme yayıldı dudaklarına. "Lâ ilâhe illallah Muhammed'ün Resulüllah" başını koydu toprağa dertsiz ve tasasız. Ardından toprağı avuçladı. Birkaç zambak kopardı İgman Dağı'ndan. Görenler bunu acısından yaptı zannettiler. Oysaki o Şeyma'sına dağ çiçekleri topluyordu...

Uzaklarda Bırakılan Uzuv

1997 martının ortaları İstanbul'da bir şafak vakti... Heyecanla, yatağından doğruldu, gözünde yaş vardı. Kalbi bir güvercininki gibi çarpmaktaydı. Bıraktı kendini, sarsıla sarsıla ağlamaya başladı. Kalbi, gördüğü rüyaya dayanamamış, içi kızgın bir çöle dönmüştü. Süleyman kanlar içinde kapıya gelmişti. Buna yürek nasıl dayanırdı! Süleyman kapıdaydı, her tarafı kana boyanmıştı. Ama her zamanki tebessüm ile bakıyordu gözleri. Gördüğü rüya o kadar gerçekti ki uyandığında kalkıp kapıya bakmak istedi bir an. Sonra yine ağlamaya başladı. Uzak diyarlara göndermişti onu, üç yıl önce. Bilmediği, görmediği, yabancı ellere...

"Yoksa Süleyman'ıma bir şey mi oldu." dedi. Kalbine, Süleyman'dan bir şeyler düşmüştü sanki. O bu düşünceler içinde iken Osman Bey de sabah namazına kalkmıştı. Eşinin yüzüne baktı ve: “Ne oldu sana?' dedi. Anne: 'Süleyman'ı hiç arayıp sormuyorsun!' diye sitem etti. Gözyaşları devam etmekteydi. “Rüyamda gördüm, kapıya gelmişti. Her yanı kan içindeydi, başına bir şey gelmiş olmasından korkuyorum…”

Aynı saatlerde Bangladeş... Muson yağmurlarının yıkadığı Başkent Dakka sabah… Süleyman'ın görev yaptığı yer, Allah rızası gözetilerek Bangladeşli çocuklara, hizmet götürülen bir öğrenci yurdu... On bir kişilik öğrenci yurdunun

sorumlusu Süleyman Bey, gece geç yattığından, sabah namazından sonra tekrar uyumuş ve biraz geç uyanmıştı. Odalara baktı; arkadaşlarından kimse yoktu. Bekâr öğretmen ve belletmenler okula gitmişti. Duş ve kahvaltıdan sonra okula gitmek üzere yola çıktı. Okula gitmek için en uygun vasıta rikşalardı. Rikşalardan birini durdurdu, bindikten sonra sürücüye gideceği yeri söyledi. Uzun bir yolculuğun başladığını bilmeden…

On dakika sonra ana caddeye geldiklerinde, sürücü sağa sola bakmadan caddeye daldı. Yola girmeleriyle hızla üzerlerine gelen otobüsü görmeleri bir oldu. Süleyman Öğretmen, sürücüye: "Ne yaptın sen!" deyip kendini vasıtadan dışarı attı. Otobüsün şoförü ise, rikşaya çarpmamak için direksiyonu onun atladığı yöne kırdı. Trafik kazalarıyla, sel ve felaketlerle meşhur bu ülkede, bir yolcu otobüsü, bir Türk öğretmenin üzerine doğru geliyordu. Gurbet elde, Bengalli çocuklara hizmet götüren bir hizmet erinin hayatında ayrı bir imtihan safhası başlıyordu. Belki yıllar önce edilmiş bir duanın tahakkuku söz konusuydu…

İstanbul'da henüz güneş doğmamıştı ve olanlar anneye bir rüya ile bildiriliyordu. Fren, Süleyman Öğretmenin üzerine gelen otobüsü durduramamıştı. Teker, sol bacağı sıkıştırıp Süleyman Öğretmeni bir müddet sürükledi. Daha sonra frenden ayak çekilmiş olacak ki otobüs bacağı ezdi geçti. Bacak kalçadan ayrılmıştı… Çocukluktan beri beş vakit namazını kılardı... O anda, kaçırmış olduğu namazlar geldi aklına. “Allah'ım namazlarım!” diyordu içinden. "Kalan namaz borçlarımı ödemeyi nasip et Allah'ım…" Hicret örnek alınarak tercih edilmiş bu gurbet, bitiyor muydu yoksa? Vücudundan ayrılan bacağına bakarken: "Herhâlde memlekete döneceğiz." dedi. Bacağından kan boşaldığı hâlde, hafif bir yanmadan başka bir

şey hissetmiyordu. Allah'ın yardımıyla doğruldu ve yere diz çöktü. Geçen arabalara durmaları için el kaldırdı. Toplanan kalabalık, bir film gibi seyrediyordu hâdiseyi… Taksilerin hiç birisi durmuyordu. Etrafında toplananlara Türkçe, İngilizce, Bengalce kelimelerle sesleniyor: "Bir taksi çevirin!" diyordu. Sonunda motorlu rikşalardan birisi durdu. Güçlükle bindirdi onu birkaç kişi... En yakın hastaneyi tarif etti. Gittikleri yer bir Çin hastanesiydi. Bir yandan da içinden "Allah'ım hizmet edeceksem yaşat!" demeyi sürdürüyordu. Hastaneye ulaştıklarında, kapıya gelen doktor, durumun ağır olduğunu söyleyerek onları devlet hastanesine yönlendirdi. Devlet hastanesine doğru zor bir yolculuk başladı. Fazla kan kaybettiğinden gözleri bulanık görmeye ve elleri titremeye başlamıştı. Sürücüye: "Taksi çevir acele hastaneye yetişelim!" dedikçe, adam onun öleceğine kanaat getirmiş olmalı ki: "Allah de!" telkininde bulunuyordu. O ise yol boyunca şoföre kızıyor: “Işıklarda durma geç, acele et, çabuk ol!” diyerek yolculuğu hızlandırmaya çalışıyordu. Hastaneye ulaştıklarında kendini yere attı Süleyman Öğretmen... O kadar kan kaybına rağmen ölmemesi Allah'ın lütfuydu.

Hastaneden okula haber verildi. Müdür bey ve diğer arkadaşları hastaneye geldi. Bir öğrenciyle karşılaşacaklarını sanmışlardı. Kan kaybından bembeyaz kesilen vücudu tanıyamadı hiçbirisi. O kadar ki içlerinden biri: "Bu bizden değil!" dedi. Daha metanetli olanı dikkatlice bakınca irkilip kaldı: "Bu bizim Süleyman Hoca!" deyince, diğer üç kader arkadaşı da orada bayılıverdi.

Kazadan birkaç gün sonra... Sol bacağının tamamen kesildiği günün gecesi... Bedeninden bir parçanın, uzak bir diyarda kaldığı günün gecesi... Sabaha karşı kendine geldi Süleyman. Yerinden kımıldamak istiyor; ancak bunu başaramı-

yordu. Bacağında şiddetli bir ağrı vardı. Ağrı kesici yapılıyordu; fakat ağrı kesiciyle biraz hafifleyen sızı yarım saat sonra tekrar başlıyordu. Sabah olduğunda bütün arkadaşları başındaydı. Süleyman Öğretmen gece duyduğu acıdan bahsediyor. "Bacağım kesilmiş gibi bir acı hissettim." diyordu. Biraz konuştuktan sonra arkadaşları daha fazla dayanamayıp dışarı çıktılar. Doktor içeri girdi.

- Hayatını kurtarmak için bacağını kesmek mecburiyetindeyiz, ne dersin?

- Arkadaşlarımı çağırın, onlarla yapacağımız istişareden sonra karar veririz. Arkadaşları çağrıldı. Süleyman: "Arkadaşlar doktor bacağımın kesileceğini söylüyor, ne dersiniz?" Arkadaşlarından biri ona cesaret vermek niyetiyle: "Hocam sen mümin bir insansın, her şeyi kaldırabilirsin." Süleyman: "Kaldırıp kaldıramayacağımı sormuyorum, karar verelim." Aralarında konuşmaya başladılar. Konuşma esnasında arkadaşlarından biri: 'Zaten kestiler! Dün geceki ağrıların bu yüzdendi.' deyiverdi...

Rüyanın üzerinden bir hafta geçmiş; ama anne kalbine düşen kor kızgınlığından bir şey kaybetmemişti. Bir haftadır Osman Beyden Süleyman'ı aramasını istiyor. Osman Bey ise bir eşinin bu telâşına mana veremiyor. "Yahu ne oluyor sana bir haftadır böyle!" diyor eşini sakinleştirmeye çalışıyordu. Sonunda cep telefonuyla Süleyman'a ulaşıp sesini duydular.

- Oğlum!

- Anne! İkisi de ağlıyordu...

Aşağıdaki yazı Süleyman'ın o günkü duygularının ifadesidir.

"Sevgili annem, babam, ağabeylerim ve ablam. Selâm eder, ellerinizden öper, dualarınızı beklerim. Kazayı Sinan ağabeyimden duymuş olmalısınız. Size bu kadar geç haber vermemin sebebi, sizleri boşuna üzmemekti. Çünkü buraya

gelmeniz mümkün değildi. Ben şu anda Allah'a şükür iyiyim. Ağrı sızı var mı? Eh, ağrısız sızısız yara olur mu? Sizler kadere inanmış, her işte bir hayır olduğuna iman etmiş, Allah'ın Rahman ve Rahîm olduğuna gönülden inanan, bir kapıyı kapadığında, ona karşılık bin hayırlı kapıyı açtığını bilen insanlarsınız. Allah'ın yaptığı icraatları eleştirme günahına girmeyeceksiniz. Kazadan sonra kendisine olan sevgim daha da artan Rabbime karşı kalbinizde en küçük bir kırgınlık olmamalı. Ben inanıyorum ki; az şey kaybettim, çok şey kazandım. Gurbette gurbetlik çekmedim. Arkadaşlar yirmi dört saat boyunca başımda beklediler. Bir anne şefkati ile bir dediğimi iki etmediler. Bangladeş Hükümeti ve öğrenci velileri sahip çıktılar. Bangladeş'e gelmesem, böyle bir kaza olur muydu? Böyle bir düşünce kader inancımıza göre yanlış. Demek ki kaderimde Bangladeş'e gelmek ve kaza geçirmek varmış. Bu mesele ile alâkalı hiç kimseyi suçlamamanızı rica ediyorum. Kazadan sonra kendisine saygı duyduğum zatlar başta olmak üzere, onlarca geçmiş olsun telefonu aldım. Allah razı olsun, çok vefa gösterdiler. Medine-i Münevvere'de bana dua edilmesi için haber göndermişler…"

Süleyman Öğretmen, bir bacağını Bangladeş'te bıraktıktan sonra Türkiye'ye dönmüştür. Daha sonra bu bacağa Almanya'da protez takılmıştır. Şimdilerde, özel bir ilköğretim okulunda matematik öğretmeni olarak hizmetine devam etmektedir…

Sahipsiz Kalan Diploma

Üniversitede derslerin bitmesine az kalmıştı. Birkaç ay sonra diplomasını alacak, öğretmen olacaktı. Hayalleri ve hedefleri vardı. Arkadaşlarına, karşılık beklemeden yardım ederdi, herkes onu bu özelliğiyle tanırdı. Ders kitaplarının ilk sayfalarına güzel sözler yazar, bunları hayata geçirmeye gayret ederdi. Bu güzel sözlerden biri: “Sizin en hayırlınız, insanlara en faydalı olanınızdır.” hadis-i şerifiydi…

O gün Salim Bey, “Osmanlı Tarihi” dersinin vize sonuçlarını açıklıyordu. Elindeki son yazılı kâğıdı Tayfun Şahin'indi. Üzerinde 100 yazıyordu. İsmini okumadı; ama Salim Beyin yüz ifadesinden, sınıf arkadaşları bu kâğıdın ona ait olduğunu anlamışlardı. Sınıfı derin bir sessizlik kapladı. Herkesin yüzünde üzüntü vardı.

Tayfun, bir öğrenci yurdunda kalıyordu. Yurt idarecilerini çok seviyor, onlardan insanî değerler adına çok şeyler öğrendiğini söylüyordu. Yurda ek bir bina yapılmıştı. Kendisi gibi birçok yeni talebe de burada barınacaktı. Buna çok seviniyordu. Sadece temizlik işleri kalmıştı; iş tamamlanınca yeni öğrenciler yurda alınmaya başlanacaktı. Temizlik yapmak için öğrencilerden bu işe gönüllü olanlar sorulunca, Tayfun ve iki arkadaşı: "İnsanlığa hizmet, Hakk'ın rızasını kazanmaktır." diyerek hemen kolları sıvayıp işe girişti. Gayretli bir çalışmayla iki gün içinde binanın temizliği bitti.

İkinci gün akşam geç vakitte toz toprak içerisinde odasına döndüğünde, Tayfun sıcak bir duş alıp rahatlamak istedi. İşte ne olduysa bundan sonra oldu. Bu bir dalgınlık mıydı, yoksa bir davetiye mi yollanmıştı kendisine? Şofbenden sızan gazın tesiriyle derin bir uykuya daldı. Kimsenin bundan haberi yoktu… Gecenin geç bir saatinde, yurt müdürü, banyonun ışığının açık ve suyun da akmakta olduğunu fark edince banyoya yöneldi. Banyoda kesif bir gaz kokusu vardı. İçeride birisinin olduğu belliydi. Banyo kapısı kırıldı. Tayfun derhal hastaneye kaldırıldı. Ancak yapılacak bir şey yoktu.

Müdür, gece yarısından sonra yurda döndü. Bitkin bir hâlde idare odasına geçti. Üzüntüsünden ne yapacağını bilemiyordu ki telefon çaldı. Gecenin bu saatinde arayan da kimdi? Ahizeyi korkuyla kaldırdı. Telefondaki ses, yurdun ihtiyaçlarının temininde kendilerine yardımcı olan emekli öğretmendi, yurda on kilometre kadar uzakta bir evde oturuyordu. Gördüğü bir rüyanın tesiriyle uyanmış, bir daha uyuyamamıştı. Yurdu aramadan içi rahat etmeyecekti. Hemen gördüğü rüyayı müdüre anlattı: "Rüyamda, Kâinatın Efendisi (s.a.s.) ile yurdun yeni yapılan bölümlerini gezdik. Allah Resulü (s.a.s.) yurttan ayrılırken, sevdiği bir genci yanında götürdü."

Tayfun'un vefat haberi gibi bu rüya da yayıldı dostları arasında. Sınıfı sessizlik ve hüzün kaplamasının sebebi buydu. Selim bilinen rüyayı anlatarak sınıftaki sessizliği bozdu. Diğer arkadaşları da o güzel insanla olan hatıralarını anlatıp biraz olsun rahatlamak istiyorlardı. Bunun farkında olan Salim Bey, o günü Tayfun'u anmaya ayırdı. İlk sözü Enver aldı. “Liseyi de onunla beraber okudum. Yedi yıldır beraberdik. O sanki başka bir dünya için yaşıyordu. Şimdi bana bıraktığı büyük bir hatıra var elimde; ders notlarını tuttuğu büyük

bir defter... Her ders için ayrı bir bölüm ayrılmış. Defterin son bölümünde duygu ve düşüncelerini yazdığı bir bölüm var. Size oradan dikkatimi çeken bir yazıyı okumak istiyorum. Yazı 'Dikkat!' diye başlıyor. Bu bir mektup mu, yoksa vasiyetname mi, bilemiyorum. Yazının devamı şöyle: 'Dizmeye başladığın boncukları bitirmeden ölebilirsin. Sıvamaya başladığın odanın sıvası bitmeden hayata gözlerini yumabilirsin. Çıktığın seferi tamamlamadan fâni ömrün bitebilir. Evet, her an ölebilirsin. Madem hakikat böyledir; gurur ve enaniyeti bırak, üzerindeki gafleti at ve ölüme daima hazırlıklı ol. Ta ki ölüm meleği geldiğinde seni hazır bulsun. İşte sen böyle bir şuurla yaşa ki kabirde de mahşerde de rahat edesin. Öyleyse, işlediğin günahları pişmanlık ve istiğfar gözyaşlarıyla yıkamaya bak; onlara bir daha yaklaşmamaya kesin olarak azmet! Olur ki yüce Mevlâ, hâline ve gözyaşlarına acır da merhamet eder."

Alperenlere Selâm Olsun

Halk arasında 'Mızrak Mehmet' diye tanınırdı dedem. Kendi hâlinde, namusuyla çalışan ve güçlülüğüyle nam salmış bir saraç idi. Vefat ettiğinde yaşı yüzün üzerindeydi. Yeni yazı bilmez, okuyup yazamazdı. Bu yüzden bir şeyler okumak istediğinde torunlarına ya da çocuklarına okuturdu.

Sevecen, çalışkan, yardımsever bir Anadolu insanı, tam bir 'eski toprak' idi Mehmet dedem. Fakat bütün bu özelliklerinin dışında, kendine has bir özelliği daha vardı, eski Türk boylarının kahramanlıklarını anlatan hikâyeleri dinlemekten tarifsiz bir haz alırdı. Hikâyeleri dinlerken heyecanlanır, bazen o heyecanla ayağa kalkar, sanki kendisi hikâyenin içindeymişçesine coşar, 'Allah! Allah!' naraları atardı. Duygulanırdı, hatta ağladığı zamanlar olurdu. O iri cüssesinin içinde, karıncayı bile incitmekten korkan, ince bir ruh, sevgi dolu bir kalp taşıyordu Saraç Mehmet.

Son zamanlarında iyice unutkanlaşmış, torunlarının isimlerini, hangisinin hangi oğlunun veya kızının çocuğu olduğunu karıştırır olmuştu. Ama o sıkıntılı anlarında bile hiç unutmadığı, aklından bir türlü atamadığı bir isim vardı: Dede Korkut! En büyük zevklerinden biri, dizine oturttuğu torununun okuduğu 'Dede Korkut Hikâyeleri'ni dinlemekti.

Çocukluğum bu hikâyeleri okumak ve dedemin coşkusunu, heyecanını an be an izlemekle geçti. Öyle ki aynı yeri defalarca okumaktan hikâyelerin bazı kısımlarını ezberlemiştim. Dedemin vefatından üç yıl sonra gördüğüm bir rüyada; bana: 'Kazakistan'a gideceksin oğul!' diyen uzun aksakallı, nur yüzlü zatın, kitaplarda gördüğüm Dede Korkut'a ne kadar benzediğini ancak şimdilerde fark ediyorum.

Siri-Derya boylarında, Kazak kardeşlerimizin deyişiyle Korkut Atamızın diyarındayım işte. İçim bir garip, tüylerim diken dikenken, dedemin o güzel sözleri geldi aklıma ona Dede Korkut'u okurken bana sık sık: 'Bak oğul, işte zamanında bizleri bir güneş gibi aydınlatan insanlar, bu diyarlardan gelen Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri'nin alperenleriydi. Sizler okuyorsunuz bunları daha iyi bilirsiniz,' der ve düşünceli düşünceli ayrılırdı yanımdan. Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri'nin adını ilk defa dedemden duymuştum...

Kazak kardeşlerimle ne zaman göz göze gelsem; aklıma dedem ve Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri'nin alperenleri gelir. 'Alperenlere selâm olsun!' diye haykırmak, kazak kardeşlerime de: 'Borcumuzu ödemeye geldik, size geldik dostlarım.' demek gelir içimden. Ardından biraz durup düşünür, hislerimi kontrol eder, kendime çekidüzen verir, bir büyüğümün sözlerini hatırlayarak biraz sakinleşir kendimi yeniler, Kazakistan'a ilk geldiğim günlerin hassasiyetine bürünürüm. Büyüğümüz: "Buradaki varlık sebebinizi ve size verilen vazifenin önemini hangi kelimelerle anlatabileceğimi bilemiyorum. Fakat çok iyi bildiğim ve sizin de unutmamanız gerektiğini düşündüğüm bir şey var ki bunu aklınızdan bir an bile çıkarmamalısınız." demiş ve devam etmişti: "İstanbul'un en kalabalık caddelerinden birinde hayal edin kendinizi ve o kalabalığın üzerinde birden bir elin belirdiğini ve bu insan-

ların arasından bazılarını alıp tek tek bir taraflara koyduğunu, ardından da onları özel bir göreve gönderdiğini düşünün. O kalabalıkta aynı vazife için kendilerini parçalayanların varlığını da hesaba katarsak, bu insanların mesuliyetlerini ve onları bekleyenlerin de ne derece değerli kimseler olduğunu daha iyi anlarız herhalde. İşte o İlâhî elin bir bir kalabalıktan aldığı insanlar sizlersiniz. Bunu asla unutmayın! Kendinize ve arkadaşlarınıza bunu sık sık hatırlatıp, tıpkı yeniden şarj edilebilen bir pil misali daima duygularınızı yenileyin ki pili zayıflayan teyplerin kaset çalarken çıkardığı bozuk sesle karşılaşmayasınız." Evet, beni korkutan da hep bu bozuk sesin çıkma ihtimali olmuştur, ne zaman sesimin biraz bozulduğunu hissetsem, pil misali, şarj tazelemek ve ses düzenimi ayarlamak için bu sözleri hatırlarım.

Bu noktada 1993 yılı sonunda başımdan geçen bir olayı aktaracağım sizlere. Akmescit şehrinde Kazak-Türk Lisesi yeni açılmıştı okul açılalı ancak birkaç ay olmuştu. Okula gitmek ve okuldan dönmek için her sabah aynı yolu kullanırdım. Bu yüzden yol boyunca hemen her gün karşılaştığım Kazak çocuklardan bazılarıyla dost olmuş, hatta onlara 'Merhaba, nasılsınız?' demeyi bile öğretmiştim.

Bu yolda edindiğim bir dost daha vardı ki onun sevgisi, sıcaklığı, şefkati tarif edilemez... Evet, onunla hiç sohbet etmemiştim ona adını bile soramamıştım. Yalnızca penceresinden güler, beni başıyla selâmlar, bakışlarıyla bana cesaret verir ve bir ana şefkatiyle dersime uğurlardı beni. Bahsettiğim bu dost yetmiş yaşlarında bir Kazak nineydi, Kazak kardeşlerimizin dediği gibi 'ajem' diyordum ona artık. Sanki sözleşmişiz gibi aynı saatte beni bekler ve gördüğü anda gözleri parıldar, bir anda gençleşirdi ajem. Onu göremeyeceğim en-

dişesiyle her sabah gözlerimi yakalayana dek dikkatle beni izlerdi ajem.

Bir gece yağmur yağmıştı. Sabah kalktığımda yolun çamur olduğunu görüp, dersime çamurlu ayakkabıyla girmeyeyim düşüncesiyle yolumu değiştirmiş, asfaltı takip ederek okula ulaşmıştım. Ancak içimde ismini koyamadığım bir eksiklik hissediyordum. Yolun çamurunun kuruması üç-dört gün sürdü, toprak kuruyup sertleştiğinde her zamanki yoldan okula gitmek üzere evden çıktım. Ajemi göreceğim, Kazak dostlarımla karşılaşacağım diye seviniyordum. Ajemin penceresine yaklaştıkça seviniyordum, yüzüme kendiliğinden bir gülümseme yayılıyordu. Nineciğimi, ajemi, görmüştüm. Her zamanki yerinde oturuyordu. Fakat bu kez o sımsıcak bakışların yerinde ağlamaklı, bulutlu gözler vardı. Korkmuştum. 'Hasta mı acaba?' diye düşünmeye başlamıştım ki beni gördü. Görmesiyle de şaşırması bir oldu, bir şeyler anlatmaya çalışıyordu. Hâlinden anladığım kadarıyla söylemek istediği önemli şeyler vardı. Eliyle 'Dur!' diye işareti yaptı. Ben daha ne olduğunu anlamadan o, yetmişlik nine bir çırpıda aşağıya inmiş, yanıma gelmişti. Yanıma gelir gelmez bana sarılmış ve hıçkırıklara boğulup yere yığılıvermişti, şaşkınlıktan donakalmıştım. O sırada yoldan geçmekte olan bir gencin yardımıyla ajemi kaldırıp eve götürdük. Sessizce bekliyordum... Bir ara kendine gelince bana tekrar sarılıp ağlamaya başladı. Hıçkırıklarla ağlıyor, bir yandan da: "Jaanım balam! Hudaga şukür! Şukür! Men oyladım sizder kaytıp Turkiyaga kettinizder! Oyladım sender ketip kaldınızdar balam! Hudaga şukür ketpepsizder!" diyordu. Hıçkırıkları ve sözleriyle genç kazağı da beni de gözyaşlarına boğmuştu. "Canım yavrum! Allah'a şükür, ben zannettim ki

siz dönüp Türkiye'ye gittiniz, zannettim ki sen de gittin yavrum! Allah'a şükür gitmemişsiniz."

İşte o gün bozuk sesin, şarjın ve daha da ötesinde Kazakistan'daki varlık sebebimizin gerçekte ne demek olduğunu daha iyi anladım. Akmescit'teki aje, Almatı'daki üniversite öğrencisi, Karaganda'daki troleybüs şoförü, Çimkent'teki çiğbörekçi, liseli-üniversiteli gençler ve kundaktaki Kazak bebekleri... Ey gönül süvarileri şimdi nefsimle birlikte size de soruyorum, eğer vazifemizi yapmaz, yarım bırakırsak veya küheylan olmaktan yorulup da bir köşeye çekilirsek; yolda göz göze geldiğimiz insanlar, oturduğumuz apartmanın sakinleri, taksisine bindiğimiz Kazak genci, o zor gün geldiğinde karşımıza çıkıp da bize 'neden?' diye sorarlarsa o zaman onlara ne diyecek, nasıl cevap vereceğiz? O zor an geldiğinde ana şefkatiyle bize gülümseyen, bizleri seven ve bizi bağrına basanlara ne diyeceğiz, gittiğimizi sanıp baygınlık geçiren ajeme ne cevap vereceğiz? Her sabah bizleri 'Merhaba, nasılsınız?' diye karşılayan çocuklar 'nege aga, nege?' diye sorduğunda nasıl cevap verecek, neye sığınacağız?

Bu mülâhazalar beni alıp geriye, ta gerilere götürdü. Alperenlere, asırlar önce Kazakistan'dan Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin yanından, o büyük zatın dizinin dibinden bizim için Anadolu'ya gelen insanlara gidiverdim. O değerli insanların huzuruna gittim, başım öne eğik, suçluluk dolu bakışlarla… Ben kardeşlerimi sevemeyen, onları en ufak şeylerden dolayı ağır bir şekilde eleştiren, kendi sesimi düzeltmek yerine bozuk sesimden bir şey anlamıyorlar diye onları suçlayan ben… Suçluyum! Efendim...

Elena'nın Hikâyesi

Yine bildik, yine ezansız bir sabah vaktiydi... Oysaki memlekette sabahlar böyle olmazdı... Sarıca Hafız fecir vakti kuşlardan evvel uyanır, şerefeden bir ezan okurdu ki ılık Harameyn rüzgârları eserdi Akçapınar'ın üstüne. Ayakları kendiliğinden caminin yolunu tutar, samimiyetleri yüzlerinden okunan insanlarla aynı safta ötelere kanatlanır, memleketinin gül yüzlü insanlarıyla namazını eda eder ve evine dönerdi. Döndüğünde anacığı kahvaltısını hazırlamış olurdu. Ya Şimdi... Soyduğu patatesi bıçağın altına koydu, aynı ses yankılandı daracık mutfağın duvarlarında: hırt... hırt... hırt...

Namazdan sonra Ahmet'le Veysel uyumuş, kahvaltı hazırlama işi ona kalmıştı. Bu sabahki duygularını tarif edemiyordu. Üzgün müydü, yoksa endişeli miydi? Neydi kendisini alıp götüren bunu bilmiyordu; yalnızca kızgın olmadığından emindi o kadar. Duygularını teşhis edememenin sıkıntısıyla ikinci patatesi aldı: hırt... hırt... hırt...

Doğradığı patatesleri ocağa koyarken: "Hislerim belki de hasretimin farklı bir tezahürüdür." diyerek memleket hasretiyle bir iç çekti; vatanından bu kadar uzakken insan iç çektikçe yalnızca ateşini harlarmış ama “olsun!” dedi içinden, “olsun!” Ardından kelimelerini değiştirdiği bir Anadolu türküsü döküldü dudaklarından: “Bir can bir davayı severse, üç aylık yolda ne var.”

Patatesler kızarıncaya kadar, bu sözleri tekrarlayıp durdu. Patatesler istediği kıvama gelince iki de yumurta kırdı patateslerin üzerine, sonra gidip arkadaşlarını uyandırdı... Kahvaltıya oturduklarında Veysel: “Mustafa pek durgunsun bugün, hayırdır kardeşim?” dedi. Mustafa: "Yok bir şey!" dedi… Uzun süren bir sessizlikten sonra Mustafa: “Dün okula giderken saçı ağarmış, beli bükülmüş bir Rus kadınına rastladım. Bir elinde değnek, bir elinde poşetler zar zor yürüyordu.” diye başlayınca iki arkadaş dikkat kesildi. Mustafa devam etti: "Yanından geçerken 'Evlâdım bana biraz yardım eder misin?' dedi. Tereddütsüz uzanıp poşetleri aldım, gösterdiği istikamete doğru yola koyulduk. 'Az ilerideki parkta biraz dinlenelim evlâdım çok yoruldum.' dedi. Bunun üzerine parkta oturduk, konuşmaya başladık. Kadın isminin Elena olduğunu söyledikten sonra oğlu ve gelininin kendisine çok kötü davrandığını, hatta pazara çıkmaz bulaşık yıkamazsa, kendisini evden atacaklarını, kendisini yalnızca torunu Oleg'in sevdiğini anlattı uzun uzun. Ben de okumak için Türkiye'den geldiğimi söyledim. Bunun üzerine Elena Teyze şaşırarak: 'Okumak için başka yer bulamadın mı evlâdım?' dedi. Gülerek: “Sudba (kader), teyze!” dedim.

Sohbetimiz koyulaştıkça kendisine Türkiye'den bahsetmemi istedi. Ben de dilimin döndüğünce anlattım. Bir ara: 'Yaşlılarınıza nasıl davranırsınız?' dedi. Ben de Peygamberimiz'in (s.a.s.): 'İçinizdeki yaşlılar olmasaydı, belâ ve musibetler üzerinize sağanak sağanak yağardı.' hadisinin ikazıyla ihtiyarlarımıza saygılı davrandığımızı anlattım. Elena Teyzenin pür dikkat dinlediğini görünce, mukaddes kitabımızın: “Anne ve babanıza üf bile demeyiniz.” buyurduğunu ve: “Allah'ım anne ve babam küçükken bana nasıl merhamet edip gözettilerse, Sen de onlara öyle merhamet et.” şeklinde dua etmemizi istediğini anlattım. Cennetin anaların ayakları al-

tında olduğu hadisinin yoğurduğu bir kültürle beslendiğimizi ve Allah rızasının anne ve babalara iyi davranmakla kazanılacağına inandığımızı anlattım. Elena Teyze, büyük bir dikkatle dinliyordu. Sözün burasında buğulanmış gözlerini gözlerime dikti, suskun dudakları kıpırdadı: “Öteki âlem mi?” dedi. “Evet” dedim. 'Her gecenin ardında bir sabah, her kışın ardında bir bahar olduğu gibi, dünya hayatının ardında da âhiret vardır. Annemizin karnını terk edip dünyaya geldik, dünyayı terk ettiğimizde de âhirete gideceğiz. Orada sonsuza kadar yaşayacağız. Cennete girenler için hiçbir dert olmayacak. Ne yaşlılık ve yaşlılığın meşakkatleri, ne de gelinleri ve dünyaya getirdiği çocukları tarafından sevilmemenin ızdırabı. Elena Teyze heyecanla: “Bunu kim söylüyor?” dedi. “Bunu Hazreti Muhammed (s.a.s.), Hz. İsa (a.s.), Hz. Musa (a.s.), Hz. İbrahim (a.s.) gibi Allah'ın gönderdiği binlerce peygamber ve bu peygamberlere iman etmiş, âlimler, veliler, Hz. İsa'nın (a.s.) havarileri ve onların etrafındaki azizler söylüyor.” dedim. Elena Teyzenin heyecanı iyiden iyiye arttı. “Cennete girmek için ne yapmak gerekiyor?” dedi. Ben de şöyle dedim: “Sadece bizi yaratan Allah'ın sevdiği bir hayat yaşayacağız. Allah, bizi niçin yarattığını, öldükten sonra nereye gideceğimizi, verdiği sonsuz nimetler karşısında bizden ne istediğini, insanlardan seçtiği peygamberlerle bildirmiş; peygamberler de hayatlarıyla insanlara örnek olmuştur. Allah'ın istediği hayat tarzı, peygamberlerin bize gösterdiği hayat tarzıdır. Efendimiz'in (s.a.s.) son peygamber ve yolunun da en mükemmel yol olduğunu anlatacaktım ki Elena Teyze: “Nasıl Müslüman olabilirim?” dedi. Bir an yüzüne baktım sonra: “Şehadet getirerek.” dedim. Bunun üzerine Elena Teyze bana birkaç kere Kelime-i Şehadet'i tekrarlattı, ardından kendisi de bozuk bir

telaffuzla şehadet getirdi. Daha sonra birkaç kere beraber şehadet getirdik."

Mustafa'nın sözleri, hıçkırıklarla kesintiye uğradı. Arkadaşları da gözyaşlarıyla ona eşlik etti. Şimdi bin gurbet acısı da milyon hasret yangını da olsa Elena'nın Müslüman olması karşısında o kadar küçük kalıyordu ki...

Mustafa devam etti: "Kelime-i Şehadeti beraber tekrarladıkça Elena Teyze iyiden iyiye artan bir heyecanla: "Müslüman olmak bu kadar kolay mı? Yani ben şimdi Müslüman oldum mu?" diye soruyordu. Ben de her seferinde 'Evet!' diyordum. Sonra Elena Teyzenin buralara gelişimizin hikmetini yumak yumak çözen sözler döküldü dudaklarından: "Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Rüyamın gerçek olmasına vesile oldun. On yıl önce şu anda yaşadıklarımızı ve Müslüman olduğumu rüyamda görmüştüm." Yine bir gözyaşı nöbetine tutuldu üç arkadaş. Mustafa konuşmasını sürdürdü: "Kim bilir, dünyanın neresinde nice Elena, rüyalarını gerçekleştirecek, kendilerine İslâm'ı anlatacak insanları bekliyordur. Elena Teyzenin sevincine diyecek yoktu: 'Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum evlâdım. Çok sağ ol! Çok sağ ol!' dedi ve ayağa kalktı. Ben de onunla beraber ayağa kalktım. Poşetleri almak istediğimde Elena Teyze müsaade etmedi: 'Sen okuluna geç kalma evlâdım. Ben kendimi yeniden doğmuş gibi hissediyorum. Kuş gibiyim.' dedi. Gerçekten yüzüne bir canlılık gelmişti. Poşetlerini eline aldıktan sonra, 'Beni unutma evlâdım. Beni ziyarete gel. Ben şu ışıkların karşısındaki apartmanda kalıyorum.' dedi. Bir iki adım attıktan sonra, yine bana dönerek: 'Beni unutma tamam mı evlâdım, ziyaretime gel.' dedi ve ayrıldık."

Üçü de kahvaltıyı unutmuştu. Allah (c.c.) Elena Teyzenin hidayetiyle öyle bir ziyafet vermişti ki onlara, bu semavî sof-

radan sonra kahvaltıya kim iltifat ederdi? Ertesi gün onu ziyaret etme kararı ile sofradan kalktılar...

Üçünün de içi kıpır kıpırdı, Elena Teyzenin evine giderlerken âdeta uçuyorlardı. Tarif edilen eve geldiklerinde Mustafa titreyen eliyle zile dokundu. Biraz sonra kapı sarışın, mavi gözlü bir Rus delikanlısı tarafından açıldı. Mustafa, gözleri kızarmış bu delikanlıya: "Elena Teyze evde mi acaba?" diye sordu. Delikanlının bakışları yere indi, dudakları titredi: “Ninem dün...” dedi, devamını getiremedi. Sustu bir süre, sonra nemli gözlerle anlatmaya başladı: “İki gün önce okuldan dönerken, ninemle parkta karşılaştık. Elindeki poşetleri aldım, evin yolunu tuttuk. Karşıdan karşıya geçerken, nineme araba çarptı. Yaralı olarak hastaneye kaldırdık, dün de öldü.” Mustafa’nın dudaklarından, Elena Teyzenin: "Okuyacak başka yer bulamadın mı evlâdım?" sorusuna cevap olarak verdiği söz döküldü: “Sudba!”

Oleg, kim olduklarını sorduğunda, Mustafa kendisini ve arkadaşlarını tanıttı. Bunun üzerine Oleg'in gözleri parladı. “Demek Mustafa sizsiniz. Babaannem hastaneye kaldırıldığında, daha önce hiç duymadığım bazı sözler ve sizin isminizi sayıklıyordu. Söylediği o garip kelimelerden sonra, her seferinde yüzünde bir tebessüm beliriyordu. Dün gece ölmeden önce son defa o kelimeleri mırıldandı sonra yumdu gözlerini.”

Üçü de Oleg’in hiç duymadığı ama Elena Teyzenin durmadan tekrar ettiği bu sözlerin ne olduğunu çok iyi biliyordu. Oleg, hiç duymadığı bu sözleri bir kâğıda not etmişti bir dakika izin alıp içeri girdi biraz sonra elinde bir kâğıtla geri döndü. Kâğıdı Mustafa'ya uzattı: “İşte babaannemin ölmeden önce tekrar ettiği kelimeler.” dedi. Mustafa kâğıdı alıp arkadaşlarına gösterdi. Kâğıtta, Kiril alfabesiyle: "Eşhedü... İllallah, Muhammeden... Abduhu..." kelimeleri vardı.